

BÖRSEN I GÅR

BÖRSEN I ÅR

RÄNTOR OCH VALUTOR I GÅR

USABÖRSENA KL 18

DI WEEKEND

Jag har aldrig mött
någon som är av
naturen ond

Johan Oljeqvist, vd för
Fryshuset i stor intervju

Dagens industri

SOULDROTTNINGEN SER
TILLBAKA PÅ NYTT ALBUM

ÄRGÅNG 39 · NUMMER 221 · PRIS 30 KRONOR · VECKA 40 · 2014

▶ LEDARE 2 ▶ DEBATT 4 ▶ NYHETER 6-17 ▶ VÄRLDEN 18-19 ▶ ANALYS 21-33 ▶ ENTREPRENÖR 34-35 ▶ PS 38-39

FOTO: SIMON PALLIN

ANDRA DAGEN PÅ
JOBDET

DI IGÅR.

Vattenfallchefen Magnus Hall får hård
politisk kritik efter Di-utspel

■ NYHETER 6-7

Assa Abloy bäst i Kina

Kina lockar ännu för svenska storbolag trots allt mer pressade marginaler. Assa Abloy är det företag som lyckats bäst med att höja produktiviteten. ■ 22-23

CARL BILD T PÅ DI DEBATT ■ 4

"Globaliseringen har inte samma kraft som förut"

Krogar hyllar momsbeslutet

Restaurangerna jublar över fortsatt sänkt moms. Men Di:s Viktor Munkhammar varnar för följderna. ■ 8

En stenård affärsidé

Kusinerna Mikael och Johan Walldén bytte trä mot betong i det gamla sågverket. ■ ENTREPRENÖR 34-35

EKOLOGISK HUDVÅRD -
EN GRÖN DJUNGEL ■ PS 38

Politisk redaktör: PM Nilsson 08-573 650 98 Ledarskribenter: Ronald Fagerfjäll, Torun Nilsson, Bo Pettersson, Tobias Wikström, Johan Östberg, E-post ledare@di.se

VALD. Stefan Löfven hälsades i går välkommen som statsminister av talmannen Urban Ahlin. Han har en historiskt svag regering, vilket ger oppositionen en unik chans.

FOTO: JONAS EKSTROMER

Vi har underbara nätter framför oss

Di Ledare fredag 3/10

■ Alla samarbeten har sina möjligheter och begränsningar. Alliansen enade en splittrad borgerlighet, möjliggjorde för Moderaterna att bli regeringsbildare och gav stöd åt ett mycket effektivt regeringsarbete. Priset var en mur mot de två andra mittenpartierna, S och MP. Med undantag från den migrationspolitiska uppgörelsen stängdes blocköverskridande samarbeten ned i sak och form.

Alliansen undvek aktivt uppgörelser för att kunna peka på rödgrön splittring. Reinfeldtårens mörkaste stund kom när den moderata ordföranden för försvarsberedningen Cecilia Widegren mitt under Ukrainakrisen bröt beredningens historiska enighet med en hänvisning till en småsak i budgeten. Tendensen att hellre söka strid mellan blocken i detalj än att samarbeta om helheten gick också i dagen när det gäller skolan och energin.

Stefan Löfven och S gick till val på en helt annan linje, som liksom alliansens utgår från maktpolitiska skäl. På samma sätt som en cementserad blockpolitik gör moderatordföranden till statsminister har en socialdemokrat lättare att bilda regering om blockpolitiken försvagas eller upplöses.

Hittills har Stefan Löfven levererat ungefär vad han lovade i valet, inte i sak men i form. Med start i söndags har S och MP levererat uppgörelser som alliansen inte kan säga blankt nej till. Allt

är egentligen utkast och mycket återstår innan departement och utskott har sagt sitt, men de stora linjerna är löftrika för möjligheterna till samarbete.

Skolpolitiken är alliansens med tillägg om allmän högscolebehörighet i gymnasiet. Uppindexeringen av A-kassan och sjukförsäkringen har stöd av alla partier utom M. Det stora frågetecknet rör den bortre parentesen i sjukförsäkringen. Energiuppgörelsen från i onsdags är i huvudsak och bakom tjocka dimridåer en rödgrön anslutning till alliansens energiuppgörelse från 2009. Att rut och halverad krogmoms blir kvar är ett vackert inbjudningskort till Centerpartiet. Hur ska allianspartierna förhålla sig till detta? I varje omröstning i riksdagen där alliansen röstar mot regeringen har Sverigedemokraterna chansen att fälla avgöran- det eftersom den samlade oppositionen är större än regeringsunderlaget.

Jimmie Åkessons linje för mandatperioden är att främja det som är "minst skadligt" för Sverige och om man ser på de gångna fyra åren brukar det minst skadliga vara alliansens förslag. Om detta inträffar redan i omröstningen om budgetpropositionen i skiftet mellan november och december faller regeringen direkt. Men frågan är också om det alls är någon mening med den nuvarande regeringsbildningen om den spärras i alltför många viktiga frågor under vintern och våren.

Allianspartierna har inget ansvar för Löfvens regering och har heller inget ansvar för att undvika att SD röstar på

"Om man samarbetar med integriteten i behåll och med alla allianspartierna där det går finns det inga skäl att vara rädd för väljarnas dom."

alliansens förslag. Men allianspartierna har ett ansvar för att vårda sina reformer och bör samarbeta med Löfvenregeringen i frågor där man tycker likadant. Allianspartierna – alla eller några – bör också vara beredda att förhandla och kompromissa om områden som är blocköverskridande till sin natur: skolan, energin, försvaret och socialförsäkringarna.

I det borgerliga lägret varnar man nu för att en sådan samarbetsinriktad opposition legitimerar den rödgröna regeringen och minskar chanserna inför nästa val. Den risken finns, men om man samarbetar med integriteten i behåll och med alla allianspartierna där det går finns det inga skäl att vara rädd för väljarnas dom. Ingen vettig människa vill ha nyval på grund av småsaker. Alliansen bör gratulera den nya regeringen och satsa på att uppträda som ett värdigt och statsbärande alternativ.

PM NILSSON

pm.nilsson@di.se

08-573 650 98

Två år för kort tid för att nå målet

Di Rakt på sak

■ Kvotering till börsstyrelser eller inte? I förrgår blev frågan åter högaktuell i och med att den nya regeringenskrämdemeddeadlinepå 40 procent kvinnor till 2016, det vill säga om bara två år.

S och MP är inte ensamma om att vilja kvotera. Det har till exempel Anders Borg också pratat om, även om alliansen har sagt nej. Hot har länge varit ett sätt att driva på.

Men S och MP:s attityd är problematisk. Att sätta målet så nära som 2016 ger väljarna intrycket att det är lätt att nå. Det stämmer inte.

I dag är 30 procent av ledamöterna i börsstyrelserna kvinnor. För att nå 40 procent krävs ungefär en kvinnlig ledamot till i varje styrelse. En man måste alltså bytas mot en kvinna i varje styrelse eller så måste styrelsen utökas med varsin kvinna. Lätt som en plätt kan det tyckas men i praktiken är det vanskligt.

Styrelsens uppgift är att kontrollera att vd:n sköter sig och att stötta denna i det strategiska arbetet. För det krävs ett bra samarbetsklimat, att styrelsen inte är för stor och kontinuitet. Det är bara rimligt att byta ledamöter som har gjort sin skäliga tid, 6–7 år. Att sätta tvärstopp för nya män är inte särskilt klokt.

Att klara dessa avvägningar och dessutom hitta kvinnliga kandidater i tillräckligt många bolag på kort tid kommer att bli onödigt uppslitande. Särskilt som lösningen på problemet ändå tycks komma obevligt.

Kvinnliga makthavare är viktiga som förebilder för både kvinnor och män. Kvinnliga styrelseledamöter är viktigt men det behövs också fler kvinnliga chefer. Färs forskning om kvoterings Norge visar varken fler kvinnliga toppchefer eller mindre löneskillnader hittills.

Vi borde oftare diskutera villkoren för chefsjobben. Då skulle delat ledaransvar för familjeprojektet, fler pappor som väljer att jobba deltid när barnen är små och anpassning av karriären till snabbt ökande frisk livslängd komma upp. Det skulle göra underverk för jämställdheten, ända upp till toppen.

TORUN NILSSON

Dagens industri

Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Peter Fellman

Tel, växel:
08-573 650 00

Tel, kundtjänst:
08-573 651 00

Fax 08-573 652 20
E-post red@di.se

Postadress 113 90
Stockholm
Adress: Torsgatan 21

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare:
Lotta Edling

Nyhetschef, inrikes:
08-573 650 31

Göteborgsredaktionen:
Västra Hamngatan 9,
411 17 Göteborg.

Tel: 031-701 51 50.
E-post:
gerhard.jarsson@di.se

Malmöredaktionen:
Stora Nygatan 24
211 37 Malmö,
Tel: 040-791 45
E-post: lars.tulin@di.se

Textarkiv: All redaktionell text lagras elektroniskt. Externa skribenter måste meddela eventuellt förbehåll mot elektronisk lagring. I princip

publiceras ej artiklar med sådant förbehåll.
Sök lagrad text: di.se

Utgivare:
Dagens industri AB

Tryck: BOLD/DNEX,
Tryckeri AB, Akalla.
V-TAB, Landvetter.
Daily Print Umeå
2014.

ISSN: 0346-640X

Vd: Henrik Stangel
ANNONSER
Chef annons:
Andreas Sandin

Bokning och prisfrågor:
(textsida)
Telefon: 08-573 650 00
Fax: 08-573 652 20

E-post: annons@di.se
Postadress:
113 90 Stockholm

Jobb & Karriär,
Företagsinformation,
Rapporter, meddelanden och emissioner:
Annonssäljarna
Tel: 08-21 28 50
E-post:
di@annonssaljarna.se

Övriga rubriker:
Newsfactory
Tel: 08-505 738 05
E-post:
di@newsfactory.se

UPPLAGA
Chef upplaga:
Cecilia Göthlin
KUNDTJÄNST /SUPPORT
E-post: pren@di.se
Tel: 08-573 651 00
Fax: 08-573 652 20

Öppettider:
mån–fre 6–18, lör 7–12.
Prenumerationspriser:
di.se/tidningen

Bankgiro: 575-8222
Plusgiro: 94 71 01-2

UPPLAGA:
2013: 96 300

LÄSARE:
Orvesto konsument
T1 2014: 314 000

di.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Peter Fellman.
E-post: dise@di.se
LÄSARE PÅ NÄTET:
667 837
(v 23, Nielsen Online)

Rådgivning för
hela företagaren.

SEB

Goda utsikter för löneväxling?

För de allra flesta företagare betyder nöjda medarbetare bättre lönsamhet. Att erbjuda löneväxling är en uppskattad förmån som inte behöver kosta något extra. Vi hjälper gärna till med pensionslösningar för dig och dina anställda. Som Nordens företagsbank är vi en lika stabil som långsiktig partner. Varje företagsrådgivare har ett team av experter redo, så att våra kunder kan få bästa möjliga hjälp oavsett utmaning. Vill du också ha en bank som finns där för dig i alla väder?

Läs mer på seb.se/helaforetagaren

Vita Kasparjosta
Företagsrådgivare
Möndal
0771-62 53 53

SEB

Redaktör: Johan Östberg debatt@di.se Telefon 08-573 650 00

I dag presenterar Stefan Löfven sin regering och tar över som statsminister – slutet på åtta år av alliansstyre. Det har varit en tid då vi har flyttat fokus för utrikespolitiken närmare närområdet, skriver den avgående utrikesministern **Carl Bildt** (M).

Sveriges utrikespolitik bör ha bred förankring

I dag avslutar jag mina åtta år som utrikesminister. Det har varit en tid då vi har flyttat fokus för utrikespolitiken närmare närområdet. Vi har gjort det som en konstruktiv röst. Tidigare i år rankades Sverige av den internationella tanke-smedjan ECFR som det tredje bästa medlemslandet i att forma EU:s utrikespolitik. Bara Storbritannien och Frankrike bedömdes påverka mer.

Somliga har hävdad att jag har ägnat Norden, Europa och Europas när-område mer energi än områden där svensk utrikespolitik tidigare har varit mycket aktiv, till exempel i södra Afrika. Det är nog i huvudsak korrekt.

Men det har också varit nödvändigt. Var tid har sina prioriteringar – och under dessa år har utvecklingen i vårt grannskap och vårt grannskaps grannskap blivit allt viktigare. Avgörande skeenden här har i grunden påverkat den omvärld och verklighet i vilken Sverige har att navigera framåt.

Det handlar dels om den alltmer aggressiva revisionism som öster om EU har vunnit ny kraft, samtidigt som ett politiskt, ekonomiskt och socialt sammanbrott söder om EU riskerar att skapa ett terrorbälte från Maghreb till Mesopotamien.

Det handlar dels om EU och Europa i sig, som fortfarande inte riktigt återhämtat sig från sin värsta ekonomiska kris sedan 1930-talet.

När jag tillträdde som utrikesminister hösten 2006, tyckte vi oss fortfarande se att den ekonomiska globaliseringen accelererade. Men den utvecklingen bröts brutalt under den ekonomiska kris som började i USA 2007. Krisen blev global hösten 2008. Och sedan dess har den på ett avgörande sätt kommit att påverka hela den europeiska utvecklingen.

Det är obestridligt så att Sverige – trots vårt stora exportberoende – har klarat denna utveckling betydligt mycket bättre än de flesta andra. Sedan krisen blev global 2008 har BNP i det samlade EU-området sjunkit med 1,3 procent, medan den i Sverige har ökat med hela 7 procent. Med styrkan i vår ekonomi har vi varit något av ett unikum i Europa.

Men för världen i övrigt, och för Europa i synnerhet, kom det att bli en krävande resa.

Våra baltiska grannländer kom till slut, med en tydlig och klar politik, förhållandevis väl ur krisen. Det var viktigt också för Sverige. Vi gjorde betydande insatser för att hjälpa inte minst Lettland.

Men under ett skede då vi hade hoppats att Europeiska unionen skulle börja att på allvar vända ansiktet utåt och med stöd av det nya Lissabon-fördraget också bli en global partner,

OROSHÄRDAR. Ett politiskt, ekonomiskt och socialt sammanbrott söder om EU riskerar att skapa ett terrorbälte från Maghreb till Mesopotamien, skriver Carl Bildt.

FOTO: SÖREN ANDERSSON

”Det är uppenbart att globaliseringen inte har samma kraft som tidigare.”

har det i stället varit den ekonomiska krishantering som har dominerat.

Möte efter möte med EU:s stats- och regeringschefer har handlat just om detta.

Omedelbart förefaller det som om denna hantering också har lyckats. Vi ser tydliga positiva tecken i länder som Irland, Portugal, Spanien och Grekland. Och de som spådde eurons snara hädanfärd har fått ägna sig åt att äta upp sina egna ord. Den gemensamma valutan gav gemensam stabilitet.

Men mycket återstår.

Det finns stora länder med stora problem. Och ännu har vi knappast sett de krafter som kan säkra långsiktig europeisk konkurrenskraft i en global ekonomi där nya aktörer hela tiden vinner ny kraft.

Även om det gångna decenniet har haft sina utmaningar, så har det varit mindre problematiskt än det kommande kan bli. Inte minst därför måste det nya europeiska ledarskapet i Europaparlamentet och EU-kommissionen försöka få den omedelbara krishanteringens Europa att övergå i den förbättrade konkurrenskraftens Europa.

Det handlar om att tydliggöra Europas röst i förhållande till våra globala möjligheter. När vi till exempel går mot det kanske avgörande klimatmötet i Paris nästa år måste Europa gemensamt kunna visa vägen.

Det handlar om att utveckla den gemensamma marknad som vi i Sverige är så beroende av. Vi behöver reformer som utvecklar det gemensamma regelverket och tar bort föråldrade strukturer. Vi behöver reformer där den enskilde uppmuntras att studera, arbeta och vistas i andra länder. Och vi behöver en digital gemensam marknad som kan förhindra att Europa blir omkört av USA och andra på väg in i nästa teknologigeneration.

Det kräver gemensamma regelverk beslutade i Bryssel. Ett regelverk är långt bättre än 28 olika regelverk beslutade av var och en. Det gäller på fler områden.

Och det handlar om att förverkliga det utomordentligt viktiga frihandelsavtalet mellan EU och USA, det så kallade TTIP. Därför känns det tryggt att veta att svenska Cecilia Malmström i veckan godkändes som EU-kommissionär för handelsfrågor, och därmed kommer att vara en stabil nyckelaktör för att få avtalet i hamn.

Med frihandelsavtalet kommer företag och konsumer i USA och EU att dra fördel av outnyttjade ekonomiska möjligheter. Det gäller givetvis även Sverige. USA är en av Sveriges viktigaste handelspartner. Sett till vår storlek är Sverige bland de största investeringsländerna i USA.

Kommerskollegium har räknat ut

att ett långtgående TTIP skulle öka Sveriges export till USA med 17 procent och importen med 15 procent. EU:s export och import beräknas öka med 20 procent. För Sveriges del beräknas BNP öka med 0,2 procent, för övriga EU något mer och för USA med 0,5 procent.

Ett frihandelsavtal mellan EU och USA kommer att ge en välbehövlig injektion i världsekonomin och därmed gynna människor även i många andra länder.

Med 6 procent av världens befolkning, 20 procent av världens ekonomi och 50 procent av världens sociala utgifter måste vi i EU inse att vi kanske är attraktiva för dagen – men också påtagligt utmanade inför morgondagen. Genom att fortsätta vara en arena, en kraft och ett löfte för frihet, marknadsekonomi och rättvisa så kan EU:s lyskraft behållas. Men det kräver en ständig öppenhet för förbättringar och samarbete.

Världsutvecklingen ledde inte till det sammanbrott för globaliseringen som vi nästan fruktade under de mörkaste månaderna mot slutet av 2008 och inledningen av 2009. Men det är uppenbart att globaliseringen inte har samma kraft som tidigare.

Det innebär dock inte att dess betydelse har minskat.

Det innebär att betydelsen av en politik som värnar och vidareutvecklar dess positiva kraft – inte minst för att lyfta nya miljoner ur fattigdom och misär – snarast har ökat.

Och det innebär också att förutsättningarna för också Sveriges kommande utveckling har blivit mer krävande. Men inte omöjliga.

En avgörande styrka i svensk utrikespolitik under dessa åtta år har varit att den har kunnat föras med en bred förankring i riksdagen och hos allmänheten. Den internationella opinionsundersökningen Transatlantic Trends kunde för någon vecka sedan konstatera att stödet för den förda utrikespolitiken med 74 procent var större i Sverige än i något annat EU-land i undersökningen.

Jag hoppas och tror att den regering som nu tar över ska fortsätta bedriva utrikespolitik i samma anda. En utrikespolitik som ser verkligheten som den är, och vågar göra de anpassningar som denna kräver. Och där Sverige är en konstruktiv kraft – både i närområdet och globalt – för framtid, fred, demokrati och öppenhet.

CARL BILD
utrikesminister (M) 2006–2014

Di Konferens presenterar:

Företagsförvärv

Hur skapas värde genom förvärv? På Di:s konferens Företagsförvärv möts M&A-experter och ledare ur näringslivet för att dela sina erfarenheter av lyckade förvärv och visioner inför framtiden. Lyssna till insikter kring synergier, finansiering och effektivitet. Öka dina chanser att lyckas med företagsförvärv genom att diskutera utmaningar med andra ledare – boka din plats på konferensen i dag.

Joakim Karlsson
partner, Nordic Capital

Harald Mix
vd, Altor

Lorenzo Grabau
vd, Kinnevik

Luigi Rizzo
M&A-chef Europa,
Mellanöstern & Afrika,
Bank of America

Karl Thorngren
chef för M&A och
projekt, A.P.
Møller-Mærsk Group

Mats Lindelow
chef för strategiska
affärsinvesteringar,
Ericsson

Ulrika Lundgren
M&A-chef, ÅF

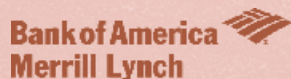
Anmälan och mer information: di.se/M_A

Tid och plats: Onsdag 5 november 2014, kl.08.00, Grand Hôtel Stockholm

Partner

WHITE & CASE

Supportorganisation

NYHETER

Nyhetschefer: Anna Ekelund och Jonas Jonsson. red@di.se, 08-573 650 31

Fler händer inom vården

■ Jobben inom välfärden, vård, skola och omsorg, blev 23 000 eller två procent fler under 2012, enligt nya siffror från Statistiska centralbyrån, SCB. Totalt jobbar mer än 1,2 miljoner människor i dessa sektorer. StaLönenivån 2012 inom privat hälso- och sjukvård låg cirka åtta procent högre än i den offentligt drivna vården. (TT)

1 miljard kronor

■ Så stort beräknas det underliggande fastighetsvärdet vara för de 1 900 lägenheter som D Carnegie köper genom dotterbolag av Sörmlandsporten. Affären genomförs genom ett bolagsförvärv och måste godkännas på D Carnegies stämma som hålls i oktober. (Direkt)

MP: Hall måste

Magnus Hall kan bli kortvarig som vd för statliga Vattenfall. Ledande miljöpartister gör nu klart att han inte kan sitta kvar om han fortsätter att driva sin kärnkraftsvänliga linje.

Han står nu enligt det blivande regeringspartiet inför ett val – byt uppfattning eller avgå.

Det var i gårdagens Di, som Magnus Hall tog öppet avstånd från den tillträdande rödgröna regeringens kärnkraftsuppgörelse. Han hade inte hunnit sitta många timmar på posten, som han formellt tillträdde i onsdags, när han fick beskedet att Vattenfalls utredning och förberedelser fört att bygga nya kärnkraftsreaktorer vid Ringhals omgående måste avbrytas.

Socialdemokraternas och Miljöpartiets uppgörelse innebär också att kostnaderna för kärnkraften ska höjas genom skärpta säkerhetskrav och att kärnavfallsavgiften höjs.

Dessutom kan det bli aktuellt med en riktad skattehöjning mot kärnkraften.

Vill inte säga nej

Magnus Hall, som under åren som vd för skogsbolaget Holmen gjort sig känd som en av de starkaste förespråkarna för att det ska byggas nya kärnkraftsreaktorer i Sverige, beskrev uppgörelsen som problematisk. Och han gjorde också klart att han inte ser det som sin uppgift att avveckla några reaktorer och att han vill fortsätta förberedelserna för byggandet av ny kärnkraft.

”Det känns fel att tidigt säga nej till ett viktigt kraftslag. Jag tycker inte det är bra”, sa han

Uttalandena väcker starka reaktioner i Miljöpartiet, som i dag tar plats i den nya regeringen.

”Jag blev mycket förvånad. Det är regeringen som bestämmer vad Vattenfall ska syssla med och det är Vattenfalls uppgift att verkställa det som regeringen beslutar”, säger Lise Nordin, riksdagsledamot och energipolitisk talesperson för Miljöpartiet.

Kan inte sitta kvar

Den nya regeringen kommer nu enligt Miljöpartiet kalla Vattenfall till ett möte för att informera om den nya inriktningen som ska gälla för bolaget.

”Jag förstår att det här är en omställning för Vattenfall. Vår politik innebär ju ett ganska stort omtag när Vattenfall ska satsa på förnybar energi i stället för kärnkraft, kol och gas”, säger Lise Nordin.

”Magnus Hall ska genomföra det som regeringen beslutar och om han som person, med det han jobbat för tidigare, inte är bekväm med det så är det hans eget val”, fortsätter hon.

TOMAS NORDENSKIÖLD

tomas.nordenskiold@di.se 08-573 651 53

Menar du att det är ohållbart att han sitter kvar om han står fast vid sin linje?

”Jag utgår från att några sådana här uttalanden inte kommer göras av Magnus Hall när regeringen har satt på pränt vad Vattenfall ska göra. Det finns inget utrymme för sådana här uttalanden framöver.”

Så om han håller fast vid sin linje kan han inte sitta kvar?

”Jag kan inte se att det är möjligt”, säger hon.

Ytterligare en som stämmer in i kritiken är det tidigare MP-språkröret Peter Eriksson, i dag EU-parlamentariker.

”Det är uppenbart att det i längden inte går att ha en ledning för bolaget, som drar åt ett annat håll än ägarna vill”, säger han.

Socialdemokraternas gruppledare Mikael Damberg avböjde i går att kommentera.

Magnus Hall själv står på sig.

”Detta är inget uppror. Men vår syn är att det bästa vore om vi kan köra kärnkraftverken så länge som möjligt. Att avveckla i förtid riskerar att slå mot både elpriserna och minska utrymmet för att satsa på förnybar energi”, säger Magnus Hall.

”Syftet är inte att kritisera regeringen. Vi följer självklart det som ägaren beslutar. Men jag anser att Vattenfall på ett sakligt sätt bör kunna föra fram åsikter om vilka konsekvenserna blir.”

KIM LUNDIN

kim.lundin@di.se 031-701 51 52

Di i går.

Vd:n: ”Läget

Vattenfall står inför intäktsbortfall på flera miljarder årligen när den fulla kraften av elpriset slår in.

”Det är en jätteutmaning och kommer att kräva stora nedskärningar”, säger nye vd:n Magnus Hall.

”Läget är väldigt allvarligt. Vattenfall verkar i en krisdrabbad bransch och tjänar inte tillräckligt med pengar i dagsläget trots att rörelsekostnaderna sänkts med 25 procent”, säger Magnus Hall.

Förra året blev det sämsta någonsin för Vattenfall, med en rekordförlust på över

13 miljarder kronor. Magnus Hall blåser inte faran över.

”Vattenfall har ännu inte känt av den fulla effekten av att elpriserna har rasat till historiskt låga nivåer. Men vi vet redan nu att intäkterna kommer att falla kraftigt under flera år framåt. Anledningen är att gamla pris-säkringar, som hittills har gett ett skydd, nu gradvis ersätts av nya prissäkringskontrakt som ligger på väsentligt lägre nivå.”

Det låter nästan som en tickande bomb?

”Det är utan tvekan en stor utmaning. Elen är vår viktigaste intäktskälla och det handlar om ett antal miljarder kronor i sänkta intäkter.”

Han flaggar för det blir ”helt nödvändigt” att fortsätta skära ned kostnaderna. De senaste åren har flera tusen anställda redan tvingats sluta.

Vattenfall var under en lång period en affärsmässig succé som drygade ut statsbudgeten med tiotals miljarder kronor i utdelningar under storhetstiden.

Men pilarna har pekat nedåt i flera år och i fjol uteblev vinstutdelningen.

Kommer Vattenfall att kunna återvända till tidigare vinster och även ge utdelningar igen?

”Målet är att stärka lönsamheten och även ge en så bra utdelning som möjligt.

KRITISK. Lise Nordin, energipolitisk talesperson för Miljöpartiet.

KRITISK. Peter Eriksson, EU-parlamentariker och tidigare språkrör för MP.

INGEN KOMMENTAR. Mikael Damberg, Socialdemokraternas gruppledare.

Utbildningsföretag misstänks för fusk

■ Skolinspektionen ska granska Kompetensutvecklingsinstitutet, sedan Värmdö och Södertälje kritiserat utbildningsföretaget för att fuska med betygsättningen. Skolinspektionens generaldirektör Ann-Marie Begler kritiserar systemet som ger privata utbildningsanordnare betygsrätt för vuxenutbildning. (TT)

Boom för svenska äppelodlingar

■ Det råder stor efterfrågan på svensk frukt, rapporterar Lantbrukarnas riksförbund (LRF), som i sin nya rapport visar att volymen av svenskodlade äpplen har fördubblats sedan 1994. Enligt rapporten beräknades förra årets produktion av svenska äpplen till 1 386 hektar, vilket gav ett uppskattat värde på 254 miljoner kronor. (TT)

Ny ordförande

■ Exini Diagnostics styrelse har utsett Fredrik Lindgren till ny styrelseordförande, efter Bo Håkanssons som avled förra helgen till följd av en tragisk olycka. Fredrik Lindgren är ledamot i Exinis styrelse sedan 2013. Han har bland annat varit vd på Karo Bio och Biolin Scientific. (Direkt)

► Läs mer

Fortsatt tryck på ECB-chefen

■ Det gäller att hålla liv i förväntningar om fler stimulanser, enligt Johanna Jeansson.

SIDAN 21

byta linje

TUFFT JOBB. Vattenfalls nyttillträdde vd Magnus Hall ser många stora utmaningar för bolaget den närmaste tiden.

FOTO: CLAES-GÖRAN FLINCK

NYVALD. I går röstades Stefan Löfven fram till Sveriges nye statsminister.

FOTO: JONAS EKSTRÖMER

Stefan Löfven valdes till ny statsminister

Stefan Löfven har nu röstats fram som Sveriges nya statsminister.

I dag, fredag, ska han presentera sin regeringsförklaring. Sedan väntar en tuff utmaning att få igenom de rödgrönas politik i riksdagen.

På torsdagen nådde den tidigare svetsaren från Örnsköldsvik sitt stora politiska mål och valdes till ny statsminister.

Allianspartierna stod fast vid sitt tidigare löfte och lade ned sina röster vid omröstningen i riksdagen. Detsamma gjorde Vänsterpartiet, medan SD valde att rösta nej.

Valet av Stefan Löfven är historiskt på flera sätt. Dels för hans korta tid som partiledare och det faktum att han aldrig tidigare suttit i riksdagen. Dels för att han företräder en koalitionsregering med Miljöpartiet som endast har 38 procent av väljarkåren bakom sig.

På fredagen ska Stefan Löfven presentera sin regeringsförklaring och laguppställningen i den rödgröna regering som nu tar över efter åtta tunga år i opposition.

Tuffa uppgörelser väntar

Men det är ingen enkel resa som väntar. Stefan Löfven har en majoritet emot sig i riksdagen och riskerar har att åka på flera tunga bakslag.

Till exempel riskerar några av de första uppgörelserna mellan S och MP att falla i riksdagen. Allianspartierna – och Sverigedemokraterna – är kritiska till förslaget att göra gymnasieskolan obligatorisk.

Stefan Löfven kan heller inte räkna med stöd av Folkpartiet, som ligger närmast till hands, för att få igenom förslaget om kvotering till börsbolagens styrelser.

”Nej, det är otänkbart. Det är en helt felaktig princip. Personer måste utses på sina egna kvalifikationer, inte på grund av kön”, säger FP-ledaren Jan Björklund.

Den stora prövningen i höst blir budgeten. SD-ledaren Jimmie Åkesson har hotat att fälla en rödgrön budget, vilket skulle kasta in Sverige i en svår politisk kris.

Det troliga är dock att partiet lägger ned sina röster och att Stefan Löfven får igenom sin budget i ett första steg. Sedan väntar en svår politisk balansakt när de olika delarna ska godkännas i riksdagen.

KIM LUNDIN

FREDRIK ÖJEMAR

är väldigt allvarligt”

Men att nå de nivåer vi såg för några år sedan är inte möjligt med dagens elmarknad”, säger Magnus Hall.

Startar översyn

Han pekar på att listan över utmaningar och hot är lång. Här ingår att stoppa förlusterna från gaskraften inom nederländska Nuon, som har blivit en katastrofalt dålig investering. Att hantera den åldrande kärnkraften liksom tuffare elnätsregler i Sverige, att reparera det sargade varumärket och att få ned koldioxidutsläppen.

Kommer du att rensa bordet med stora nedskrivningar eller andra åtgärder?

”Det är för tidigt att kommentera.”

En av Magnus Halls första åtgärder är att han initierat en stor översyn av Vattenfalls strategi.

”Först när den är gjord kan vi peka ut färdriktningen och hur Vattenfall ska se ut i framtiden”, säger han och fortsätter:

”Redan nu är det dock otvivelaktigt så, att tillväxten främst sker inom förnybar energi och att vi ska sänka koldioxidutsläppen.”

En central fråga är vad Vattenfall ska göra med sin stora brunkolsverksamhet i Tyskland, som har seglat upp som en het politisk fråga.

LÄMNAR. Øystein Løseth, tidigare vd för Vattenfall.

I går hävdade miljöorganisationen Greenpeace att Socialdemokraternas och Miljöpartiets energioverenskommelse stänger dörren för Vattenfalls planer på fler brunkolsgruvor i Tyskland.

Inget brunkolsbesked

Vattenfallchefen ville under gårdagens intervju inte ge några tydliga besked i det omstridda ämnet.

”Brunkolet är en av de mycket viktiga frågor, som ingår i vår strategiöversyn, och vi måste noga överväga vilka vägval som är klokast.”

Men att snabbt stänga brunkolsverksamheten avfärdar han.

Visita: (S) reträtt ger 7 500 jobb

Branschorganisationen Visita, som samlar stora delar av hotell- och restaurangnäringen, jublar över att Miljöpartiet har övertalat Socialdemokraterna att behålla den låga restaurangmomsen.

”Det är min stora glädje i dag. Jag har haft medlemmar som har gråtit i telefonen och sagt att de kan behålla sitt företag och jag behöver inte avskeda någon”, säger Visitas vd Eva Östling.

”I den här delen har vi vikt oss för Miljöpartiet”, säger den socialdemokratiska riksdagsledamoten Fredrik Olovsson och kallar den uteblivna skattehöjningen på drygt 5 miljarder kronor för ett branschstödet.

Effekt av momshöjning

Totalt skulle höjningen av arbetsgivaravgifter och restaurangmomsen, enligt branschorganisationen döpt till Dubbelstöten, ha kostat 9 500 jobb i branschen, enligt Visitas egna beräkningar.

Den i särklass största effekten har en momshöjning från 12 till 25 procent som Socialdemokraterna nu alltså drar tillbaka. Det motsvarar 7 500 räddade jobb, enligt Visita.

”Det är vår bedömning”, säger organisationens chefsökonom Björn Arnek.

Marcus Mossfeldt, nationalekonom på Konjunkturinstitutet, kan inte backa upp den analysen. Själv kom han fram till en jobbeffekt på 4 000 anställningar för ett drygt år sedan.

”Det kan vara fullt tänkbart att det kan vara en större effekt än 4 000 jobb. Moms-sänkningen har inte fått fullt genomslag på priset, det gör att lönsamheten har stigit vilket kan locka till sig nya aktörer”, säger han.

Påverkan från MP

Om arbetsgivaravgifterna för unga höjs enligt plan hotas 2 000 anställningar, enligt Björn Arnek.

”Relativt sett slår det hårt mot oss eftersom vi anställer så många unga”, säger han.

Men S reträtt beror dock inte på Visitas omfattade marknadsföring i valrörelsen, enligt Fredrik Olovsson.

LINDA ÖHRN

Eva Östling, vd för Visita.

”En stor dag för hela krog-Sverige”

Max vd planerar 50 nya matställen efter momsbeslut

Hamburgerkedjan Max vd tog strid mot momshöjningen – och vann. Nu kan kedjan fortsätta sin expansion.

Samtidigt har utdelningarna varit rejäla – både före och efter momssänkningen.

Restaurangkedjan Max vd Richard Bergfors är överlycklig över beskedet att Socialdemokraterna har backat om restaurangmomsen.

”Jag är fantastiskt glad och lättad. Det här är en stor dag för hela Restaurang Sverige. Jag tror att de flesta restaurangägare firar i dag”, säger han och påpekar att snabbmatskedjan, som i dag sysselsätter 3 500 personer, har vuxit med 400 heltidsanställda sedan momssänkningen.

”Det är till stor del på grund av den lägre momsen”, säger han.

Kampen fick genomslag

Richard Bergfors har varit vd i bolaget i tolv år. Lika många år har han drivit frågan att momssatsen på mat ska var densamma överallt.

”Jag tycker det är orimligt att en köttbulle beskattas olika på Ica och på kvarterskroger.”

Den kampen fick milt uttryckt ett stort genomslag när Richard Bergfors i ett brev till sina anställda i januari i år varnade sin anställda för konsekvensen av ett regerings-skifte.

”Det är valår och om oppositionen (S+V) vinner valet vill de höja både restaurangmomsen och arbetsgivaravgifterna för unga. Det vore en fullständig katastrof för oss och branschen och det kommer få stora konsekvenser för vår tillväxt”, skrev han i brevet som skapade en storm i medier.

”De hindren har till största delen undanröjts. Det blir inte verklighet”, säger han i dag.

Richard Bergfors kampanjande har samtidigt inneburit en lång rad politikerkontakter genom åren.

”Jag kan knappt komma ihåg alla politiker jag har träffat.”

”Jag träffade Stefan Löfven över en lunch med ett 50-tal andra personer från andra branscher. Som alltid argumenterade jag för hur viktig restaurangmomsen är och hur många jobb den skapat hos oss”, säger han.

Öppnar fler restauranger

Den direkta effekten av Socialdemokraternas reträtt är att bolaget slipper betala in 140 miljoner kronor om året. Planen på att öppna 50 nya snabbmatställen under de kommande fem till sju åren kan därmed följas. Det hade annars inte funnits på kartan, enligt Richard Bergfors, som påpekar att bolaget sänkte priserna motsvarande hela momssänkningen.

”Jag skulle gissa att kanske en tredjedel av den satsningen skulle ha varit möjlig”, säger han.

I den senaste årsredovisningen som kom in till Bolagsverket i slutet av juli i år går det att läsa följande:

”Fortsatt tillväxt förväntas under 2014 då takten för öppningar av nya restauranger förväntas bibehållas.”

Richard Bergfors förkla-

ring till de olika verklighetsbeskrivningarna i brevet och i årsredovisningen är att politiken inte får genomslag för rän 2015 och att det är ett familjeägt bolag.

”Vi lägger inte någon större tid på vad som står i årsredovisningen. Det finns inga externa aktieägare. Det är vi i familjen och vi är fullt medvetna om de beslut som påverkar vår bransch”, säger han.

Mångmiljonutdelning

En genomgång av bolagets årsredovisningar visar också att familjen Bergfors har kunnat plocka ut cirka 310 miljoner kronor i utdelningar de senaste sex åren, varav nästan 136 miljoner kronor sedan krogmomssänkningen för snart två år sedan.

En och annan skulle kalla dina varningar för krokodiltårar om de såg de siffrorna?

”Nej, det tror jag inte. Vi är ett bolag som har funnits i 46 år och ägts av min familj sedan starten. Man ska titta på utdelningarna under hela tiden”, säger han.

”Vår vinstmarginal har inte gått upp. Däremot har omsättningen ökat”, säger han.

Är det inte så att de anställda hade kunnat få rösta som de ville i valet – med facit i hand?

”Det har de fått hela tiden. Jag har aldrig försökt påverka hur man skulle rösta. Det är en misstolkning. Jag har som skyldighet att berätta vilka konsekvenser olika förslag får för vårt företag.”

linda.ohrn@di.se

08-573 652 87

GLAD I DAG. Richard Bergfors, vd för Max Hamburgerrestauranger, är nöjd med regeringens momsöverenskommelse.

Billigare på krogen kan ge högre marginals-katt

Di Kommentar

VIKTOR MUNKHAMMAR

viktor.munkhammar@di.se 08-573 651 89

När den sänkta krogmomsen blir kvar måste drygt 5 miljarder kronor tas in någon annanstans. Risken är att det blir via högre marginals-katter.

För ekonomin hade återställd moms varit att föredra.

På torsdagen meddelade Socialdemokraterna och Miljöpartiet att den sänkta krogmomsen blir kvar. Det skapar ett finansieringshål på drygt 5 miljarder kronor om löftena om utgiftsreformer ska kunna hållas.

Frågan är varifrån pengarna ska tas.

En uppenbar kandidat är högre marginals-katt

”Högre marginals-katt minskar utbudet av arbetskraft från den mest produktiva delen av befolkningen.”

på arbetsinkomster, kanske i kombination med någon typ av flygskatt.

Socialdemokraternas förslag är att jobbskatteavdraget ska trappas av för inkomster över 60 000 per månad. Miljöpartiet vill i stället öka marginals-katten med 3 procentenheter på inkomster över 40 000 kronor.

En kompromiss skulle kunna innebära att partierna möts någonstans däremellan.

En sådan lösning har den

fördelen att den skulle kunna säljas in som en eftergift till Vänsterpartiet, vars stöd en regering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet behöver för att få igenom sin budget.

Blir det så är det olyckligt.

Högre marginals-katt minskar utbudet av arbetskraft från den mest produktiva delen av befolkningen. För ekonomins funktions-sätt vore det betydligt bättre att återställa momsen på restaurangbesök.

I STARKARE POSITION. Anna Kinberg Batra blir ekonomisk-politisk talesperson för Moderaterna efter att finansminister Anders Borg har lämnat partipolitiken.

FOTO: CLAES-GÖRAN FLINCK

Hon tar över efter Borg

Anna Kinberg Batra ska lägga grunden för Moderaternas ekonomiska politik inför valet 2018.

Samtidigt stänger hon inte dörren för att ta klivet upp som ny partiledare.

Den avgående finansministern Anders Borg har tidigare meddelat att han kommer att lämna partipolitiken.

Nu kan Di avslöja att Anna Kinberg Batra tar över rollen som ekonomisk-politisk talesperson för Moderaterna.

”Jag ser fram emot att leda arbetet med den ekonomiska oppositionspolitiken för moderat del”, säger hon.

Anna Kinberg Batra är utbildad civilekonom på Handelshögskolan i Stockholm. Enligt uppgift till Di var det på en direkt begäran från Anders Borg som hon efter valet 2010 fick uppdraget som gruppledare i riksdagen och ord-

förande för finansutskottet.

Nu tar hon alltså ytterligare ett steg mot den absoluta partitoppen.

”Vi trivdes väldigt bra ihop och han ledde den ekonomisk-politiska arbetsgrupp som jag också var en del av. Det arbetet vill vi bygga vidare på”, säger hon.

Ett positivt besked

Di har tidigare rapporterat att det inom partiet finns en önskan att den avgående infrastrukturministern Catharina Elmsäter-Svärd och Anna Kinberg Batra tillsammans ska bilda en ny moderat toppduo efter Reinfeldt och Borg.

För de som hoppas på en sådan lösning kommer den nya utnämningen som ett positivt besked. Catharina Elmsäter-Svärd är just nu favorit till partiledarposten medan Anna Kinberg Batra har stärkt sin position som partiets finansministerkandidat.

Tiger om kandidatur

Men Kinberg Batra svarar varken ja eller nej på frågan om hon kandiderar till uppdraget som partiordförande. Hon anser heller inte att det är hugget i sten att det är just hon som kommer att utmana Magdalena Andersson om finansministerposten inför valet 2018.

”Självklart måste den ledning som tillträder i mars forma sitt lag och det ska inte jag ha synpunkter på i dag”, säger hon.

Däremot uttrycker hon en

förhoppning om att Catharina Elmsäter-Svärd ska få en framträdande roll i partiet.

”Jag hoppas att hon är av de viktiga spelarna som leder vårt oppositionsarbete”, säger hon.

Förändringar på gång

Uppdraget nu är att lägga grunden för den ekonomiska politik, som Moderaterna ska gå till val på 2018. Anna Kinberg Batra flaggar redan nu för att det kan komma förändringar, även om det är för tidigt att dra några säkra slutsatser av valförlusten.

”Vi hade och har ett starkt förtroende för den ekonomiska politiken och vi har möjliggjort över 300 000 fler jobb”, säger hon.

”Ändå var väljarna inte tillräckligt nöjda med oss. Vad är det då för viktiga frågor i människors vardag och för Sverige i världen som vi inte

har svarat på? Det är det arbetet som måste sätta i gång nu.”

Stefan Löfven valdes på torsdagen in som Sveriges nya statsminister. Allianspartierna stod fast vid sitt tidigare löfte och valde att lägga ned sina röster vid omröstningen i riksdagen.

”En svag regering”

Men Anna Kinberg Batra är inte imponerad av det röd-gröna regeringsbygget.

”Nu får vi en svag regering och då finns det risk för politisk oro”, säger hon.

Alliansledarna har tidigare meddelat att de kommer att lägga fram ett gemensamt budgetförslag i riksdagen i höst. Men sedan talar det mesta för att partierna kommer att gå fram med egna, separata förslag.

”Det tror jag säkert, vi är fyra olika partier”, säger Anna Kinberg Batra.

Samtidigt som hon nu stärker sin position inom Moderaterna förföljs hon av det tidigare uttalandet om att stockholmare är smartare än lantisar.

Även om det nu gått mer än 15 år anser många inom partiet att uttalandet försämrar hennes chanser att erövrast posten som partiledare.

”Det är absolut det dumaste jag har sagt. Det har jag fått rättmätig kritik för och jag kan bara be om ursäkt igen. Det är en i vår familj som är bra på att ironisera i tv och det är inte jag”, säger Anna Kinberg Batra som är gift med komikern David Batra.

FREDRIK ÖJEMAR
fredrik.ojemar@di.se

08-573 650 39

knowit

Tror inte på nya friskolor

MALMÖ
På det privata Procivitas-gymnasiet i Malmö möter Di tre nöjda nybörjare.

Men rektorn Paul Gertsson tror att det blir tvärstopp för fler friskolor i Malmö om kommunen får vetorätt.

”Malmö kommun har alltid yttrat sig emot etablering av friskolor, även om man inte har kunnat sätta stopp för etableringar. Om regeringen inför kommunalt veto kommer säkert Malmö att använda det för att säga nej”, säger Paul Gertsson.

Med cirka 600 elever är Malmöskolan den största enheten av de fyra skolor som ingår i Procivitas (Lund, Helsingborg, Växjö och Malmö).

I Malmö finns ekonomiskt, naturvetenskapligt och samhällsekoniskt program, med möjlighet till idrottspecialisering.

”Sköter sig hyggligt”

Skolan ligger i topp i kommunen när det gäller intagningstrycket och har poängkrav kring 290 för intagningarna.

”Vi konkurrerar främst med de två bästa kommunala skolorna – Petriskolan och Borgarskolan”, säger Paul Gertsson.

Majoriteten av eleverna på Procivitas hör hemma i Malmö kommun:

”Jag tycker ändå att kommunen sköter sig hyggligt när det gäller skolpengen. Vi ligger inte i klass med vad Lund beviljar men kommunen ligger högre än Göteborg när det gäller skolpeng”, säger Paul Gertsson.

De tre nya eleverna Frida Palmliden, Alice Mårtensson och Beatrice Källmén är klasskamrater på NA-programmet, årskurs 1:

”Jag ville hit för att här finns studiemotiverade elever och tycker verkligen jag hamnat rätt”, säger Frida Palmliden.

”Skyddar dåliga skolor”

Malmö har i många år legat i botten i svensk skolstatistik. Vad är problemet?

”Det finns ju en hög andel invandrare i Malmö. Nu har vi försökt attrahera fler invandrarelever genom ett samarbete med en grundskola, som nu ger resultat. Vårt mål är att erbjuda den bästa undervisningen för de bästa eleverna”, säger Paul Gertsson.

Men några nya friskolor i Malmö om kommunen får vetorätt tror han blir omöjligt. **Har du någon förståelse för vetorätten?**

”Den skyddar ju i så fall också dåliga skolor. Jag tycker inte det ska finnas dåliga skolor vare sig privata eller kommunala.”

LARS TULIN

lars.tulin@di.se
040-79145

TROR DET BLIR TVÄRSTOPP. Procivitas-gymnasiet i Malmö rektor Paul Gertsson tillsammans med eleverna Beatrice Kälmen, Alice Mårtensson och Frida Palmliden.

FOTO: HÅKAN E. BENGTSSON

Academedias läxar upp kommunerna

Sveriges största friskoleföretag Academedia driver 23 processer i ett tiotal kommuner om skolpengen. Skoljätten anser att kommunerna bryter mot lagen när de tillåter sina egna skolor gå back för att sedan ersätta dem.

”Skolorna drivs med underskott utan att kompensera de fristående aktörerna”, säger Academedias vd Marcus Strömberg.

Skolpengen varierar kraftigt kommuner emellan. I årskurs 9 ligger till exempel ersättningen för en niondeklassare på 93 672 kronor, 85 333 kronor samt 76 755 kronor i Stockholm, Göteborg (Göteborg Centrum) respektive Malmö.

Och skolpengen (grundbeloppet) för en elev som går det samhällsvetenskapliga gymnasieprogrammet ligger på 75 283 kronor, 67 268 respektive 82 442 i Stockholm, Göteborg respektive Malmö.

Den differentierade ersättningen innebär att landets friskolor ibland avstår från att etablera sig i kommuner med

låg ersättning. Grundskoleverksamhet i Malmö och gymnasieundervisning i Göteborg är sådana exempel.

”Göteborg står inte högst på priolistan. Det är tuffare där naturligtvis”, säger Peje Emilsson, grundare och majoritetsägare i Kunskapsskolan.

Såväl Peje Emilsson som Marcus Strömberg, vd på Academedia som ägs av riskkapitalbolaget EQT, anser att skolpengen borde vara lika, oavsett vem som är huvudman.

”Vi kan konstatera att variationen är enorm. Alla elever borde ha rätt till samma skolpeng”, säger Marcus Strömberg.

Marcus Strömberg, vd för Academedia.

FOTO: NIKLAS LUNDENGÅRD

”Systemet lämnar för ett för stort kommunalt godtycke. Det borde finnas en gemensam minsta acceptabla rikspeng”, säger Peje Emilsson.

Tvingas kompensera

De båda männen upprör också över att vissa kommuner tillåter sina egna kommunala skolor gå back, för att sedan kompensera dem med kommunala medel. Marcus Strömberg och Academedia

driver till och med frågan i rätten, och har än så länge fått rätt i ett fall.

”Lagen säger att friskolorna ska ersättas på samma sätt som kommunerna. Vi går därför till förvaltningsrätten och överklagar”, säger Marcus Strömberg.

Ord står mot ord

Karlskrona Kommun har tvingats kompensera Academedias grundskola och gymnasieskola i kommunen med nästan 1 miljon kronor, efter en dom i Växjöns förvaltningsrätt.

Academedia har en pågående rättslig process med Örebro kommun angående en yrkan på 1,8 miljoner kronor för sina tre gymnasier där (It-gymnasiet, Rytmus och Plusgymnasiet). Academia har fått rätt i förvaltningsrätten, men kommunen har överklagat till kammarrätten.

Därutöver har Academedia en rad pågående processer av samma karaktär i Falun, Örebro, Norrköping, Gotland.

Norrköping kommun har vunnit förvaltningsrätten, men Academedia har valt att överklaga till kammarrätten.

”Norrköping säger att de kommer att vända sina förluster till överskott under en tioårig period. Vi ifrågasätter detta”, säger Marcus Strömberg.

”Ord står mot ord. Lagen är otydlig därför prövas detta i domstol. Det finns ingen som säger under hur lång period detta ska ses. Vi tycker det ska ses under en längre period. Det är lagen som har varit otydlig”, säger Lena Cademan Ottosson, ekonomichef på Norrköpings kommun.

Andra mål som Academedia driver gäller skolpengen och kommunens sätt att beräkna skolpengen på. Academedia anser i några fall att kommuner inte räknat med vissa undervisningskostnader i beräkningen av skolpengen.

KARIN GRUNDBERG WOŁODARSKI

karin.grundberg@di.se
08-573 65109

”Skolan är viktigast”

LO-basen vill ha reformer för en likvärdig skola

LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson vill förstatliga skolan. Men inte bara skolpengen, som han tror att FP avser.

”Skolan är den viktigaste tillväxtfrågan på fem års sikt”, säger han och efterfrågar en skolkommision över blockgränsen.

LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson har i dagarna kommit ut med debattboken ”Ingen ska lämnas efter”. I boken ger han Folkpartiet och dess ledare Jan Björklund rätt om en förstatligad skola, vilket rönt en hel del uppmärksamhet i medier.

Men för Di förklarar han att hans definition på att förstatliga antagligen skiljer sig från Folkpartiets, som menar att staten bör ta över huvudmannaskapet från kommunerna.

”FP har bluffat”

”Jag tror att Folkpartiet har bluffat och egentligen inte alls vill förstatliga skolan.

Folkpartiet vill endast förstatliga skolpengen. Men skulle ordet förstatliga innebära att göra skolan helt statlig, borde Socialdemokraterna sätta sig ned och diskutera det med Folkpartiet”, säger han.

Hur ser du då på Folkpartiets vision om att staten och inte kommunerna ska vara skolans huvudman?

”Då tycker jag inte staten är den rätta nivån. Det viktiga är en likvärdig skola”, säger han.

Sämre för lågutbildade

LO-basen är bestört över Skolverkets senaste statistik. 42 procent av barn till lågutbildade får inte godkänt slut-

betyg i nionde klass. Enligt Skolverket har den siffran ökat med 25 procent sedan 2005.

”Nästan 13 000 individer klarar inte behörighetskravet till gymnasiet. Det är förfärligt. Det är mina medlemmars barn. Sverige har varit fantastiskt. Alla barn oavsett föräldrar har haft en chans att göra det bästa med sina liv”, säger han.

”Jag är förtvivlad över att det inte fungerar i dag. Vi har den gamla klasskolan igen.”

”Jobba långsiktigt”

Karl-Petter Thorwaldsson efterfrågar en parlamentarisk skolkommision över blockgränsen som kommer överens om spelreglerna för skolan.

”Kommissionen borde vara lik pensionsöverenskommelsen. Man bör ta in professionen och jobba långsiktigt över blockgränsen. Sverige måste lösa skolproblemet. Det är den viktigaste

tillväxtfrågan på fem års sikt. Sverige ska konkurrera med de svåraste kunskaperna, inte de lägsta lönerna”, säger han.

Vad bör skolkommisionen komma fram till?

”Man måste på allvar diskutera det fria skolvalet. Men om man ska bjuda in till ett sådant här samtal, så kan jag inte nu säga vilka slutsatser vi ska ha”, säger han.

Men du har väl en uppfattning?

”Vi kan inte acceptera en skola där 42 procent av barnen till lågutbildade inte kommer in på gymnasiet. Vi måste göra det som behövs. Jag tror att det fria skolvalet är en bov i detta. Man borde blanda eleverna mer och ge skolor i problemområden ökade resurser.”

KARIN GRUNDBERG

WOLODARSKI

karin.grundberg@di.se

08-573 651 09

VILL SE ÄNDRING. LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson anser att skolproblemet i Sverige måste lösas. Ett förslag är att tillsätta en skolkommision.

FOTO: JESPER FRISK

Drivs av Passion.

Mercedes-Benz Tjänstebilar.

Catarina är en riktig finsmakare. Dels arbetar hon med exklusiva viner, dels kör hon en Mercedes-Benz C-Klass Kombi som tjänstebil. Hon tycker den är idealisk, snygg, säker samt att det finns gott om plats för varuprover. Läs mer om våra attraktivt utrustade bilar till företag på mercedes-benz.se/FleetEdition.

C 220 BlueTEC FleetEdition Kombi

312.900 kr

FleetLeasing: 3.995 kr/mån*

Catarina Palo,
Vinagent, VD.

A Daimler Brand

Körjournal i mobilen!
mercedes-benz.se/korjournal

Mercedes-Benz

Bränsledeklaration blandad körning enl. EU-norm: C-Klass 4,0–4,7 l/100 km, CO₂-utsläpp 103–121 g/km. *FleetLeasing via Mercedes-Benz Finans (MBF). 36 mån, 6.000 mil, 0 kr kontant. Leasingavg. exkl. moms. Mercedes-Benz Service Excellent (service- och reparationsavtal) och försäkring ingår, gäller ej bilar registrerade för yrkestrafik. Kostnad för användning utöver normalt slitage samt övermil med 10 kr/mil exkl. moms tillkommer. Reservation för sedvanlig kreditprövning där MBF förbehåller sig rätten till förstahyra. FleetEdition gäller enbart juridisk person. Bilen på bilden är extrautrustad. Priserna är rekommenderade nettopriser och gäller t.o.m. 31.12.2014. Enskild återförsäljare äger rätt att sätta egna priser.

Mörk start på oktober

Det har blivit en mörk start för oktoberbörsen.

Under torsdagen fortsatte det börsfall som inleddes på onsdagen och Stockholmsbörsen föll med 2 procent.

På två dagar har Stockholmsbörsens breda index fallit med 3,4 procent. Det är det största tvådagarsfallet sedan i juni förra året.

Torsdagsbörsen började svagt nedåt men föll sedan under eftermiddagen i linje med övriga Europeiska index. Tyska DAX föll med 1,8 procent och i Oslo föll index med hela 2,8 procent.

Torsdagens stora makrohändelse var ECB:s räntebesked. Marknadens förväntningar på stimulanståtgärder var högt ställda. ECB-chefen Mario Draghi meddelade att centralbanken kommer att stödköpa obligationer under minst två år för att få i gång tillväxten och inflationen i euroområdet. Men något mått på storleken av stödsatserna angavs inte.

Många orosmoment

”Draghi tog inte fram bazookan vilket var vad marknaden hade hoppats på”, säger Peter Garnry, aktiestrateg på Saxo Bank, till Bloomberg.

Samtidigt fortsatte oron till följd av demonstrationerna i Hongkong, Ebolautbrottet i Afrika och den instabila situationen i Mellanöstern. Oljepriset föll kraftigt och euron stärktes.

Stockholmsbörsens stora förlorare var Kinnevik som föll med drygt 8 procent efter att investmentbolagets två tyska bolag Zalando och Rocket Internet föll kraftigt på Frankfurtbörsen. Ståltillverkaren SSAB föll med 5,3 procent efter att aktien fallit tungt även dagen innan då man höll kapitalmarknadsdag.

MTG föll 2,2 procent

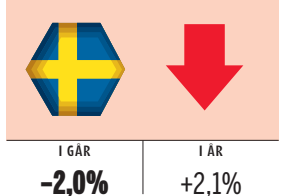
Från Ryssland kom nyheten att lagförslaget om en begränsning av utländskt ägande i mediebolag nått fram till presidenten för signatur. Mediekoncernen MTG, som är delägare i ryska CTC medier, föll med 2,2 procent. Även Oriflame drabbades av de fortsatta problemen i Ryssland och sjönk med 3,4 procent.

Bland de få vinnarna fanns Elekta som steg 1 procent efter att vd:n Niklas Savander köpt aktier i bolaget.

VIKTOR STRÖM

viktor.strom@di.se
08-573 654 92

STOCKHOLMSBÖRSEN

Dubbelfel för Kinnevik

Ännu en notering pressar investmentbolagets aktie

Kinneviks tyska noteringsfest får investerarna att fly. Gårdagens notering av Rocket Internet slutade i moll och fick Kinnevik-aktien att fortsätta raset på Stockholmsbörsen.

På två dagar har Kinnevik nu tappat nära 12 miljarder kronor i börsvärde.

Kinneviks internetinkubator Rocket Internet kraschlandade direkt när den började handlas på Frankfurtbörsen. Trots att introduktionserbjudandet, enligt bolaget, övertecknats flera gånger om syntes få köpare till.

Aktien föll på torsdagsmorgonen med så mycket som 14 procent.

Stödköp hjälpte inte

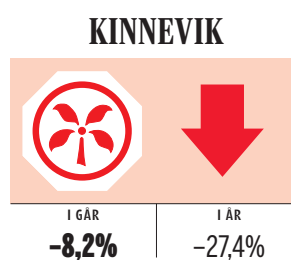
De banker som står bakom noteringen har möjlighet att stödköpa aktier för att hålla uppe priset. Men det verkade inte hjälpa Rocket Internet i någon större utsträckning om till slut stängde på 36,8 euro, ett fall på 13,4 procent.

Samtidigt fortsatte pressen på Kinneviks modesajt Zalando som noterades i onsdags. Under torsdagen rasade Zalando med 12,9 procent, vilket innebär att båda Kinneviks tyska stjärnor nu fallit under introduktionspriset.

Nytt substansvärde
Noteringarna av de båda internetbolagen Rocket Internet och Zalando har varit de största i Tyskland sedan förra it-bubblan med ett samlat marknadsvärde på drygt 100 miljarder kronor. Kinnevik äger 32 procent av Zalando och 14,2 procent av Rocket Internet, före övertilldelning, vilket innebär att de utgör nära 30 procent av Kinneviks substansvärde.

Kinnevikaktien fortsatte att straffas hårt på börsen under torsdagen till följd av att noteringarna inte nått upp till investerarnas förväntningar. Samtidigt tyngde Kinnevik-bolaget MTG också efter att Ryssland kommer allt närmare en lag om begränsat utländskt ägande i mediesektorn. Kinnevik föll med 8,2 procent på Stockholmsbörsen. På två dagar har därmed 11,7 miljarder kronor gått upp i rök för Kinneviks aktieägare med styrelseordföranden Cristina Stenbeck i spetsen.

Eftersom noteringarna av Rocket Internet och Zalando har höjt Kinneviks substansvärde, samtidigt som aktien fallit, har Kinnevik plötsligt fått en substansrabatt på över 20 procent. Historiskt är det ingen anmärkningsvärd hög rabatt på Kinneviks, som tidigare handlats med så mycket som 40 procents rabatt.

STYRELSEORDFÖRANDE.
Christina Stenbeck,
Kinnevik.

Precis som i fallet med Zalando kommer Kinnevik att vara låsta från att sälja sina

aktier i Rocket Internet under de kommande 12 månaderna. En viktig fråga blir således vad marknaden kan förvänta sig av de tyska internetbolagen efter att noteringsdammet har lagt sig.

Högt börsvärde
Rocket Internets viktigaste innehav är möbelbutikerna Home24 och Westwing samt den nyligen sammansatta modekoncernen Global fashion group. Rocket Internet tjänar pengar dels genom konsultarvoden från portföljbolagen, 430 Mkr i fjol, dels genom att avyttra bolag där man är delägare. I fjol ledde affärsmodellen till en förlust på 120 Mkr.

Med ett börsvärde på runt 60 miljarder kronor har Rocket Internet mycket att leva upp till det kommande året.

Låsta från försäljning
Däremot är det definitivt någonting som inte uppskattas av Kinneviks vd Lorenzo Grabau. Vid Kinneviks kapitalmarknadsdag i september argumenterade han för att Kinnevik ska värderas som en "entreprenöriell investeringsgrupp" snarare än ett passivt investmentbolag. Efter den tyska ödesveckan verkar det som att investerarna inte köpt in sig i den bilden.

VIKTOR STRÖM

viktor.strom@di.se 08-573 654 92

Konkursmiljoner går utom kontroll

Landets konkursförvaltare drar in mångmiljonbelopp, men det finns inga regler om att de ska lämna ut tidsredovisning.

Det ger stort utrymme för överfaktureringar, menar Joseph Zamani, jurist som arbetar med konkurstillsyn.

I fjol klubbades arvoden till landets konkursförvaltare på nästan 800 miljoner kronor, kunde Di nyligen berätta.

Konkursförvaltarna lämnar in en arbetsredogörelse i löptext och ett begärt arvode, men det finns inga regler om att de måste lämna in en tidsredovisning. Och det är endast i undantagsfall som Kronofogden begär ut tidsredovisning.

”Det är skäligheten i varje enskild konkurs som gäller”, säger Per-Olof Lindh, enhetschef på Kronofogden, som har tillsyn över konkursförvaltningen.

Joseph Zamani, obeståndsjurist med erfarenhet av både konkursförvaltning och konkurstillsyn, menar att det på flera områden saknas tydliga regler när det gäller konkursförvaltning – något han lyfte fram i en debattartikel i tidningen Dagens Juridik i juni.

”Brist i systemet”

En detaljerad tidredovisning skulle behövas, anser han, för att Kronofogden ska kunna bedöma hur omfattande förvaltarens arbete har varit.

”På vissa orter är förvaltarna samarbetsvilliga, men i Stockholmsregionen motsätter de sig generellt sett att lämna ut tidsredovisningen. Då är arbetets omfattning svårt att kontrollera och där finns ett stort utrymme för överfaktureringar.”

Kronofogden har endast i 7 procent av alla konkurser haft synpunkter på att arvoden som konkursförvaltarna begär är för höga.

”Eftersom det finns en brist i systemet förekommer det rimligen överfaktureringar i större utsträckning än så. Om det är i 10, 20 eller 40 procent av alla konkurser kan nog ingen svara på”, säger Joseph Zamani.

Finns inga riktlinjer

Men Per-Olof Lindh på Kronofogden tycker att myndighetens insyn är god.

”Vi har god kompetens att kunna bedöma varje enskilt arvode och har en enormt stor jämförelsebas. Utåt sett kan arvoden se ut som stora belopp, men konkurser innehåller en rad obligatoriska moment som alla kanske inte känner till.”

Men är det inte svårt att bedöma hur mycket tid som förvaltarnas arbete har tagit när det inte finns någon tidsredovisning?

”Nej, det handlar om i fall arvodet är skäligt med tanke på storleken på konkursen. Vi tycker att dagens system fungerar bra och att det räcker med den arbetsredogörelse som görs. Är vi inte nöjda med förvaltarens beskrivning så begär vi in kompletteringar”, säger Per-Olof Lindh.

I dag finns inga riktlinjer för vilka sanktioner som ska gälla för konkursförvaltare, som upprepade gånger fakturerar för mycket och får sina arvoden nedsatta. Det är Joseph Zamani kritisk till.

”Lagstiftaren har lämnat myndigheten helt utan verktyg. Som det ser ut i dag är det upp till respektive tjänsteman

och dennes chef att bestämma sig för hur man ska hantera upprepade och allvarliga överfaktureringar. Men något ordnat sanktionssystem finns inte. Och att det saknas bidrar inte direkt heller till att minska antalet överfaktureringar.”

”Inga tydliga regler”

Per-Olof Lindh bekräftar att det inte finns något sanktionssystem.

”Det finns inga tydliga regler över huvud taget för om man ska ta in en ny förvaltare eller om man vill avpollettera någon. Men det viktiga är att vi är noggranna när vi föreslår att en ny förvaltare ska tas in och få förvaltaruppdrag. Då vet vi att det finns en god kompetens. Då blir det få fall där vi behöver begära en förvaltare entledigad eller där han stoppas från nya uppdrag.”

Det blir inga rättsliga följder om en konkursförvaltare får sitt arvode nedsatt.

”Skulle det vara så grovt att det är ren överdebitering med ganska stora belopp, då kan man tänka sig en anmälan till Advokatsamfundet.”

Men är inte det konstigt – att en förvaltare kan ta för mycket betalt flera gånger utan att det får några följder?

”Följden blir att vi sätter oss ned och pratar med förvaltare. Det avser att förändra och åtgärda de fel som Tillsynsmyndigheten anser att förvaltare gjort. Men några andra repressalier, som att han inte kan vara förvaltare längre – det är det inte normalt sett, då har det gått långt.”

AFRODITI LOGOTHETIS

afroditi.logothetis@di.se 08-573 650 23

Personal på ett äldreboende i Göteborg ska få testa på att jobba färre timmar per dag. FOTO: CLAUS GERTSEN

Arbetsdag på sex timmar blir verklighet

Nu är det spikat var och när det uppmärksammade försöket i Göteborg med sex timmars arbetsdag ska dra i gång.

Starten sker den 1 februari nästa år på Svartedalens äldreboende på Hisingen med

60 anställda, som får gå ned i tid med bibehållen lön.

Forskare kommer att följa personalens hälsoutveckling, om upplägget ger fler jobb och andra eventuella effekter. Ett annat äldreboende i samma stadsdel får agera kontrollboende i det ettåriga försöket, som enligt kommunen kommer att kosta 8 miljoner kronor.

”Vi räknar med att vi behöver anställa cirka 20 personer för att täcka upp”, säger Monica Sörensson, sektorchef för äldreomsorg för Västra Hisingen. (TT)

”Reglerna ska efterlevas av alla EU-länder”

Budgetreglerna i EU ska efterlevas lika av alla länder.

Det sa Pierre Moscovici, kandidat till EU:s ekonomikommissionär, i utfrågningen inför Europaparlamentets ekonomiska utskott på torsdagen, enligt Bloomberg News.

”Budgetreglerna måste efterlevas av alla medlemsländer, stora som små, det är samma regler”, sa han.

Pierre Moscovici, kandidat till EU:s ekonomikommissionär. FOTO: WONG MAYE-E

”Om det finns ett land med ett särskilt underskott, om de inte vidtar de strukturreformer som krävs, så har vi inget val, utan vi måste följa proceduren”, fortsatte han. (Direkt)

Våra aktuella räntor

Ränta per 3 oktober 2014.

Med anledning av förändrade marknadsräntor sänker vi räntan på vårt Framtidskonto på belopp överstigande 50 000 kr från och med 7 oktober.

Inlåning	Förändring procentenheter	Ränta procent
Framtidskonto 0–50 000 kr	–	0,10
Framtidskonto >50 000 kr*	–0,25	1,00

* På belopp överstigande 50 000 kronor ger vi den högre räntan på hela sparbeloppet.

För alla våra aktuella räntor, besök lansforsakringar.se.

Kraftpaketet

Vi kallar det Bixia Elpooler.

När ni tillsammans med flera andra företag går samman i en elpool får ni fler muskler och mer svängrum på elmarknaden. Vår långa erfarenhet inom krafthandel gör att vi kan köpa el vid rätt tidpunkt och till ett lägre pris. Dessutom bidrar ni via Bixia Miljöfond till ett mer hållbart samhälle.

Slå oss en signal på 0771 – 12 12 00, så berättar vi mer.

Elpriset styrs av utvecklingen på den nordiska elbörsen Nord Pool. Det innebär alltid en viss risk att sköta elinköpet via en elpool då ert elpris såväl kan minska som öka. Historiskt pris är inte heller någon garanti för framtida elpriser – men vi har varit framgångsrika med de portföljer vi redan idag förvaltar.

GOD INSYN. Att konkursförvaltare inte behöver rapportera hur mycket tid de lagt ned på förvaltningen är inget som beklämma Kronofogdens enhetschef Per-Olof Lindh.

FOTO: JESSICA GOW

Nybyggen inför

Svenska skidorter gillar julkalender med färre luckor

En lång nyårshelg och en tidig påsk får skidföretagen att hoppas på ett toppår.

Samtidigt investerar de för en skidpublik som vill åka långt i skidspåret, men ha en kort väg dit.

Förra året var ett tufft år för många skidanläggningar. Utanför fjällvärlden regnade det så mycket att de fick stänga i förtid.

Försäljningen av liftkort minskade med 9,1 procent jämfört med föregående år, även om fortfarande var den fjärde bästa säsongen sedan 1984.

Det framgår av en rapport från Svenska skidanläggnings organisations, Slao.

Bokningar strömmar in

I år hoppas branschen på en toppsäsong.

”Jag räknar med att vi gör större intäkter i år. Nu har vi 15 procent fler bokningar än vid samma tid förra året”, säger Anders Kjällström, vd för Branäs.

”Förra året var jul och nyår så varmt att vi tappade intäkter på det viktigaste, nämligen liftkortet. Förutom att vi hoppas på mer normala temperaturer i år, så påverkas vi också positivt av att nyårsdagen är en torsdag. Vi har aldrig haft så många bokningar till nyår vid den här tiden.”

Tidig påsk gläder

Även en tidig påsk hjälper till att förbättra bokningsläget.

”Påskveckorna är otroligt mycket bättre bokade i år än förra året. Ligger påsken för sent är golfbanorna redan i gång i södra Sverige, man har fullt upp med att sätta i båten och så vidare”, säger Anders Kjällström.

Branäs stora skidanläggning i norra Värmland investerar i år bland annat i en expresslift. Men företaget har också anläggningar för dagsskidåkning i Ängelholm, Kisa och Örebro.

Kungsberget en magnet

Sedan fyra år har Branäs en boendeanläggning på Kungsberget i Sandviken, bara två timmar från Stockholm, och det är där bokningarna ökar mest.

Satsningen hänger enligt Anders Kjällström samman med den övergripande trenden

inom besöksnäringen att svenskarna allt oftare föredrar kortare semestrar i närområdet.

”Det syns tydligt att skidåkarna drar sig söderut, vilket är positivt för vår del. Vi tror mycket på områden som ligger nära stora befolkningscentra. Lyckas vi med att få dit daggäster och göra dem nöjda, finns det också chans att de bokar boende här nästa gång.”

Jämför med toppåren

Även Idre fjäll hoppas på ett bra år.

”Årets bokningar ligger nästan i nivå med toppåren 2010–2011”, säger Sofie Andersson, marknadschef.

”Med en starkare dansk krona ser vi att danskarna blir fler efter att ha minskat i några år. Det är bra eftersom de ett normalt år utgör ungefär 15 procent av våra gäster.”

Idre fjäll, som hör till Dalarnas fjällvärld, är en av de anläggningar som drabbas av semestrarnas tidssnålade.

”Sydligare anläggningar har tagit marknadsandelar. Samtidigt brukar vi få bättre med bokningar vintern efter ett varmt år, som förra året”, säger Sofie Andersson.

Vill bli sommarresmål

Idre fjäll satsar i stället på att bli en året runt-anläggning, och på att fänga upp den växande träningstrenden.

”Bland annat har vi ett nytt längdskidspår och kommer att ha specifika coacher för tjejer. Allt fler tjejer vill åka längdskidor, men de backar lite för att vara i ett gäng med bara grabbar”, säger Sofie Andersson.

Även för börsnoterade Skistar ser det mesta bra ut.

”Inte bara julen utan även påsken är väldigt bra placerad, så vi har ganska stora förväntningar på den här säsongen utifrån det perspektivet”, säger Mats Årjes till nyhetsbyrån TT.

IDA ÖLMEDAL

ida.olmedal@di.se
08-573 650 00

Miljoner till fjällanläggningar

Svenska skidanläggningar lägger ut 671 miljoner kronor på bland annat liftar och boende inför vintersäsongen. Det är mer än i fjol, men mindre än tidigare år.

Miljoner kronor

Litet trendbrott

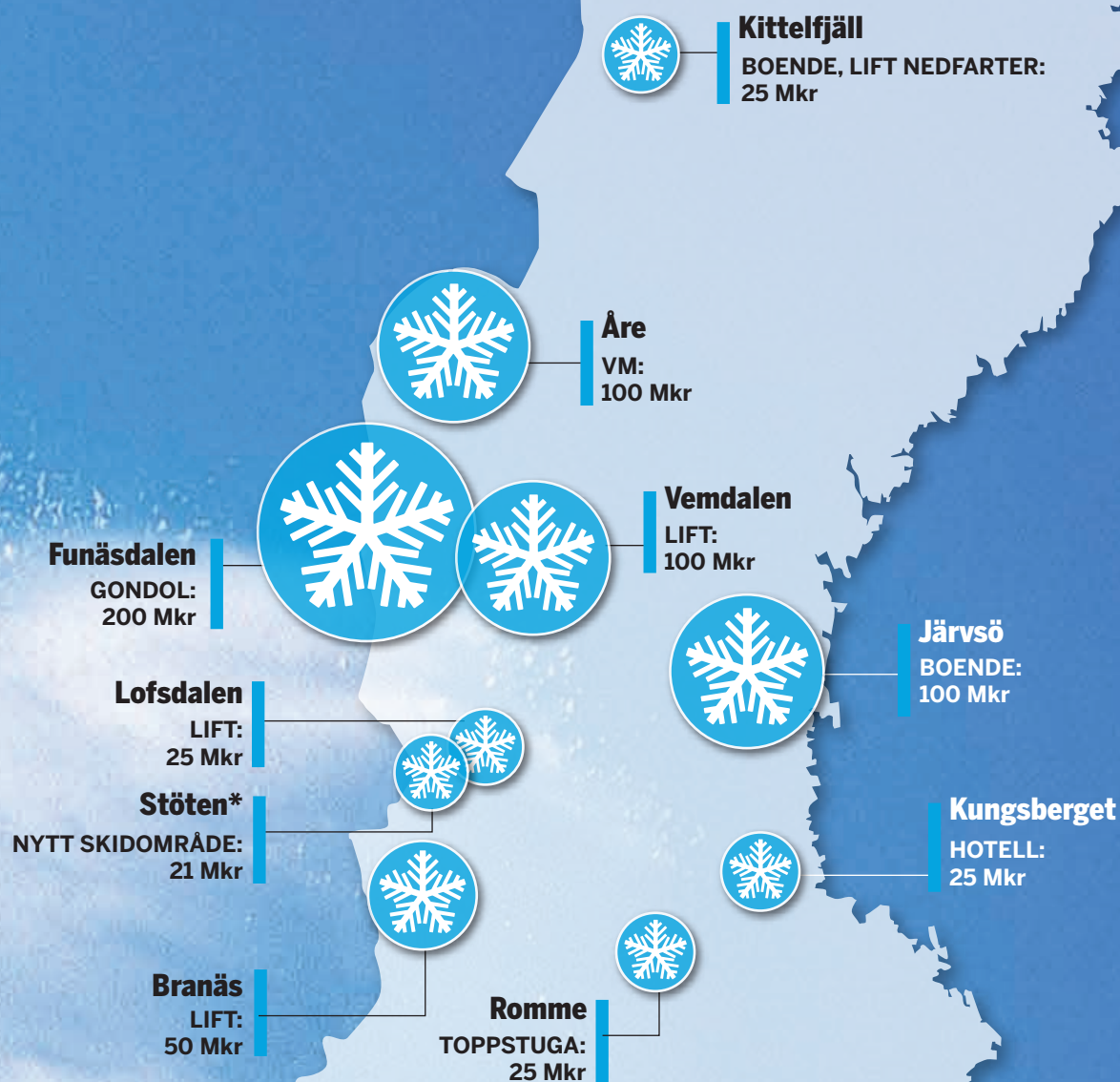
■ Miljoner kronor

*Har kommit till vår kännedom efter pressläggningsstoppet för snörapporten. Källa: SLAO

drömvinter

DRÖMJUL. Årets almanacka är rena vinstlotten för Skistar och vd:n Mats Årjes. Men tillväxten har stannat av och nu väntar åtstramningar. FOTO: JACK MIKRUT

Skistars vd tvingas till stoppsladd

Skidanläggningsföretaget Skistar kan se fram emot en förträfflig kalender inför jul och påsk.

Men den skrala tillväxten i skidbranschen tvingar bolaget att flagga för personalminskningar.

Resultatet för sommarmånaderna, det sista kvartalet i bolagets brutna räkenskapsår, var i vanlig ordning uselt.

Skidanläggningarna är inte särskilt attraktiva utan snö, men kvartalsförlusten på 150 miljoner kronor var åtminstone lite mindre i år än förra året.

Bokningsläget ligger inför kommande säsong 5 procent över motsvarande period i fjol.

Tillväxten har planat ut

Samtidigt tycker vd:n Mats Årjes att det är dags att på allvar börja ta konsekvenserna av den uteblivna marknadstillväxten. Antalet skiddagar på företagets anläggningar är stabilt sedan fyra år. Skidåkarna blir helt enkelt inte fler och då måste företaget trimmas.

Enligt Mats Årjes kan det handla om ett femtiotal anställda som får lämna företaget det kommande året.

”Personalen är vår i särklass största kostnadspost och egentligen det enda vi har att jobba med”, säger Mats Årjes.

”Eftersom vi är fem destinationer i samma företag ska vi försöka utvinna samordningsvinster och vi ser över allt, så det kan vara både på kontoret och ute i verksamheten.” (TT)

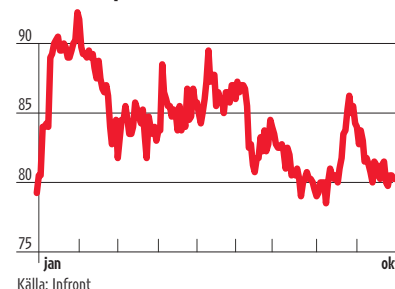
Di Rapport

Skistar

■ September-augusti

MKR	2013/14	2012/13
Omsättning	1 667	1 665
Rörelseresultat	233	219
Resultat efter skatt	162	137
Vinst/aktie, kronor	4,14	3,39
Eget kap/aktie, kr	39	38

■ Kronor per aktie

GRAFIK: LINDA FRIES-ÅMAN, HELENA FAHLESON. FOTO: THINKSTOCK

Källa: Infront

Mats Qviberg överväger att stämma staten

Mats Qviberg förbereder en stämning mot staten. Han anser att EBM drivit en partisk förundersökning.

”Tyvärr måste man vara hälsosamt rik för att ha råd att driva processer mot staten trots att staten begår rättsövergrepp”, säger Mats Qviberg.

Finansmannen Mats Qviberg har vunnit två delsegrar efter HQ-kraschen. I slutet av augusti blev han avskriven från misstanke om grovt bokföringsbrott, samtidigt som misstanken mot Mats Qviberg om grovt svindleri kvarstod.

Och kort därefter fick han beskedet att de grunder som HQ AB hittills anför till stöd för sin talan i det pågående civilmålet inte anses godtagbara. HQ AB meddelade dock att de ska klargöra grunderna för sin talan.

”De döljer information”

Nu förbereder finansmannen en stämning mot staten. Han anser att Ekobrottsmyndigheten inte gjort en fullständig och lagenlig förundersökning angående det pågående brottmålet.

”Ekobrottsmyndighetens chefsåklagare Martin Tidén har varken diariefört samtalen med HQ:s ordförande Christer Sandberg eller mötena med Finansinspektionen”, säger Mats Qvibergs rådgivare Christen Ager-Hanssen.

”Det är inte okej att de döljer information. De måste diarieföra och informera, så att vi kan analysera materialet”, fortsätter han.

Christen Ager-Hanssen förklarar att de på torsdagen postar ett brev till Justitiekanslern, för att underrätta myndigheten om avsikten om att stämna staten, och för att förhindra preskription.

Ärenden har avskrivits

Chefsåklagaren Martin Tidén tar dock informationen med ro. Mats Qviberg har tidigare riktat sina invändningar till Ekobrottsmyndigheten men vice överåklagaren Henric Fagher har inte ansett att åklagaren brustit i sitt arbete. Tidigare har även Riksenheten för polismål och Åklagarmyndighetens Utvecklingscentrum Malmö granskat anmälan om tjänstefel. Men de har valt att avskriva ärendet.

Mats Qviberg har också vänt sig till högsta instans, Riksåklagaren, med en begäran om ytterligare överprövning, men Riksåklagaren Anders Perklev ansåg att Åklagarmyndighetens Utvecklingscentrum Malmö redan tagit ställning i frågan och att det beslutet gäller.

”Ingen har varit i kontakt med mig. Jag kan bara redovisa om vad som hänt tidigare. Om de inte är något nytt som är på tapeten är den frågan redan prövad alltså”, säger Martin Tidén.

KARIN GRUNDBERG WOŁODARSKI
karin.grundberg@di.se, 08-573 651 09

Finansmannen Mats Qviberg.

NYTÄNK. ”Vi är inte här för att sälja bilar, utan för att visa vår framtida teknik”, säger Volvo Cars vd Håkan Samuelsson på bilsalongen i Paris. FOTO: HÅKAN MATSON

Volvo Cars sätter teknik i centrum

Biljätten visar nya XC90 på Parismässan

Nästa år kan Volvo Cars spränga den magiska gränsen 500 000 bilar.

”Vi räknar med att sälja 470 000 bilar i år, så det är bara 30 000 bilar fler. Om inget dramatiskt händer i omvärlden är 500 000 bilar inte otänkbart”, säger vd:n Håkan Samuelsson på bilsalongen i Paris.

Volvo har, som Di kunde berätta redan i går, en av bilsalongens mest udda montrar. På den väldiga ytan står en enda bil på ett podium: nya XC90.

Den omges av regn och snö från taket och dimma från golvet, allt för att skapa en svensk karaktär av omväxlande – för att inte säga dåligt – väder.

Visar upp teknik

Men Samuelsson är nöjd med att visa en enda bil, medan konkurrenterna fyller sina montrar med hela modellprogrammet:

”Vi är inte här för att sälja bilar, utan för att visa vår framtida teknik. Och då är det bra

att det inte ser ut som en parkeringsplats som hos de andra. Det är dags för oss att sluta upp att göra som alla andra och våga gå vår egen väg”.

Låga utsläpp

Under torsdagen öppnade Volvo också orderböckerna för nya XC90, med två modeller. D5 AWD kostar 554 000 kronor, medan den omskrivna laddhybriden, T8, går på 726 000 kronor. Det kan se ut som mycket pengar, men pekar ändå på ett pris strax under de främsta tyska konkurrenternas modeller med motsvarande prestanda.

”Vi har en bil som gör 0–100 på sex sekunder, men som bara släpper ut 60 gram

koldioxid per kilometer”, säger Håkan Samuelsson.

Han avslöjar också att Volvo i framtiden kommer att satsa på laddhybrider med ännu mindre motorer, med tre cylindrar och 1,5 liter.

”Nu har vi visat XC90 T8, med fokus på prestanda, som ett alternativ till bilar med V6- eller V8-motorer. Men i framtiden kommer vi också att använda tekniken mer för att sänka förbrukningen. I slutändan blir det en kombination av trecylindriga motorer och större batterier”.

Ansvarsfull prestigekund

Men det står också klart att det då enbart handlar om bensinmotorer.

”Det är svårt att göra trecylindriga dieselmotorer”, hinner Håkan Samuelsson undslippa sig, innan han milt tystas av närvarande pr-män.

Han tror också att de åtråvärda prestigebilskunderna i världen nu rör sig i Volvos riktning.

”En del säger att vi gör trä-

kiga bilar med fokus på barn i baksätet. Men jag tror att framtidens prestigebilskund i högre utsträckning vill ta ansvar för sina barn – men också för miljön och samhället i stort. Det är en utveckling som passar oss perfekt.”

Trögt i USA

Fortfarande är USA en huvudvärk, även om det hörs aningen mer positiva tongångar den senaste tiden. Under andra halvåret nästa år kommer förlängda S60L, tillverkad i Chengdu i Kina, att lanseras i USA.

”Den kommer att positioneras som en elegantare och lyxigare bil, med mycket utrustning, medan den kortare S60 mer ska gå mot R-design”, säger Samuelsson.

Carlos Ghosn, chef för Renault/Nissan.

Didier Leroy, Europachef för Toyota.

HÅKAN MATSON
hakan.matson@di.se 08-573 651 83

Allt på två kort

En kinesisk snöman och en kenyansk skattehöjning spelade huvudrollerna i septemberetappen av Börs-SM.

Vi plockar upp två aktier ur lådan för skadat gods i ett försök att spurta in i mål med Di:s portfölj.

I augusti var det läkemedelsutvecklaren Kancera som frälste flera deltagare i Börs-SM med en häftig uppgång. Även om Kanceras raketfärd har fortsatt i september så blev det miljöteknikbolaget Opcon som fällde avgörandet i den senaste etappen. Den överenskommelse om ett gemensamt bolag som gjordes med den kinesiska partnern Fujian Snowman i början av september, blev starten på en kanonmånad för aktieägarna.

Många bakslag

Desto fler deltagare har dock fått känna sig som Dallas-karaktären Cliff Barnes i september. Tävlingens fjärde mest populära aktie, oljebolaget PA Resources, har allvarliga problem och kursen har mer än halverats under den senaste månaden. Och den allra mest valda aktien, Africa Oil, har också åkt på flera bakslag. En serie svaga reservupdateringar har följts av en ny lag i Kenya som innebär att reavinster ska beskattas med 30 till 37,5 procent.

Aktien har varit en analytikerfavorit men nu sänker allt fler sina förväntningar och det gör vi också. Med mindre än två månader till målgång i årets Börs-SM vågar vi inte hoppas på flödande oljekällor längre utan vi gör de första bytena i vår portfölj. Ut åker Africa Oil. Ut åker också vårt säkra kort Tele 2, som har skött sig bra, men som knappast kan lyfta hela portföljen på den korta tid som återstår.

SAS tycks äntligen ha fått lite medvind igen med en bättre rapport än väntat och får stanna kvar, liksom vårt blygsamma innehav i kontraktstillverkaren Partnertech.

Di Fakta

Detta är Börs-SM

■ I Börs-SM tävlar deltagarna med riktiga pengar och riktiga aktier.

■ **Varje deltagare** betalar 5 000 kronor per portfölj, varav 500 kronor går till administration och vinstpott. Resterande 4 500 kronor investeras i aktier.

■ **Vinnaren får** 500 000 kronor och en resa till New York.

■ **Varje månad**, april till oktober, utses en etappvinnare som får följa med till New York.

■ **Tävlingen arrangeras** av Aktiespararna i samarbete med Nasdaq OMX och pågår mellan den 4 april och den 19 november.

■ **Varje aktieportfölj** har ett startvärde på 4 500 kronor och ska innehålla minst fyra olika aktier.

Di:s portfölj i Börs-SM

BOLAG	VÄRDE, KRONOR
Oriflame (ny)	1 475
Eniro (ny)	1 025
Partnertech	398
SAS	437
SUMMA	3 335

Vi plockar i stället in två riktigt sargade aktier med hög riskprofil.

Den första är kosmetikbolaget Oriflame, som har drabbats hårt av konflikten i Ukraina. Ryssland och Ukraina är bolagets viktigaste marknader och president Putins nyckfullhet gör att det går att måla upp riktigt dåliga scenarier för Oriflame. Men om det kommer minsta tecken på en stabilisering och investerarna börjar värdera bolaget efter vinstpotential och utdelningskapacitet igen så kan en återhämtning gå snabbt. Vi chansar på det.

Eniro är en chansning

En stor chansning är också Eniro. Sökbolaget har dribblat med redovisningen, cheferna har slutat på löpande band och den förra vd:n är polis-anmäl.

Varför ens ta i aktien med tång?

Därför att det på kort sikt kan räcka med uteblivna besvikelser för att lyfta kursen. Bolagets utredning i september föranledde inte någon sänkning av helårsprognosen om en vinst före avskrivningar på 700 miljoner kronor. Och med ett börsvärde på bara 1,1 miljarder kronor kan en ny upprepning av prognosen och ett avfärdande av nyemissionsbehovet sätta sprutt på kursen.

Det kan också gå fullständigt åt skogen i Eniro, men just nu är vi inte i position att göra trygga val. Nu sätter vi allt på två osäkra kort.

Di Börs-SM

**MARTIN
BLOMGREN**

martin.blomgren@di.se 08-573 650 46

FOTO: CLAES-GÖRAN FLINCK

FOTO: FREDRIK SANDBERG

TVÅ NYA PJÄSER I BAGEN. Ska kosmetikföretaget Oriflame, med vd:n Magnus Brännström, och sökbolaget Eniro, med styrelseordföranden Lars-Johan Jarnheimer, lyfta Di:s aktieportfölj?

Koll på Opcon gav månadsvinst i Börs-SM

Ännu en etapp i Börs-SM är avverkad, och denna gång gick segern till Lars Bäckström från Åmål.

Ett kraftigt kurslyft i energiteknikbolaget Opcon bäddade för framgången.

Egenföretagaren Lars Bäckström, som redan för fyra år sedan vann sin första etappseger, ligger nu på plats 238 med en total portfölj-utveckling på 27 procent.

Inför tävlingen satsade han på Opcon, Black Earth Farming, Precise Biometrics och Cassandra Oil. Hela nio tion-

delar av portföljen bestod av Opcon. Hittills har han inte gjort några justeringar i portföljen.

Spännande samarbeten

”Opcon har tidigare bedrivit verksamhet här i Åmål. Det var därför jag hade hyfsad koll på bolaget. Nu är dock verksamheten här såld, men sammantaget är det ett intressant bolag inom energiteknik med spännande samarbeten i Kina”, säger han.

”Före tävlingen hade jag en bra känsla och trodde att bolaget skulle kunna teckna nya avtal under tävlingens gång.

Visst var det lite av en chansning, men den gick hem.”

Riktig fart fick dock aktien inte förrän i början av september, då bolaget tecknade en ramöverenskommelse med partnern Fujian Snowman Co i Kina, vilket sedan följdes av fyra insideraffärer. I september steg kursen med mer än 70 procent.

Gynnas av regelverket

Lars Bäckström tror framför allt att samarbetet i Kina kommer att fortsätta att bära aktien, men tillägger att Opcons marina division kan driva aktien ytterligare när

den nya lagstiftningen gällande för av svavelhalter i Östersjön träder i kraft under nästa år.

”Kina är en stor och intressant marknad och bedömare ser god potential i Opcons verksamhet både vad gäller miljö och energi. Dessutom tror jag att bolagets marina Powerboxteknik kan gynnas av att regelverket stramas åt för hur höga svavelutsläppen i Östersjön får vara”, säger han.

ARON SIGBLAD

red@di.se
08-573 650 00

ETAPPVINNARE. Entreprenören Lars Bäckström i Åmål har lagt 90 procent av aktieportföljen i energiteknikbolaget Opcon.

Var sjätte bakom spelsuccén Angry birds får sparken

Finländska Rovio, som ligger bakom världens hittills största spelsuccé "Angry birds", ska sparka nästan var sjätte anställd.

De ilskna fåglarna har tappat kraftigt i popularitet den senaste tiden.

"Det här är faran när framgången bygger på en enda väldigt populär serie produkter. Det blir en väldigt sårbar affärsmodell. När då den produkten tappar momentum är det upp som en sol och ner som en pannkaka", säger Linus Larsson, redaktionschef på Internetworld.

Rovios mobilspel "Angry birds" är själva urtypen för den moderna spelbranschens succéer. Enkelt att komma i gång med och kan spelas korta stunder på bussen eller i en kö. Bolaget har satsat hårt på kringprodukter som leksaker och kläder, och till och med en tv-serie, men antalet spelare sjunker.

Själva spelet är gratis men tanken är att spelaren ska göra en rad mikrobetalningar inne i spelet. När spelarna blir färre sjunker intäkterna snabbt. Svenska spelföretaget King, med flaggskeppet "Candy Crush Saga", har en liknande affärsmodell.

"De är utsatta för samma risk som Rovio. Den här sortens spelare är ganska nyckfulla", säger Linus Larsson.

Rovios ledning konstaterar att man byggt organisationen utifrån tron att tillväxten ska fortsätta i hög takt, vilket alltså inte är fallet.

(TT)

ROVIO GRUNDARE. Niklas Heds företag lockar inte längre tillräckligt många spelare som kan göra mikrobetalningar – och därför måste anställda lämna det finska företaget.

FOTO: TOR JOHNSSON

Zara samarbetar med Alibaba

Zara, som ägs av världens största klädföretag Inditex, inleder ett samarbete med näthandelsjätten Alibaba, i ett försök att stärka sin position på den kinesiska marknaden. Zara ska senare i höst öppna en e-butik på sajten Tmall, som ägs av Alibaba, skriver nyhetsbyrån Bloomberg.

H & M, nummer två bland världens klädföretag, lanserade sin online-tjänst i Kina i september. I samband med delårsrapporten i förra veckan konstaterade vd:n Karl-Johan Persson att konkurrensen är tuff, men att starten har gått bra.

Alibaba introducerades på New York-börsen för två veckor sedan, den största börsnoteringen någonsin.

(TT)

INGEN LÖSNING I SIKTE. Hongkongs regeringschef Leung Chun-ying uppgav på en presskonferens sent under torsdagen lokal tid att han inte avgår, vilket

Hotar globala

Protesterna i Hongkong växer sig större

HONGKONG

Börsen i Hongkong rasar, finansbolag vidtar nödtåtgärder och lokala butiksägare hytter med näven åt demonstranterna.

Men det finns betydligt värre scenarion som kan drabba regionen – och världsekonomi.

Martin Lee, grundare av Hongkongs Demokratiska Parti, har sagt att Kinas kommunistparti gör vad som helst för att behålla makten – inklusive att skada den egna ekonomin.

"Om de kan offra ekonomin i Kina, så kan de självklart offra Hongkongs välbefinnande."

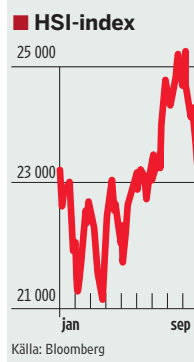
Citatet är dock inte från i dag, utan från 1989, strax

efter att Deng Xiaoping, landets då de facto ledare, beordrade militären att krossa studentdemonstrationerna på Himmelska fridens torg i Peking.

Skräckscenariot

Uttalandet är dock lika aktuellt i dag. Många ekonomer och analytiker försöker göra bedömningar av de ekono-

Hongkong-börsen

miska konsekvenserna kring de eskalerande protesterna som har lamslagit stora delar av Hongkongs finans-, shopping- och regeringskvarter – och en upprepning av massakern för 25 år sedan är på många läppar.

"Värsta scenariot är om vi ser blod på gatorna", säger Bo Zhiyue, forskare inom kinesisk politik vid Singapore-universitet.

"Det är tyvärr inte helt osannolikt."

Våld kan skada handeln

Många rapporter varnar för att ett brutalt agerande skulle skapa reaktioner i den globala ekonomin och att internationella bolag och kapitalflöden

skulle fly till nya hem i Asien.

"Om Kina försöker lösa problemet med våldsamma metoder kommer resten av världen förmodligen att reagera – exempelvis med handelssanktioner mot Kina eller genom att minska landets roll i globala politiska relationer", skriver Gareth Leather, Asienekonom på Capital Economics i London, i en kommentar.

Spräckt bubbla möjlig

Han varnar samtidigt för att utdragna demonstrationer och överilrat agerande skulle kunna få Hongkongs fastighetsbubbla – priserna har mer än fördubblats på fem år – att spricka. Det skulle drabba

demonstranterna kräver.

FOTO: JOHAN NYLANDER

NEW YORK. Stöd för demonstrationerna i Hongkong.

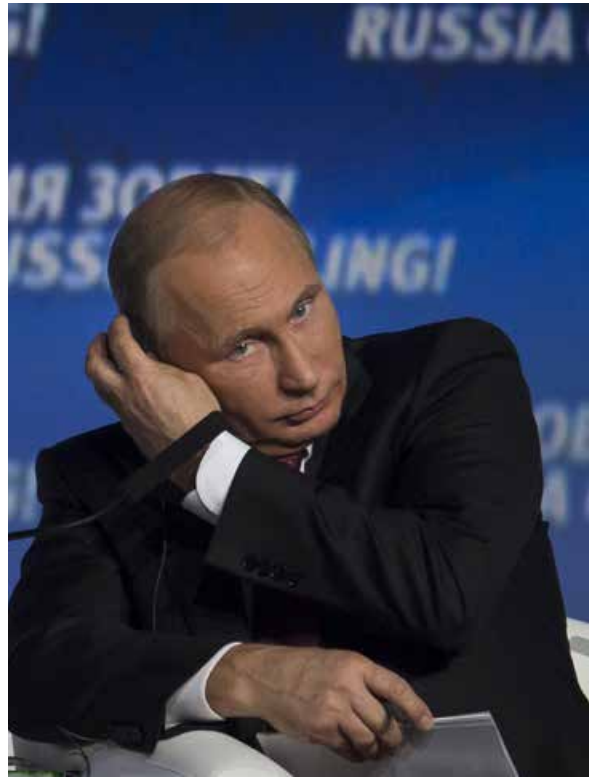

LOS ANGELES. Stöd för demonstrationerna i Hongkong.

STOCKHOLM. Stöd för demonstrationerna i Hongkong.

FOTO: KATHY WILLENS, RINGO H.W. CHIU, CLAUDIO BRESCIANI

SKENANDE UTFLODE. Vladimir Putins Ryssland väntas gå miste om 860 miljarder kronor under 2014.

FOTO: IVAN SEKRETAREV

Problemen hopar sig för Ryssland

Köpstrejck, BNP-fall, rubelras, obligationsfiasko och rykten om valutakontroll.

Varningsklockorna ringer i Ryssland medan ledningen straffar Slovakien som skickar gas till Ukraina.

President Vladimir Putin avvisar rykten om valutakontroll för att hindra det skenande utflödet. I år väntas uppmot 120 miljarder dollar, 860 miljarder kronor, rinna ur Ryssland. Landet har inte haft något inflöde sedan 2007, året efter att centralbanken öppnade ekonomin.

”Vi planerar inte valutarestriktioner”, sa Vladimir Putin vid ett investerarsforum i Moskva i går enligt nyhetsbyrån Bloomberg.

Fem punkter om tilltron

Det finns många tecken på det svaga förtroendet för den ryska ekonomin.

► Räntan på ryska statsobligationer är nu högre än de grekiska.

► Rubeln har hittills i år fallit med 17 procent till nya bottenkurser mot dollarn.

► Inflationstakten steg från 7,6 procent i augusti till 8,1 procent i september, enligt ekonomiministeriet.

► Internationella valutafonden, IMF, har precis halverat sin BNP-prognos för Ryssland till 0,5 procent.

► Finansministeriet lyckades i onsdags bara sälja statsobligationer för 1,8 miljarder kronor, en tredjedel mindre än beräknat.

Brist på erkännanden

”Det är svårt att ge ut obligationer i ett läge med tryck på rubeln och nedrevidering av tillväxten”, säger Torbjörn

Becker, chef för Handels- högskolans östekonomiska institut Cise.

Även ryssarna oroas. Bland annat har bilköpen minskat med en fjärdedel de senaste månaderna.

”Förtroendet är viktigt för investerare och konsumenter för att de ska våga göra större inköp. Rysslands ekonomiska problem fortsätter till vi ser en konkret lösning av Ukrainakrisen”, säger Torbjörn Becker.

Han ser dock en risk att Ukraina blir ännu en ”frusen konflikt”.

”Ingen part erkänner den andra. Det är en del av ett mönster i regionen”, säger Torbjörn Becker och pekar på bland annat Transnistrien, Nagorno-Karabach och Sydossetien.

Kylan gör gas viktigare

EU-medlare har i alla fall fått ryska statens gasbolag Gazprom att närma sig Ukraina om gasleveranser under vintern.

Samtidigt rapporterar både Slovakien och Österrike att de ryska gasleveranserna har minskat med mellan 25 och 50 procent. Båda länderna har skickat gas vidare till Ukraina trots ryska varningar.

”Det är en fortsättning av sanktionskriget. Ju kallare det blir desto mer kommer det att handla om gas”, säger Torbjörn Becker.

För Ukraina ser det ännu värre ut än för Ryssland. Världsbanken tror att BNP backar med 8 procent i år, mot minus 5 procent i förra prognosen, och fortsätter ned under första halvan av 2015.

MIKAEL BJÖRK

mikael.bjork@di.se
+49 151 105 608 89

ekonomi

banksektorn, med kraftigt ökade dåliga lån, och påverka marknader utanför Hongkongs gränser.

Andra bedömare framhåller att om Kina inskränker Hongkongs självständighet ytterligare, och dess rättssystem inte anses som fullt oberoende, kommer regionens roll som globalt finanscenter att vara över.

Turismen strypt

Än så länge är effekten främst kopplad till turism och shopping, som utgör cirka 10 procent av regionens BNP. Fastlandskineserna står för 75 procent av all turism i Hongkong. Kina förbjöd i veckan alla gruppresor till Hongkong. Kvarteren vid lyxbutikerna i Tsim Sha Tsoi, som vanligtvis är fulla av fastlands-

kineser under nationaldagshelgen, är avstängda.

Kina i Hongkongs knä

I takt med att Kina öppnar sina gränser har Hongkongs betydelse som handelskanal minskat. Vid återlämnandet 1997 stod Hongkong för 16 procent av Kinas BNP och i dag endast 3 procent, enligt en sammanställning av The Economist. Men stora Kina är fortfarande i knäet på lilla Hongkong när det gäller finansiella tjänster. Förra året kanaliserade Hongkong två tredjedelar av alla utländska direktinvesteringar till Fastlandskina, en ökning med 30 procent jämfört med 2005.

Sedan 2012 har kinesiska bolag inhämtat nästan dubbelt så mycket kapital från börserna i Hongkong som från

börserna på fastlandet, enligt undersökningsföretaget Dealogic. Kina använder dessutom ofta Hongkong som en testmarknad för olika finansiella liberaliseringar.

”Hela världen hyllar oss”

Frågan är om Peking är berett att offra detta för att krossa demokratidrömmarna som frodas i Hongkong. Än så länge är prognosmakarna försiktiga i sina kommentarer.

”Peking har en fantastisk möjlighet att visa ansvarsfullt ledarskap och flexibilitet. Än så länge har vi dock inte sett några tecken på flexibilitet”, säger forskaren Bo Zhiyue.

Många av demonstranterna som Di har talat med menar dock att demokratiaktionen snarare stärker Hongkong.

”Hela världen hyllar oss för de fredliga demonstrationerna. Långsiktigt gynnar det både förtroendet för Hongkong och vår ekonomi”, säger pr-konsulten Queenie vars företags anställda turas om att vara på kontoret och på gatorna.

Di Hongkong

JOHAN NYLANDER

red@di.se

08-573 650 00

Di Gasell firar 15-årsjubileum.

För femtonde året i rad
utser Dagens industri
landets mest snabbväxande
företag. Almi Företagspartner
är en av våra samarbetspartner.

Gasellföretagen bidrar till att skapa nya jobb i Sverige.
För mer information om Gasellerna, se www.di.se/gasell

Göran Lundvall
koncernchef, Almi Företagspartner

En partner med bredd

Företagsamhet och entreprenörskap har lagt grunden till många små och medelstora företag. Liksom till ett och annat svenskt storföretag med världsrykte. Kreativitet och nytänkande skapar nya och växande företag. Företag som ser möjligheter, satsar, och expanderar. Vi vill se fler djärva idéer. Fler framgångsrika företag. Inom alla branscher. Från tjänsteföretag till snabbväxande högteknologiföretag.

Men för att lyckas med en satsning behövs det ofta mer än en stark vilja och en god affärsidé. Det behövs också kapital och i många fall även stöd från erfarna rådgivare.

På Almi kan vi det här med företagande. Vi är en partner med bredd som erbjuder lån, riskkapital och rådgivning.

Oavsett vilken satsning du står inför, till exempel en internationell lansering, att utveckla en ny produkt, en marknadssatsning, köp eller start av företag bör du kontakta Almi.

Almis rådgivare finns över hela landet. Kontakta ditt närmaste regionala Almikontor eller besök www.almi.se för mer information.

ALMI
FÖRETAGSPARTNER

15 ÅR MED DI GASSELL

NU SAMLAR VI ALLT DI:S INNEHÅLL OCH ALLA TJÄNSTER PÅ ETT STÄLLE

■ Med de nya apparna och tjänsterna kan du ta del av Di:s alla produkter digitalt: Dagens industri, Di Weekend, Di Dimension och Di Idé.

■ Logga in i vår nya Iphoneapp. Förutom nyheter är den fullmatad med Di:s alla börstjänster på ett och samma ställe.

■ Läs din tidning direkt på nätet. Logga in via "Mitt Di" på di.se och läs hela papperstidningens innehåll – redan klockan 21 kvällen innan.

DAGS ATT LOGGA IN!

ALLT DET HÄR ÄR **MITT Di**

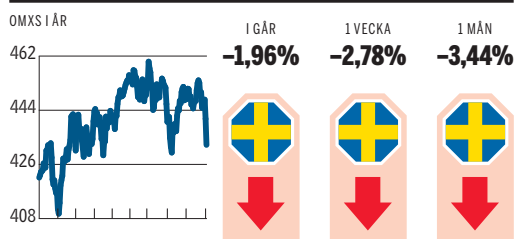
FÖRDJUPAD SAJT, NY APP OCH HELA TIDNINGEN I DIN LÄSPLATTA

ANALYS

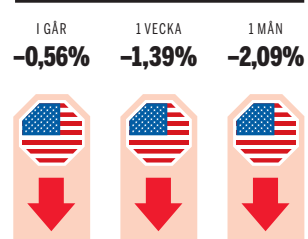
Redaktör: Cecilia Schramm
cecilia.schramm@di.se, 08-573 651 98

Stockholm: 432,48

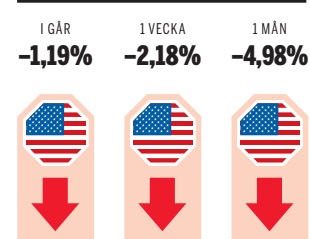

KLOCKAN 18:00

Dow Jones: 16710,75

Nasdaq: 4369,35

ANALYS

ASSA ABLOY SVENSK
MÄSTARE I KINA

22

ANALYS

PRODUKTIVITETEN ÄR
NYCKEL TILL FRAMGÅNG

23

ANALYS

OLJAN
FORTSÄTTER RASA

23

KOMMENTAR

SÅ SLÅR NEDGÅNGEN
MOT BÖRSENS OLJEBOLAG

23

Energisektorn
drog ned USA

USA-BÖRSENA

De amerikanska börserna fortsatte ned under torsdagens inledande handelstimmar, efter att S&P 500 tappat till den lägsta nivån sedan augusti på onsdagen.

Dow Jones Industrial Average noterades strax före klockan 18.00 ned 0,5 procent på indexnivån 16 717, medan det bredare S&P 500 tappade 0,7 procent till 1932. Teknisktäta Nasdaq Composite backade samtidigt 1,0 procent till 4 380.

Omsättningen uppgick till 290 miljoner aktier på New York Stock Exchange och 920 miljoner på Nasdaq.

USA-börserna följde den sjunkande utvecklingen på Europa-börserna under eftermiddagen, efter att Mario Draghi berättat om detaljerna i centralbankens nya stimulansprogram. Enligt marknadsaktörer innehöll torsdagens besked inte mycket matnyttigt – exempelvis angavs inte storleken på de tillgångs- och obligationsköp som är tänkta att stärka ekonomin och driva på inflationen i regionen.

”Detta möte och programmet för framtida åtgärder är en stor gåspning. Draghi sänder samma signal som marknaderna väntat sig länge. Det var få överraskningar”, sa Chad Morganlander, förvaltare vid Stifel Nicolaus, till Bloomberg News.

Energi, och i synnerhet oljerelaterat, gick svagt bland sektorerna inom S&P 500, med bland andra Marathon Oil och Halliburton ned 3,1 respektive 3,9 procent.

En aktie som trotsade det negativa sentimentet var Tesla, efter att vd:n Elon Musk i en tweet indikerat att elbilstillverkaren kommer att lansera en ny modell i nästa vecka. Aktien steg 3 procent. (Direkt)

▲ S&P-100 vinnare, i går

GENERAL MOTORS C	+1,0%
COSTCO WHOLESALE	+0,6%
NORFOLK SOUTHERN	+0,3%
PROCTER & GAMBLE	+0,3%
BERKSHIRE HATHAWAY	+0,3%
WAL-MART STORES	+0,3%
GOLDMAN SACHS GR	+0,2%
HOME DEPOT	+0,1%
ALLSTATE CORP (T)	+0,1%
LOWES COMPANIES	+0,1%

▼ S&P-100 förlorare, i går

HALLIBURTON COMP	-4,1%
APACHE CORP.	-3,6%
TWENTY-FIRST CENTURY	-3,4%
TIME WARNER INC	-3,3%
DISNEY (WALT)	-3,2%
DEVON ENERGY CORP	-2,9%
GENERAL DYNAMICS	-2,9%
ANADARKO PETROLEUM	-2,8%
DOW CHEMICAL CO.	-2,3%
AMERICAN INTERNATIONAL GROUP	-2,3%

Stor besvikelse

Kursfallet på Stockholmsbörserna, liksom på övriga Europabörser, tilltog i samband med ECB-chefen Mario Draghis presskonferens i går eftermiddag. Marknaden ville ha mer hopp om framtida köp av statsobligationer.

Stockholmsbörserna, OMXS10-index

Källa: Infront

GRAFIK: HELENA FAHLESON. FOTO: TT NYHETSBYRÅN

Det räcker inte

ECB måste göra mer för att få fart på ekonomin

Europeiska centralbanken kommer att genomföra mindre tillgångsköp under två års tid för att försöka kickstarta ekonomin.

Men svag ekonomisk statistik gör att trycket förblir högt på centralbankschefen Mario Draghi att göra ännu mer.

Europeiska centralbanken, ECB, höll räntan oförändrad vid torsdagens möte, men meddelade att tillgångsköp kommer att inledas redan i oktober. Köpen väntas pågå under två års tid.

Sedan sommaren har ECB sänkt räntan i två omgångar, erbjudit bankerna omfattande fasträntelån och flaggat för mindre tillgångsköp för att försöka blåsa upp sin balansräkning till samma nivå som under skuldkrisen 2012. Än så länge har försöken att göra penningpolitiken mer expansiv mest synts i form av en svagare euro. Och för att den ska bestå

gäller DET för centralbanken att hålla liv i förväntningarna om ytterligare stimulanser.

Det finns nämligen skäl att oro sig för att de planerade tillgångsköpen inte räcker för att få i gång euroekonomin.

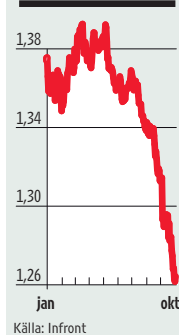
Statsobligationer vore bäst

ECB ska börja köpa bostadsobligationer i mitten av oktober och obligationer mot underliggande säkerheter, så kallade ABS:er, under fjärde kvartalet i år.

Bostadsobligationsmarknaden är förvisso större än den för ABS-papper, vilka utgörs av räntebärande papper som kan ha bostadslån, billån eller kreditkortslån som underliggande säkerheter, men de är ändå förhållandevis små. Stödköp på den större statsobligationsmarknaden skulle ha större chans att förbättra de finansiella förhållandena för euroområdet och minska deflationsrisken.

Just nu fortsätter den inkommande statistiken att försvagas. Konjunkturindikatorer som veckans inköpschefsindex visar på en långsammare ökning av aktiviteten i de 18 euroländerna

Dollar per euro

i genomsnitt. Mest oroande är att regionens dragmotor Tyskland hackar. Det svaga läget speglas också i den låga inflationen som sjönk till 0,3 procent i september från 0,4 månaden innan.

Verbala interventioner

Mario Draghi är känd för sina verbala interventioner. Genom sitt löfte sommaren 2012 – att göra vad som krävs för att hålla samman eurosamarbetet – lyckades han dämpa marknadsoron kring skuldkrisen. Nu är det deflation och svag tillväxt för hela regionen som oror. Då gäller det att hålla liv i förväntningarna om ytterligare stimulanser för att på så sätt lägga ett lock på marknadsrännorna och gärna hålla euron svag.

Di I fokus

JOHANNA
JEANSSON

johanna.jeansson@di.se

08-573 651 44

Håll koll på

XXL snabbar på

■ Norska XXL skulle noteras i Oslo först den 8 oktober men det stora intresset för sport- och vildmarkskedjan, som till 65 procent ägs av riskkapitalbolaget EQT, har fått ägarna att släppa aktien till börserna redan i dag. Di rekommenderade i veckan att teckna aktien.

Färre arbetslösa i USA

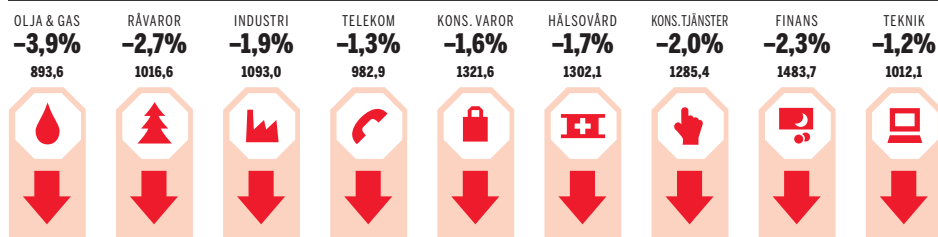
■ Antalet arbetslösa i USA minskade med 8 000 förra veckan, vilket var bättre än genomsnittsförväntningarna på marknaden. I kombination med andra starkare arbetsmarknadsindikatorer lär det ha trissat upp förväntningarna ytterligare inför dagens viktiga sysselsättningsrapport.

Bank of England vill ha mer makt

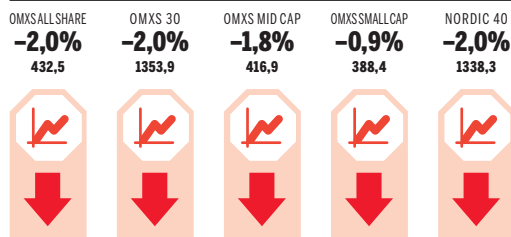
■ Bank of England, som förutom att styra penningpolitiken också har hand om landets makrotillsyn, vill ha tillgång till fler verktyg för att begränsa snabbt stigande huspriser. På önskelistan finns bolånetak och begränsningar för hur mycket hushållen får låna som andel av sina inkomster.

Stockholmsbörsens branschindex, i går

Index, i går

Vinnare i går

PROBI	+6,8
GEVEKO B	+5,2
FINGERPRINT CARD	+5,1
PREVAS B	+5,1
KARO BIO	+4,4

Förlorare i går

OPCON	-11,3
BERGS TIMBER B	-11,0
KINNEVIK A	-8,8
AFRICA OIL CORP.	-8,7
KINNEVIK B	-8,2

Tillväxt nytt Haldexmål

Efter flera år av omorganisation och avyttring av stora delar av bromstillverkaren Haldex verksamheter är en ny plattform på plats.

Nu är det tillväxt som står i blickfånget.

”Vi satsar mycket på att växa, och vi tror att vi kan göra det med marginaler som stabiliseras kring 10 procent”, säger bolagets vd Bo Annvik.

Haldex aviserade i samband med torsdagens kapitalmarknadsdag ett nytt mål för rörelsemarginalen, 10 procent eller högre, en höjning från det tidigare målet om 7 procent. Ni redovisade en marginal på 9,7 procent i det andra kvartalet, är inte 10 procent ett lite försiktigt mål?

”Det kan man kanske tycka, men jag föredrar att sätta realistiska mål, uppnå dem och därefter sätta nya mål. Dessutom ska man komma ihåg att det andra kvartalet säsongsmässigt normalt är det bästa. Vi tycker att en stabil marginal på ’minst 10 procent’ är ambitiöst”, säger Bo Annvik, som inte tvekar att kalla målet ”ett golv”.

Det nya tillväxtmålet är relativt, bolaget ska helt enkelt växa snabbare än den adresserbara marknaden.

Fokusera på få produkter

För att nå de nya målen avser Haldex att fokusera på ett begränsat antal produkter där bolaget kan vara marknadsledande, vilket inte hindrar att brister i sortimentet ska kunna åtgärdas. Produkterna ska också kunna skraddarsys enligt kundernas önskemål.

”Dessutom ska vårt erbjudande ha potential att leda till en eftermarknadsaffär”, betonar Haldexchefen.

Den lönsamma eftermarknaden innebär i dagsläget i princip att bolaget säljer reservdelar i takt med efterfrågan. En mer ambitiös politik väntar nu.

”I framtiden vill vi följa fordonen under 80 procent av deras livscykel.” (Direkt)

På agendan i dag

Börs

Readsoft: sista dag för handel inför avotering

PA Resources: möte med obligationsägarna

Makrostatistik

Inköpschefsindex tjänstesektorn september: Kina, Japan, Sverige, EMU, USA

SCB: industriproduktion, industrins orderingång och omsättning, tjänsteproduktion augusti
EMU: detaljhandel augusti
USA: sysselsättning september, handelsbalans augusti

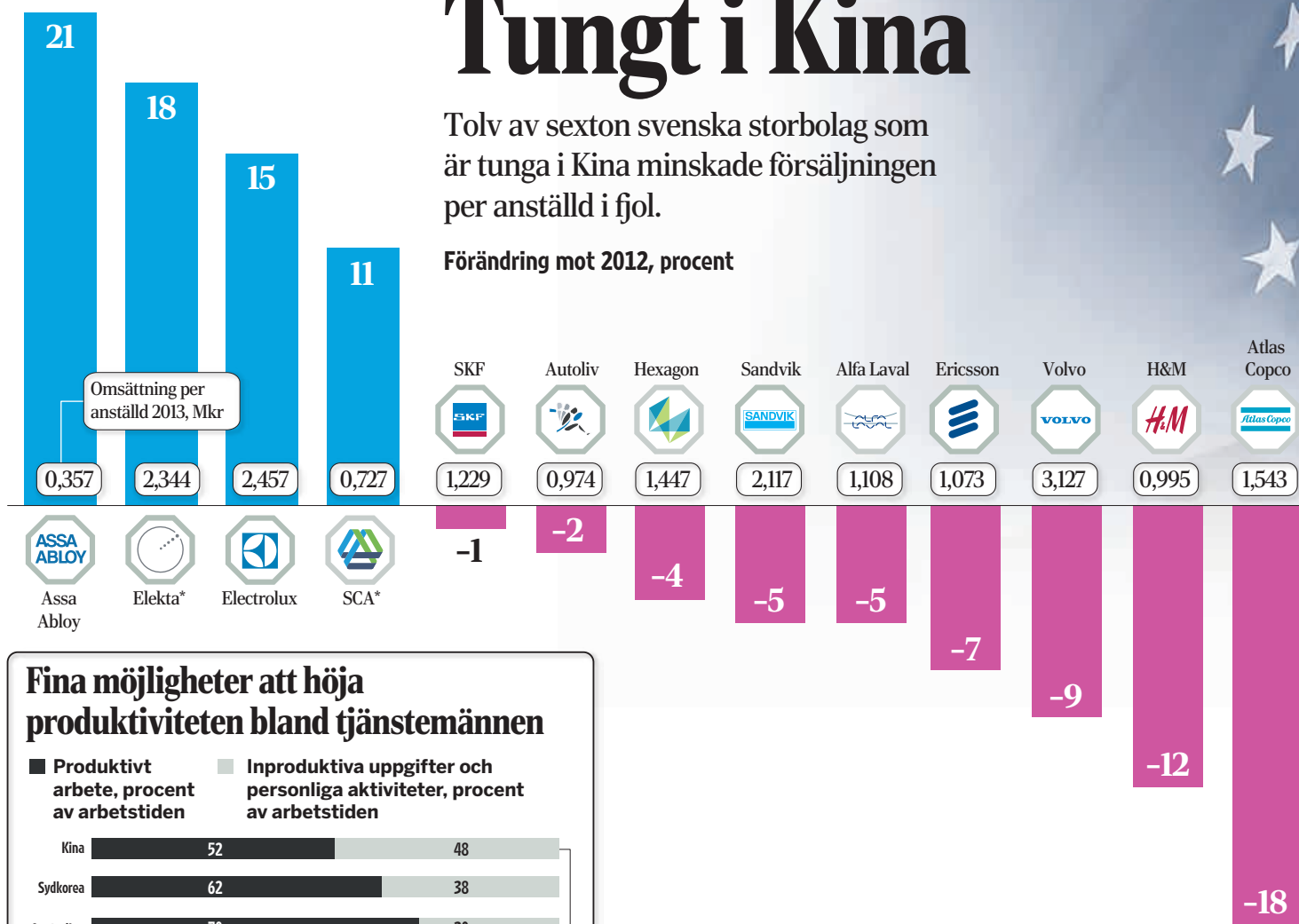
Politik

Riksdagen: regeringsförklaring

Tungt i Kina

Tolv av sexton svenska storbolag som är tunga i Kina minskade försäljningen per anställd i fjol.

Förändring mot 2012, procent

Fina möjligheter att höja produktiviteten bland tjänstemännen

Inproduktiva uppgifter: vänta på andra, möten, produktion som inte används. Personliga aktiviteter (andel av tiden, Kina, procent): Surf 36, sociala medier 23, socialisera 16, personliga telefonsamtal 6, lämnar jobbet för personliga ärenden 4, rökning 1 procent.

Källa: Enkät i Shanghai, Chongqing och Hong Kong utförd av EY

Varav 28 procent personliga aktiviteter

Att dela omsättningen i Kina med antalet anställda i Kina är ett trubbigt produktivitetmått. Det tar inte hänsyn till import, export, ökad eller minskad outsourcing, förvärv eller avyttringar eller verksamhetstyp. De flesta bolagen redovisar antalet anställda som ett medel under året, men andra gör det vid utgången av året. *SCA inklusive Vinda 2013 men inte 2012. Elektro brutet räkenskapsår, Axis enligt Di:s uppskattning

Källa: Bolagen

Assa Abloy tar

Kina har den senaste tiden varit lika med svagare tillväxt, höga löneökningar och pressade marginaler. I det bistrare klimatet har Assa Abloy lyckats bäst med att höja produktiviteten.

Låsbolagets vd Johan Molin berättar hur och vad han tror om framtiden.

Några av Stockholmsbörsens Kinatunga storbolag omsätter mer i Kina och har en större omsättningsandel än Assa Abloy. Men inget hade i fjol fler anställda i landet än låsbolagets 13 500. Inget bolag hade heller en större andel av personalen i Kina än Assa Abloys 32 procent. Men framför allt har ingen lyckats bättre med den viktigaste framtida lönsamhetsfrågan i Kina, att parera nedväxlad omsättnings-tillväxt och tvåsiffriga lönekostnadsökningar med högre produktivitet.

När Assa Abloy köpte Pan Pan 2010 omsatte varje anställd 220 000 kronor i genomsnitt. Med färre anställda och en högre omsättning ökade siffran till 357 000 kronor i fjol. Under 2013 ökade produkti-

NÖJD. Assa Abloys vd Johan Molin är tillfredsställd med bolagets arbete i Kina.

FOTO: JACK MIKRUT

viteten enligt det här grova måttet med 20 procent jämfört med 2012, mest av alla storbolag.

Hur har ni lyckats med det?

”I jämförbara enheter har vi minskat antalet anställda med 25 procent de senaste två åren. Och i år blir det ytterligare 10 procent”, säger Assa Abloys vd Johan Molin.

Vilka grepp har ni tagit?

”Vi har infört lean (filosofi för att minska allt som inte tillför kundvärde, Di:s anm.) i alla fabriker och tittat på flödena. Vi har infört maskiner, svetsrobotar och sammansättningsmaskiner som ersätter manuellt arbete och outsourcat det som inte ligger oss varmt om hjärtat.”

Vad har ni outsourcat?

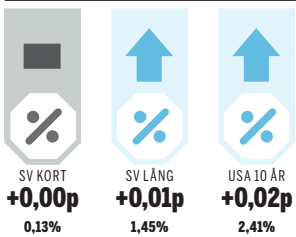
”Det är framför allt stansning, enkla mekaniska moment och bockning av metallbitar som andra med större volymer kan göra effektivare. Kan du minska komplexiteten blir du effektivare.”

Tror du ni kan fortsätta effektivisera och minska antalet anställda i samma takt framöver?

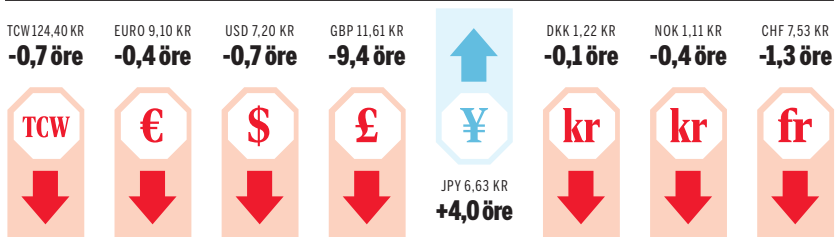
”Det här var en snabb insats när det inte varit samma efterfrågetryck som tidigare. Då får man göra mer med mindre, annars blir du inte kvar.”

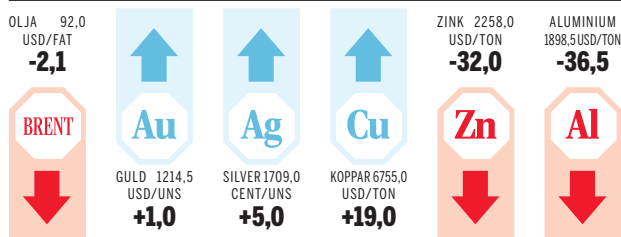
Räntor, i går

Valutor, i går

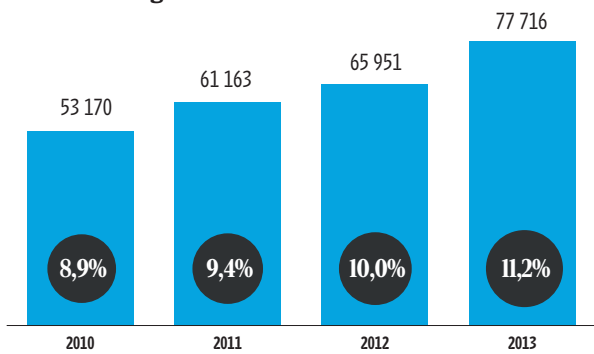
Råvaror, i går

De svenska storbolagen fortsätter att öka antalet anställda i Kina

■ Totalt antal anställda i Kina*

● Andel av företagens anställda som finns i Kina

*Kinatunga storbolag: Alfa Laval, Assa Abloy, Atlas Copco, Autoliv, Axis, Electrolux, Elekta, Ericsson, Getinge, Hexagon, H&M, Sandvik, SCA, SKF, Trelleborg och Volvo
SCA: 2013 inklusive Vinda (ca 8000 anställda)

Flest anställda

	Antal anställda i Kina 2013	Tillväxt 2013 mot 2012, procent	Andel i Kina 2013, procent	Ändring mot 2012, procentenheter
Assa Abloy	13 475	-7	31,7	-2,3
Ericsson	11 000	0	9,4	-0,5
Autoliv	8 878	18	15,7	1,1
SCA*	8 800	12,5 gånger	20,0	18,2
Atlas Copco	6 300	17	15,7	1,9
SKF	6 211	8	14,7	0,7
HM	5 985	38	7,4	1,4
Volvo	5 100	-12	5,4	-0,5
Sandvik	3 193	-1	6,7	0,1
Alfa Laval	2 700	-5	16,6	-1,0
Hexagon	2 179	6	15,6	0,1
Trelleborg	1 544	67	10,4	3,8
Getinge	923	24	6,3	0,8
Electrolux	921	16	1,5	0,2
Elekta	451	12	13,5	0,8
Axis	56	40	3,7	0,5

■ Mindre bolag med många anställda

	Antal anställda i Kina 2013	Tillväxt 2013 mot 2012, procent	Andel i Kina 2013, procent	Ändring mot 2012, procentenheter
Nolato	7517	15	80,3	2,6
Hexpol	291	35	8,5	1,6
Fagerhult	152	-25	6,9	-2,4

*SCA: 2013 inklusive Vinda (ca 8000 anställda)

GRAFIK: PER ÅSTRÖM. FOTO: VINCENT YU

Produktiviteten är nyckel till framgång

Kina lockar fortfarande. Trots vikande försäljning, lägre BNP-tillväxt och snabbt stigande lönekostnader ökade de svenska storbolagen i fjol antalet anställda i landet. Men ska marginalerna försvaras måste produktiviteten höjas.

Under 2013 fortsatte de stora Kinatunga svenska börsbolagen att öka antalet anställda i landet.

Men som Di skrev i maj mattades försäljningstillväxten under 2013, och sjönk för flera av bolagen. Addera snabba löneökningar, problem att knuffa kostnadsökningarna vidare och mycket ledig kapacitet och det är högst troligt att marginalerna också har fått sig en törn.

Ett tydligt trendbrott i fjol

Lönsamhetsnyckeln är öka produktiviteten. Omsättningen per anställd är ett trubbigt mått som störs av outsourcing, företagsaffärer och import och export. Ändå tyder allt på att det skedde ett tydligt trendbrott i fjol. För tolv av de studerade 16 bolagen sjönk omsättningen per anställd i Kina. För Alfa Laval, Atlas Copco, Getinge och H&M var det för minst tredje året i rad. Bara Assa Abloy, Elekta, Electrolux och SCA lyckades öka sin produktivitet.

Samma huvudproblem brottas Kinas premiärminister Li Keqiang med när han den 20–23 oktober framför kommunistpartiet ska försvara att hans tillväxtmål på 7,5 procents BNP-ökning inte nås. Framöver lär det inte bli lättare. Inom något år börjar poolen av kineser i arbetsför ålder krympa. Strömmarna av arbetskraft från jordbruket till mer produktiva

jobb i städerna börjar tömmas. Den investerings- och exportledda tillväxten och de positiva effekterna från den första vägen av privatiseringar och liberalisering håller också på att ebba ut.

Svag ökning av produktiviteten

Då återstår bättre produktivitet. Makroekonomerna strider om Kina har haft någon att tala om. Under de fina tillväxtåren 1978–2012 ökade totalfaktorproduktiviteten, hur effektivt både arbetskraft och kapital används, med bara med 1 procent per år enligt Harry X Wu, rådgivare vid oberoende Conference Board. Under supertillväxtåren för Japan 1950–1970, Taiwan 1966–1990 och Sydkorea 1966–1990 var motsvarande siffra 4, 3 respektive 2 procent.

De stora greppens tid är förbi. Nu är det upp till företagen att höja produktiviteten. Mycket finns att göra. Enligt en gallup som konsultfirman Ernst & Young har gjort bland 2 000 kinesiska tjänstemän lägger de bara 52 procent av sin arbetstid på produktivt arbete. Av övrig tid används 20 procent till improduktiva uppgifter och 28 procent till personliga aktiviteter som att internetsurfa, använda sociala medier, socialisera, gå personliga ärenden och röka. Minst jobbar unga välutbildade män. I motsvarande enkät i Australien användes 70 procent av tiden till produktivt arbete.

De svenska bolagen lär vara mer välskötta än snittet. Men att Assa Abloy lyckats öka omsättningen samtidigt som det genomfört kraftiga personalminskningar visar att det går, särskilt för de som har köpt i Kina.

MIKAEL VILENIUS

SM-guldet i Kina

”Man får inget gratis och måste jobba på sin egen struktur. Vi har tillräcklig storlek och en bra ledning och kan göra det.”

Hur ser du på den kinesiska löneinflationen framöver?

”Lönekostnaderna har de senaste åren ökat med 10–20 procent och närmare 20 procent om man räknar in sociala avgifter. När minimilönerna har höjts med 10–15 procent har det skapat en förevändning för hela kollektivet och den allmänna lönebilden har följt med upp. Men i år har löneökningarna börjat minska och varit 5–10 procent när marknaden varit mer dämpad.”

Tror du gamla löneökningstakten riskerar att komma tillbaka?

”Då måste det vara en rejäl boom.”

Möjligheterna att till låga kostnader snabbt öka och minska antalet anställda har historiskt varit goda i Kina. Håller det ännu?

”Ja, personalomsättningen är hög. Det är fortfarande lätt att få arbete, så vi har en naturlig avgång. Mestadels är det en naturlig ström av människor och att personal inte kommer tillbaka efter det kinesiska nyåret. Så svaret är att det är relativt billigt.”

Får man rätt personal då?

”Det är svårare vid kuststäderna där lönekraven är högre och tillverkning av enklare komponenter blir för dyrt. Men inåt landet finns det personal. I Kina är det fortfarande stora löneskillnader. Landet är stort som en kontinent.”

Har ni drabbats av strejker?

”Vi har haft några. Det kan vara mindre saker som att maten i kantinen inte varit tillräckligt god. Men generellt är arbetsmoralen hög. Vi är nöjda.”

På vissa lyxartiklar och personbilar tycker myndigheterna att västerländska företag tar ut för höga priser. Finns det någon risk för sådana påtryckningar på era produkter också?

”Det finns 1 000 konkurrenter på lås. Konkurrensen är väldigt intensiv så jag ser det som väldigt avlägset. I stället måste branschen konsolideras, den betydelsen har ökat.”

MIKAEL
VILENIUS

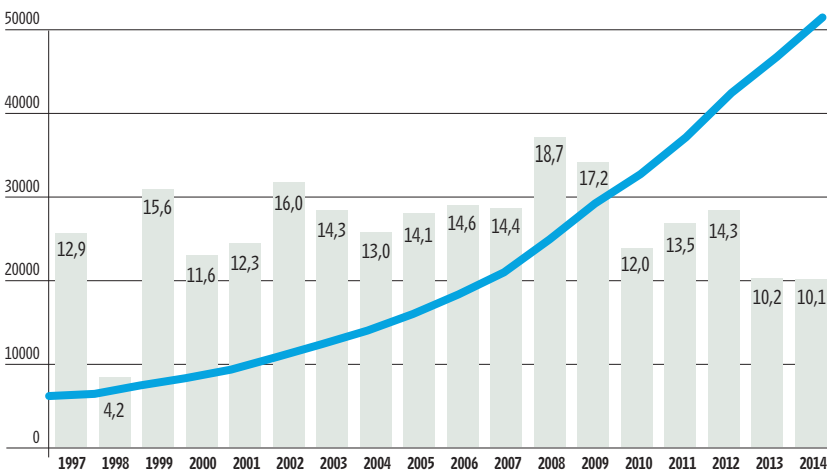
mikael.vilenius@di.se

08-573 652 78

Lönetillväxttakten planar ut

■ Genomsnittslöner i Kina, yuan per år*

■ Ändring jämfört med i fjol, procent

*1 kinesisk yuan motsvarar 1,18 kronor. Källa: Trading Statistics

115

109

103

97

91

jan

feb

mar

apr

maj

jun

jul

aug

sep

okt

Källa: Infront

GRAFIK: HELENA FAHLESON. FOTO: THINKSTOCK

Brant fall

Sedan toppen i juni har priset på brentolja fallit med 20 procent.

Brentolja, dollar per fat

Oljan fortsätter rasa

Saudi Arabiens prissänkning satte i går ny press på råoljepriset. Brentoljan rasade till den lägsta nivån på två år.

SEB:s råvaruanalytiker ser nu att landet släpper på rollen som världsbank för oljan, vilket försvagar oljekartellen Opec.

”Det är definitivt början på slutet för Opec som vi nu ser”, säger Torbjörn Iwarson, senior råvaruspecialist på SEB.

Det statligt ägda oljebolaget Saudi Aramco aviserade i onsdags en prissänkning, som gör att Saudi Arabien nu säljer sin olja med 1 dollars rabatt per fat gentemot snittpriset i Persiska viken. Det innebär ett skifte från prisstabilitet till prioritering av marknadsandelar.

”Saudi Arabien har tidigare varit dyrare

än benchmark i Persiska viken. Nu säljer de oljan 1 dollar billigare. De har bestämt sig för att kräma på, vilket är helt logiskt eftersom den amerikanska utvinningen av skifferolja bryter sönder Opecs monopolställning”, säger Torbjörn Iwarson.

Brentoljan har fallit 20 procent

Ökad utvinning av skifferolja i USA och Libyens ökade produktion har satt avtryck i brentpriset som i början av september gick under 100 dollar fatet för första gången på 16 månader. Sedan toppen i juni har brentoljan tappat 20 procent.

”Saudi Arabien har tidigare varit solidariska och hållit tillbaka produktionen för att hålla priset uppe. I en situation där klubben inte kommer att kunna hålla ihop är det mer optimalt att sälja innan priset verkligen faller”, säger Torbjörn Iwarson.

Det är upplagt för ett intressant Opec-

Thina Margrethe Saltvedt, oljeanalytiker på Nordea.

möte i slutet i november i Wien. Ulf Svahn, vd för branschorganisationen SPBI, tror att kartellen kommer att klara av att parera den nordamerikanska skifferoljeboomen.

”Prissänkningen är en tydlig signal om att vi inte har så mycket högre priser att vänta, men att de ska bli så mycket lägre har jag svårt att se. Opec kommer att diskutera kvoterna på novembermötet. Jag vill se dem misslyckas med att justera ned volymerna innan jag tror på kraftigare rörelse nedåt för priset”, säger han.

En medveten strategi

Nordeas oljeanalytiker Thina Margrethe Saltvedt drar inte heller några stora växlar på Saudi Arabiens rabatterade försäljning.

”Det är en strategi för att behålla marknadsandelen i förhållande till USA och Ryssland, som båda producerar på rekordnivåer. Saudi Arabien behöver ett oljepris

på 85 dollar per fat för att ha balans i statsbudgeten och kan låta priset falla från dagens nivå”, säger Thina Margrethe Saltvedt.

Sänkning hot mot skifferolja

Hon ser inte skifferoljeutvinningen som ett hot mot Opec. Snarare är Saudi Arabiens sänkning ett hot mot skifferoljan, då de dyraste prospekten behöver 90 dollar för att vara lönsamma.

”Den amerikanska referensoljan WTI föll i dag till under 90 dollar per fat för första gången på över ett år och det kommer att sätta press på nya och dyra skifferprospekt. Saudi Arabien har sagt att de vill upprätthålla produktionen eftersom efterfrågan väntas öka när vintersäsongen startar”, säger hon.

RICHARD BRÅSE

richard.brase@di.se

031-701 51 54

Så slår nedgången mot börsens oljebolag

Oljebolagen på Stockholmsbörsen har hamnat under press den senaste tiden när prisrasen på råolja har eskalerat. Det överraskande snabba förloppet i nedgången är givetvis oroväckande eftersom det väcker farnhågor om att detta bara är början på en betydligt större korrigering. Positivt för de Stockholmsnoterade oljeaktierna är å andra sidan att den allt svagare kronan är en fallskärm, räknat i dollar har priset på brentolja fallit med 16 procent sedan årsskiftet medan nedgången i kronor endast är 6 procent.

Vi ser Enquest som den oljeaktie på Stockholmsbörsen som är allra mest känsligt för ett lägre oljepris. Den första orsaken till det är att bolagets strategi är att producera från äldre oljefält i brittiska Nordsjön där produktionskostnaden ofta

anders.hagerstrand@di.se

08-573 654 91

är relativt hög. Den andra är att aktien nästan enbart styrs av intäkterna från produktionen eftersom bolaget endast i liten skala prospekterar efter olja. Tidigare i år, när det mesta pekade på att oljepriset skulle stanna över 100 dollar per fat, såg vi Enquests aktie som köpvärd – med nuvarande trend i oljepriset är den snarare en säljkandidat.

Även årets stora vinnare bland oljebolagen på börsen, Tethys Oil, är ett av de bolag som är mer känsligt för en fortsatt nedgång i oljan. Eftersom bolagets

”Det överraskande snabba förloppet i nedgången är givetvis oroväckande.”

strategi främst är att prospektera efter olja som ska produceras i närtid och inte bygga upp långsiktiga reserver får kassaflödet från den närmaste tidens produktion en relativ stor betydelse för värderingen av aktien. Räkna dock med att Tethys fantastiska produktionstillväxt det senaste året fortsätter ge stöd till aktien.

Lundin Petroleum har tidigare ansetts vara mindre känsligt för rörelser i oljepriset eftersom bolagets värdering till väldigt stor del har styrts av prospekteringsframgångar. Men nu står bolaget sannolikt inför ett skifte.

I och med den kraftiga produktions-tillväxten i norska Nordsjön nästa år får oljepriset större betydelse, även om den höga produktionskatten på 78 procent i Norge givetvis dämpar effekterna av prisrörelserna.

Så länge oljepriset inte rasar ned mot 60–70 dollar per fat bör det inte vara något problem för Lundin Petroleum att få finansiering till utbyggnaden av jättefältet Johan Sverdrup.

Prospekteringsbolaget Africa Oil har ingen produktion men kan ändå påverkas negativt av raset i oljepriset eftersom ett minskat intresse för oljesektorn troligen gör det betydligt svårare för bolaget att få ny finansiering. Africa Oil vill sannolikt göra en större nyemission senast i början av nästa år.

Noterbart är att Black Pearl Resources, som producerar tung olja i Kanada, har gynnats av ett högre pris på tungolja i år. Priset på Western Canada Select har stigit från 75 till 77,5 kanadadollar sedan årsskiftet eftersom rabatten på tung olja jämfört med WTI-olja har minskat.

Di Restaurang & Nöjesguiden

**RESTAURANG
HONG
KONG**

**Fira Julen på
ett lyxigt sätt
med vår
Jultallrik!**

Pris: 320:-/pers

Tel. 08-653 77 20

www.restauranghongkong.com

Hummerfiske

**Är du och ditt företag eller sällskap intresserade
av en annorlunda aktivitet i höst?**

Vi anordnar paketresor för sällskap mellan 8-26 personer, alla dagar i veckan fr.om 25/9-30/11. Genom ett samarbete mellan Restaurang Brygghuset och yrkesfiskaren Björn Södergren, Fiskebäckskil har ni möjlighet att boka en upplevelse utöver det vanliga.

Se filmen om vår aktivitet på www.brygghusetkrog.se
Klicka på fliken "hummerfiske" för program och prisuppgifter.
Privatpersoner kan boka lördagar under oktober.

Välkomna att ringa
0523-222 22
451 78 Fiskebäckskil

www.brygghusetkrog.se

Di Annonismarknaden

KONKURSNÄT- AUKTIONER

**AVSLUT ONSDAG
8 OKTOBER 2014**

**U-WATER & CONSTRUCTION AB I
KONKURS, STORHOLMEN/LIDINGÖ**

På uppdrag av Adv/kk-förvaltare Mats Aronsson, Amber Advokater AB i Jönköping säljs båtar, handverktyg, paddor, slangvagn, container mm.mm.

SK-FYNDET KB, ORMARYD/NÄSSJÖ

På grund av nedläggning säljs stora partier med prydnadssaker, färg, taklampor, kläder, pysselartiklar, keramiktavlor mm.

**KONKURSSAMLINGSUKTION I
KLIPPAN:** ny skiffer, handverktyg mm.

För mer information, gå in på www.units.se
Inga slagavgifter eller reservationspriser

UNITS

AUKTIONS & VÄRDERINGSHUS
Storgatan 26C Box 295, 571 23 Nässjö
Tel 0380-511 220 Fax 0380-146 22

Vill du annonsera under

Restaurang & Nöjesguiden?

Kontakta Niklas Stenqvist
på tel 08-505 738 35 eller maila till
niklas.stenqvist@newsfactory.se

KUNGÖRELSE

enligt Lag (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva.

Hi3G Access AB, org. nr 556593-4899, har genom köpehandling den 1 oktober 2014 till TelecityGroup Scandinavia AB, org. nr 556572-6816, överlåtit i en förteckning specificerat lösöre för en köpeskilling om 80 070 616 kronor exkl. mervärdesskatt.

TelecityGroup Scandinavia AB medger att det köpta får kvarbliva i Hi3G Access AB:s vård.

**STÖRST PÅ
BEGAGNADE
BODAR!**

**BOD
BÖRSEN**

Tel: 0418-123 13
www.bodborsen.se

26 hk diesel

- ☒ Trafikbelysning
- ☒ Arbetsbelysning (2 fram, 1 bak)
- ☒ Varningsfyr med magnetfot
- ☒ Bakvikt med drag
- ☒ Parallellförd lastare
- ☒ SMS-redskapsfäste
- ☒ Hydrauliskt redskapslås
- ☒ 3:e yttre hydraulfunktion
- ☒ Tak på fällbar skyddsbåge (ROPS)
- ☒ Backspeglar
- ☒ Hydrostatisk 4WD
- ☒ Skärmar över hjul
- ☒ Fram- och backfunktion i joystick
- ☒ Miljögodkänd Kubota dieselmotor
- ☒ Defa motorvärmare
- ☒ Hjul 26x12,00-12

Lyftkraft 1100 kg i pivåpunkt

FLEXITRAC
- mångsysslaren

Pris från
169.900:-
(exkl. moms)

**TREJON
CENTER**
trejon.se

Det finns flera modeller.
Kontakta Ditt TrejonCenter för en bra affär!

Di - där annonser blir affärer

Denna annons kostar **3 246:-** + moms. Sättningskostnad tillkommer.

Boka via tel 08-505 738 05 eller di@newsfactory.se

Di Drömboende

SPECIALTEMA
FJÄLLBOENDE
ÅTERKOMMER LÖRDAG 15/11

**OBS sista dagen för annonsbokning & material
är onsdag 12/11 kl. 12.00**

För information och bokning ring:
Fredrik Eriksson 08-505 738 34.
Du kan även maila till dibokning@newsfactory.se.

**Dagens
industri**

Draghi sänkte marknaden

Europaräntorna steg svagt och nedgången på Europabörserna utökades på torsdagseftermiddagen.

Detta efter att ECB-chefen Mario Draghi var väl sparsam med detaljer om centralbankens tillgångsköp och inte gav några nya besked om eventuella köp av statsobligationer (QE).

Vad gäller QE upprepade Mario Draghi att den europeiska centralbanken är beredd att vidta okonventionella åtgärder vid behov, något marknaderna inte var riktigt nöjd med att döma av reaktionerna. Euron stärktes tillfälligt när Mario Draghi talade, men försvagades snabbt igen.

Vid svensk stängning var den **tyiska tioårsräntan** upp 2 punkter till 0,92 procent, från samma tid dagen före, medan den **svenska tioårsräntan** stängde 2 punkter högre till 1,46 procent. I Europas periferi steg räntorna mer, den **italienska tioårsräntan** var upp 6 punkter och den **spanska** lika mycket.

ECB beslutade som väntat att lämna **styrräntan** oförändrad på 0,05 procent och vid den efterföljande presskonferensen Mario Draghi att ECB kommer att börja köpa **säkerställda obligationer** i mitten på oktober och **ABS:er** under fjärde kvartalet. Köpen ska

Di Noteringar 2/10

Kronor per euro	9,10	0,00
Kronor per dollar	7,20	-0,01
Kronindex, tcw	124,43	-0,82
Dollar per euro	1,26	0,00
Korta räntan, 6 mån	0,13	0,00
Långa räntan, 10 år	1,45	0,01
USA-räntan, 10 år	2,41	0,02

pågå i minst två år och ECB ska köpa från lägre än BBB-betyg, det vill säga från Grekland och Cypern. Men det ska balanseras av riskvägning, så att risken inte blir större än på annat håll. Mario Draghi sa också att riskerna mot tillväxten, som är ”svag, bräcklig och ojämn”, ligger på nedsidan.

Analytiker tyckte att planen för tillgångsköp saknade detaljer. Bland annat kunde Mario Draghi inte säga något om storleken på köpen.

”Det är svårt att just nu säga hur aggressiv ECB kommer att vara med att expandera sin balansräkning”, sa Valentin Marinov, chef för valutastrategi för G10 vid Citigroup i London, till nyhetsbyrån Bloomberg.

Han sa att marknaden väntade sig något om ett mål för tillgångsköpen, information den alltså inte fick.

I den brännheta frågan om mer storskaliga köp av statsobligationer sa Mario Draghi inget mer än att ECB-rådet var enigt om att använda okonventionella instrument vid behov.

Även detta var något av en besvikelse.

Antalet **nyanmälda arbetslösa i USA** kom in i linje med förväntningarna och sjönk med 8 000 personer till 287 000 förra veckan. Samtidigt sjönk fyraveckorssnittet.

RDQ Economics noterade i ett kundbrev att statistiken fortsätter att peka mot ytterligare förbättring på den amerikanska arbetsmarknaden och att fyraveckorssnittet låg på sin näst lägsta nivå sedan i mars 2006.

”Vi fortsätter att tro att trenden på arbetsmarknaden pekar mot en räntehöjning i början på 2015 (mars)”, skrev ekonomerna på RDQ Economics.

Orderingången till den **amerikanska industrin** föll med rekordstora 10,1 procent i augusti, efter en kraftig uppgång förra månaden. Väntat var en nedgång med 9,5 procent, enligt Bloombergs analytikerenkät.

De stora svängningarna beror på **order på flygplan**, där stora order kan få stor påverkan på hela industrisektorns orderingång. Exklusive transportsektorn sjönk industrins orderingång med marginella 0,1 procent i augusti. På valutamarknaden stärktes **euron** initialt under Mario Draghi pressträff, men tappade snart igen och var vid svensk stängning i stort sett oförändrad mot dollarn, till 1,263, jämfört med samma tid på tisdagen.

Den japanska **yen**en stärktes som brukligt i mer oroliga tider och gick till 108,60 mot dollarn från 109,35 på onsdagen. Analytiker påpekade dessutom att den senaste tidens dollarrally kanske gått lite väl snabbt, vilket kan förklara att **dollarn** försvagades även mot andra valutor.

Den svenska **kronan** stärktes 1 öre mot dollarn till 7,20 och var i stort sett stabil till 9,10 mot euron. (Direkt)

Di Råvaror

BASMETALLER LME

TERMINSKONTRAKT, 3 MÅN	KÖP	SÄLJ	SENAST	ÄNDR, 1 D	LAGER, TON
ALUMINIUM USD/TON	avista 1898 termin 2085	1898 2095	1898 2095	-36,5 95	4613775
KOPPAR USD/TON	avista 6754 termin 6680	6755 6680	6755 6680	19 12	152275
TENN USD/TON	avista 20195 termin 20345	20200 20350	20200 20350	-130 35	8380
BLV USD/TON	avista 2070 termin 2093	2071 2094	2071 2094	-12 -6	225525
NICKEL USD/TON	avista 15850 termin 16095	15855 16100	15855 16100	-650 -210	358374
ZINK USD/TON	avista 2258 termin 2270	2258 2271	2258 2271	-32 -17,5	750725

ÖVRIGA (SOFTS)

	SENAST BETALT	ÄNDRING, 1 D	BÖRS		SENAST BETALT	ÄNDRING, 1 D	BÖRS
BOMULL jul	86,3	0,12	ICEUS	SOJABÖNOR nov	916,8	0,15	CBT
US CENT/LB okt	77,1	-0,54		USCENT/BUSL jan	924,8	-0,25	
KAKAO dec	1850	-16	LIF	SOJABÖNOLJA okt	32,5	-0,13	CBT
GBP/TON mar	1838	-18		USCENT/BUSL dec	32,6	-0,18	
KAFFE jul	177,5	-4,45	ICEUS	APELSINUJKE jul	159,4	3,3	ICEUS
US CENT/LB sep	179,9	-4,45		US CENT/LB sep	161,5	3,4	
SOCKER dec	500,8	-0,5	LIF	HAVRE dec	344,5	5,9	CBT
USD/TON mar	508,2	-0,1		USCENT/BUSL mar	329,2	4,05	
MAJS dec	320,2	-0,95	CBT	RAPS nov	320,8	0,5	LIF
USCENT/BUSL mar	333	-1		EUR/TON feb	325,8	0,5	
VETE dec	484,8	5,75	CBT				
USCENT/BUSL mar	498,5	6,3					

OLJA OCH OLJEPRODUKTER

	USD/FAT	SENAST BETALT	ÄNDRING, 1 D	BÖRS		SENAST BETALT	ÄNDRING, 1 D	BÖRS
LONDON, ICE					HEATINGOIL nov	2,60	-0,03	NYMEX
RAÖLJA, BRENT nov	106,84	-0,48			USD/GALLON dec	2,60	-0,03	
dec	106,36	-0,47			GASOLINE nov	2,40	-0,06	NYMEX
jan	105,91	-0,45			USD/GALLON dec	2,30	-213766	
NEW YORK, NYMEX					NATURAL GAS nov	3,90	-0,09	NYMEX
RAÖLJA, WTI nov	90,73	-0,43			USD/MMBTU dec	4,00	-0,08	
dec	89,74	-0,53			GAS OIL okt	898,50	-10,25	ICE
jan	89,11	-6,69						

RÅVARUINDEX

	SENAST	ÄNDRING, 1 D	BÖRS
CRB INDEX	276,47	-0,52	

ÄDELMETALLER

	FM FIX	EM FIX	ÄNDR*
GULD \$/troy	1214	1211,8	-5
SILVER cent/troy		1709	5
PLATINA \$/troy	1279	1273	-4
PALLADIUM \$/troy	782	777	6

*Dagens eftermiddagsfix jämfört mot föregående handelsdag.

MASSA OCH PAPPER

	BETECKNING	SENAST	ÄNDR 1V
MASSA (USD/TON)			
LÅNGFIBRIGBARR	NBSK	930,74	-0,14
KORTFIBRIGLÖV	BHKP	724,82	0,08

PAPPER (EUR/TON)			
JOURNALPAPPER	LWC	652,62	0,11
BESTR.FINPAPPER	Ctd WF	653,21	-0,20
A4-PAPPER	A4 B copy	829,86	0,78
TIDNINGSPAPPER	Newsprint	480,83	0,09

Di Räntor

RIKSBANKENS STYRRÄNTOR

INLÄNING "GOLV"	-0,50
INLÄNING "TAK"	1,00
REPORÄNTAN 140910	0,25
ÖVRIGA OFFICIELLA RÄNTOR	
REFERENSRÄNTA	1,00
STATSLÄNERÄNTAN	1,37
SUBVENTIONSÄNTAN	2,97
UTLANDET	
US FED FUND 081216	0,25
US DISKONTO 100219	0,75
UK BASE RATE 090305	0,50
EUROPEISK STYRRÄNTA 140910	0,05

SWAPRÄNTOR

SEK (ÄNDR = FÖRÄNDRING I PUNKTER, KÖP, FRÅN FÖREGÅENDE DAG)	KÖP	SÄLJ	ÄNDR	KÖP	SÄLJ	ÄNDR
1 ÅR	0,43	0,48	0	6 ÅR	1,18	1,23
2 ÅR	0,52	0,57	1	7 ÅR	1,33	1,39
3 ÅR	0,67	0,72	1	8 ÅR	1,47	1,52
4 ÅR	0,84	0,89	2	9 ÅR	1,59	1,64
5 ÅR	1,01	1,06	2	10 ÅR	1,70	1,75

BORÄNTOR

PRODUKT	3 MÅN	1 ÅR	2 ÅR	3 ÅR	4 ÅR	5 ÅR	6 ÅR	7 ÅR	8 ÅR	9 ÅR	10 ÅR
DANSKE BANK	2,42	2,35	2,42	2,58		3,05					3,95
HANDELSBANKEN	2,42	2,39	2,50	2,65		3,10			3,88		3,97
ICA	2,42	2,38	2,42	2,60	2,86	3,05		3,42			3,82
IKANO BANK	2,42	2,38	2,42	2,60	2,86	3,05		3,42			3,82
LÄNSFÖRSÄKRINGAR	2,41	2,44	2,51	2,58	2,92	3,03		3,53			3,89
NORDEA	2,43	2,40	2,48	2,60	2,90	3,10		3,85			
SBAB	2,42	2,38	2,42	2,60	2,86	3,05		3,42			3,82
SEB	2,42	2,40	2,51	2,66		3,09					4,05
SKANDIA	2,41	2,38	2,49	2,64		3,09					
SWEDBANK	2,44	2,42	2,49	2,65	2,97	3,09	3,43	3,51	3,71	3,81	3,90
ÅLANDSBANKEN	2,45	2,45	2,50	2,65	2,95	3,15					4,00

RÄNTETERMINER

PRODUKT	SLUTMÅN	KÖP	SÄLJ	LOF	LÄGST
OMR 2	DEC 14	0,16	0,14	0,15	0,15
OMR 2	MAR 15	0,35	0,33	0,35	-0,02
OMR 5	DEC 14	0,58	0,56	0,57	0,56
OMR 5	MAR 15	0,96	0,94	0,96	0,00
OMR 10	DEC 14	1,49	1,47	1,48	1,47
OMR 10	MAR 15	1,53	1,51	1,52	-0,01
CASSIE 2	DEC 14	0,49	0,45	0,49	0,49
CASSIE 5	DEC 14	1,24	1,20	1,25	1,22

HANDLADE UNDER DAGEN

FRA-KONTRAKT

FORWARD RATE AGREEMENTS 3 MÅN STIBOR (1MM)	ÄNDRING PUNKTER
dec 14	0,42-0,44
mar 15	0,41-0,43
jun 15	0,43-0,46
sep 15	0,48-0,50
dec 15	0,54-0,56
mar 16	0,63-0,66
jun 16	0,72-0,76
sep 16	0,82-0,85
dec 16	0,93-0,97
mar 17	1,02-1,06
jun 17	1,12-1,16
sep 17	1,21-1,25

INTERNATIONELLA RÄNTOR AVISTA

	DAGSLÅN	5 ÅR	10 ÅR	30 ÅR
USA	0,09	1,67	2,41	3,12
TYSKLAND	-0,06	0,09	0,86	1,83
STORBR	0,48	1,68	2,34	3,01
FRANKR	-0,06	0,34	1,25	2,32
SPANIEN	-0,06	0,85	2,11	3,46
DANMARK	-0,02	0,23	0,89	1,83
NORGE	2,21			
ITALIEN	-0,06	1,02	2,32	3,66
BELGIEN	-0,06	0,29	1,18	2,32
HOLLAND	-0,06	0,14	1,05	1,86

RÄNTEINDEX

	VÄRDE	ÄNDR %	ÄNDR 1 ÅR	MOD duration
SVENSKA				
Bostadsobligationer	5835,04	0,00	3,89	2,38
Realobligationer	6140,97	-0,08	8,12	7,09
Statsobligationer	6604,01	-0,09	8,60	6,73
Statsskuldsväxlar	3231,64	0,00	0,45	0,21

UTLÄNDSKA			
Euro Overall	179,68	0,04	3,76
Euro Corporates	178,85	0,13	5,67
GB Overall	251,56	0,36	3,73
GB Corporates	235,77	0,28	6,24

MODIFIERAD DURATION UTTRYCKER HUR MÅNGA PROCENTINDEXPORTFÖLIENS VÄRDE ÖKAR (MINSKAR) NÄRRÄNTAN SJUNKER (STIGER) EN PROCENTENHET.

TERMINER

ALLA FUTURES KONTRAKT, LIFFE (LONDON FINANCIAL FUTURES AND OPTIONS EXCHANGE), UTOM EURODOLLAR SOM ÄR CME (CHICAGO MERCANTILE EXCHANGE) OCH EUR (EUREX).

	LÖPTID	KONTR	KÖP	SÄLJ	ÄNDR
STORBR	90D	dec.	0,00	0,00	0,01
(SHORT STG)	mar.	0,00	0,00	0,01	
10 ÅR	nov.	0,00	0,00	0,72	
(LONG GILT)	jan.	0,00	0,00	0,77	
TYSKLAND	90D	dec.	99,92	99,94	-0,01
(EURIBOR)	mar.	99,94	99,94	0,00	
10 ÅR	dec.	150,17	150,18	-0,02	
(BUND)	mar.	150,80	150,82	-0,15	
USA	90D				
JAPAN (EURDOLLAR)					
10 ÅR					
(GOV BOND)					

EUROPA-MARKNADSRÄNTOR

Alla noteringar Libor (London Interbank Offered Rates) utom DKK som är Copenhagen Interbank Offered Rates (Cibor) fixkurs kl 11.00 lokal tid och NOK som är Norway Interbank Offered Rates (Nibor) fixkurs kl 12 lokal tid. Fixkurs kl 10. GMT.

	30 D	60 D	90 D	180 D	360 D
USD	0,152	0,198	0,233	0,325	0,578
EUR	0,004	0,033	0,057	0,145	0,301
GBP	0,508	0,532	0,564	0,713	1,059
DKK	0,158	0,215	0,287	0,440	0,650
NOK	1,560	1,600	1,640	1,740	1,920
CHF	-0,003	0,002	0,003	0,057	0,165
JPY	0,084	0,106	0,116	0,168	0,318

VALUTOR

LAND	VALUTA	FÖRKORTN	KÖP	AVISTA, KR	ÄNDR, ÖRE	3 MÅN TERMN KÖP	SÄLJ	6 MÅN TERMN KÖP	SÄLJ	RESEVAL 100 SEK
EMU	1 euro	EUR	9,1048	9,1085	-0,3	9,1135	9,1158	9,1168	9,1220	10,98
USA	1 dollar	USD	7,1982	7,1997	-1,0	7,1995	7,2022	7,1999	7,2033	13,89
Japan	100 yen	JPY	6,6300	6,6400	4,0	6,6380	6,6493	6,6437	6,6564	1507,16
Storbritannien	1 pund	GBP	11,5994	11,6094	-9,4	11,5990	11,6090	11,5970	11,6080	8,62
Kanada	1 dollar	CAD	6,4365	6,4465	0,8	6,4230	6,4343	6,4088	6,4215	15,52
Schweiz	1 franc	CHF	7,5339	7,5439	-1,3	7,5426	7,5542	7,5513	7,5649	13,26
Danmark	1 kronor	DKK	1,2224	1,2234	-0,1	1,2233	1,2246	1,2244	1,2262	81,77
Norge	1 kronor	NOK	1,1135	1,1145	-0,4	1,1100	1,1114	1,1066	1,1083	89,77

LAND	VALUTA	FÖRKORTN	KÖP
------	--------	----------	-----

Index				Bästa fonderna/Läkemedel		Sämsta fonderna/Läkemedel		Bäst rating/Läkemedel	
Procentuell förändring sedan årskiftet.				Procentuell förändring de senaste 3 månaderna.		Procentuell förändring de senaste 3 månaderna.		Morningsstars Total Rating.	
Sverige ¹ +5,8	Europa ² +9,1	Norden ³ +12,7	IT ⁴ +21,7	Carnegie Fund Management Company S.A. Carnegie Medical 1A	+10,0	HealthInvest Partners AB HealthInvest Value Fund B	+2,8	Seligson & Co Fondbolag Abp Seligson & Co Global Top 25 Pharmaceuticals	★★★★★
Världen ⁵ +15,4	USA ⁶ +20,3	Pacific ⁷ +14,8	Läkemedel ⁸ +28,0	SEB Investment Management AB SEB Läkemedelsfond	+9,7	Carnegie Fund Management Company S.A. Carnegie Global Healthcare	+6,0	JPMorgan Asset Management JPM Global Healthcare A (dist) - USD	★★★★★
1) MSCI Sweden (data från 1/10) 2) MSCI Europe (1/10) 3) MSCI Nordic Countries (1/10) 4) MSCI ACWI/Information Tech (1/10) 5) MSCI ACWI (1/10) 6) S&P 500 (1/10) 7) MSCI AC Pacific Ex Japan (1/10) 8) MSCI ACWI/Health Care (1/10)				SEB Asset Management S.A. SEB Läkemedelsfond - Lux utd	+9,6	HealthInvest Partners AB HealthInvest Asia Fund	+6,4	SEB Investment Management AB SEB Läkemedelsfond	★★★★
				Seligson & Co Fondbolag Abp Seligson & Co Global Top 25 Pharmaceuticals	+9,3	Swedbank Robur AB Swedbank Robur Medica	+7,6	SEB Asset Management S.A. SEB Läkemedelsfond - Lux utd	★★★★
				Handelsbanken Fonder AB Handelsbanken Läkemedel SEK	+7,7	Handelsbanken Fonder AB Handelsbanken Läkemedel SEK	+7,7	Handelsbanken Fonder AB Handelsbanken Läkemedel SEK	★★★★

ANNONS FONDNOTERINGAR

För mer information om fondannonsering kontakta Dagens industri, Maria Bladholm, tel 08-573 650 44

FOND	NAV	SEN	ÄNDR	ÄNDR	RAT
FOND	KURS	ÄNDR	31/12	3 ÅR	1-5
StrategiFörsiktigB, kr	116,40	-0,38	1,8		
StrategiLagomB, kr	131,40	-0,82	6,3		
StrategiModigB, kr	137,11	-0,92	4,0		
Edge, kr	5 072,32	9,2	83		
Explora, kr	1 673,95	3,5	29		
Sharp, kr	1 559,35	-1,39	5,3	57	
Stability, kr	1 327,18	0,03	2,1	17	
www.brummer.se					
1) Index NAV, ej köp-/säljkurser					
Archipel, kr	1 158,40	-1,0	-1		
BMSEuro, €	201,81	5,2	16		
Futuris, €	368,48	3,6	-8		
Lynx, kr	236,49	-0,79	12,0	13	
Multi-S. 2xL, kr	1 534,24	1,2	25		
Multi-Str, kr	2 240,49	1,9	18		
Nektar, kr	2 361,38	-0,7	16		
Zenit, kr	59 175,29	2,8	18		
Complete list at www.carmignac.se					
Co AEURacc, €	296,03	-1,03	14,5	2	3
ED AEURacc, €	1 233,05	-0,53	17,9	38	4
Em AEURacc, €	758,96	-1,02	10,1	24	4
EP AEURacc, €	105,05	-0,32	11,4	9	2
In AEURacc, €	1 038,92	-0,94	6,0	31	3
Pa AEURacc, €	602,43	-0,40	8,6	15	4
CARNEGIE ASSET MANAGEMENT www.carnegieam.se					
Biotechnology, €	26,93		34,1	191	4
Gl. Healthcare, kr	2 122,22	-0,38	21,4	100	2
Medical, kr	783,25	-0,50	28,6	108	3
Swedish Large Cap, kr	153,49	-1,25	6,9	68	2
Swedish Small Cap, kr	176,77	-1,14	9,0	79	3
Worldwide, kr	699,94	-0,87	16,5	62	3
WorldWide Asia, kr	908,22	-0,16	21,6		
Worldwide Ethical, kr	122,48	-0,87	19,6	64	4
www.carnegie.se/fonder					
Afrika, kr	10,87	-0,84	9,0	36	3
Asia, kr	149,56	-1,10	9,2	37	
CorpBnd, kr	389,83	0,01	4,1	25	5
Emerging Markets, kr	19,66	-1,23	5,1	16	2
Indien, kr	309,57	-0,05	49,8	35	3
Likviditet, kr	1 207,59	0,00	1,2	8	
Obligation, kr	1 121,74	-0,03	6,4	10	4
Ryssland, kr	46,04	-2,67	-10,7	8	5
Småbolagsfond, kr	171,83	-1,29	18,1		
Strategi, kr	947,06	-0,57	9,2	60	
Strategy, kr	3 829,25	-0,48	9,1	66	
Sv Sel, kr	22,35		8,1	84	5
Sverige, kr	1 716,63	-0,95	7,9	76	5

FOND	NAV	SEN	ÄNDR	ÄNDR	RAT
FOND	KURS	ÄNDR	31/12	3 ÅR	1-5
EuropeanQualityA, €	82,91	0,10	-3,8	31	3
EuropeanQualityI, €	106,37	-0,80	-3,1		
SaveEarthFundIC, €	12,30	-0,13	11,3		
SaveEarthFundRC, €	12,66	-0,13	10,8	48	3
Avkastning, kr	115,15	0,00	1,7	14	5
Focus, kr	134,55	-1,03	12,1	64	4
Sverige, kr	143,21	-1,30	7,7	64	2
WA Selection, kr	107,06	-0,84	1,6	21	3
World 0-50, kr	111,58	-0,32	0,8		
World Wide, kr	180,02	-0,77	2,3	27	3
www.coeli.se					
Ekvator Absolut, kr	10,57		1,8	5	
Ekvator Glob.Mtr, kr	11,50	-0,27	11,7	46	3
Ekvator Likv.Str, kr	10,77	0,01	1,8	11	4
Ekvator Total, kr	22,27	-0,22	6,0	35	3
Ekvator Trygghet, kr	13,23		0,4	5	
Multihedge, kr	9,63	0,04	-1,0		
Multihedge 2xL, kr	8,23	0,08	-3,7		
Norrsken, kr	11,47	0,25	0,0	24	
Power, kr	8,79	0,03	-2,3	-12	
SIFrontierMrkt, €	116,15	0,75			
Select Brasilien, kr	9,22	0,11	8,2	10	5
Select Sverige, kr	16,68	-1,70	13,2		
Spektrum, kr	11,63	-0,32	4,3	-9	
www.didnergerge.se					
Aktie, kr	1 815,17	-1,82	7,1	95	5
Global, kr	157,49	-1,24	10,1	57	
Small&Microcap, kr	97,63	-1,44			
Småbolag, kr	409,58	-1,87	8,2	105	5
www.eastcapital.se					
Balkan, kr	13,87	-0,50	20,0	34	4
Baltikum, kr	50,95	-0,22	2,8	26	4
ChinaA, €	141,94	-1,50	8,3	42	3
ChinaEastAs, €	242,26	-1,00	10,5	43	2
Ryssland, kr	922,64	-2,19	-23,5	-12	3
Turkiet, kr	8,49	-0,35	16,5	9	4
Östeuropa, kr	30,16	-1,37	-12,2	-3	4
www.excalfond.se					
Excalibur, kr	12 110,95		3,2	16	
WORLDWIDE INVESTMENT					
America A Inc, \$	8,30	-0,74	22,5	96	4
ASEAN A Inc, \$	33,79	0,22	25,3	45	4
AsiaSpSI A Inc, \$	36,28	-0,33	17,2	45	4

FOND	NAV	SEN	ÄNDR	ÄNDR	RAT
FOND	KURS	ÄNDR	31/12	3 ÅR	1-5
AsiaGr A Acc, \$	36,47	0,66	26,1	34	3
BRIC A, \$	14,47	-1,05	9,9	6	2
China A Acc, \$	22,53	0,24	9,9	18	2
EmrMktBdSEKHdg, kr	12,09	0,08	1,8	23	
Eur SmMld Gr, €	30,26	-0,77	-1,0	73	4
FrontMktsA, \$	21,29	0,29	24,6	64	3
GIBdASEKH1, kr	13,39	-0,22	4,0	25	
GldPrecMetSEK, kr	3,48	-1,14	4,8	-58	
GItoRetSEKHdg, kr	13,00	-0,23	2,4	31	
India, \$	29,68	0,58	48,5	40	4
LaAmer A Acc, \$	64,83	-2,32	3,6	-1	3
MENA A Accs, \$	7,97	0,50	47,7	102	3
Mut Europe, €	22,50	-1,02	1,2	56	4
Mut GI Disc, \$	17,60	-0,88	9,5	60	3
USOppSEKHdg, kr	15,38	-1,73	2,1	74	
Asia, kr	144,39	-0,72	13,0	55	1
MicroCap, kr	135,66		7,6		
Value A, kr	334,04	-0,28	22,5	98	3
Value B, kr	123,43	-0,28	22,2	96	3
www.holbergfondene.no					
Global Acc, NOK	155,08	-0,96	17,0	73	4
Kreditt SEK, kr	103,54	0,04	4,2		
Norden Acc, NOK	252,51	-1,07	9,0	48	3
Norge Acc, NOK	339,26	-0,99	8,8	35	2
Rurik, NOK	138,31	-0,13	1,0	43	5
Philippinerna Flex.A, kr	110,80	-0,14	25,7		
Global Brand, kr	147,45	-0,80	9,4	47	3
Sverige Flex., kr	138,14	-0,96	1,6	34	4
www.insiderfonder.se					
Hedge, kr	118,55	-1,34	-6,4	26	
InsActGI, kr	134,75	-1,82	2,1		
Inside Asia, kr	115,19	-2,10	11,8	20	
Inside Australia, kr	125,33	-0,81	2,0		
Inside Canada, kr	141,77	-2,05	18,4		

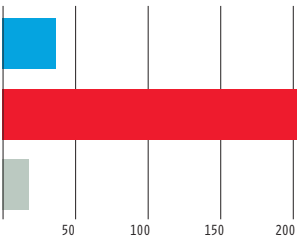
FOND	NAV	SEN	ÄNDR	ÄNDR	RAT
FOND	KURS	ÄNDR	31/12	3 ÅR	1-5
JRS GAA, kr	1 091,82	-0,80	2,6		
JRS GBO, kr	110,07	0,02	1,6	11	
JRS Growth, kr	156,47	-0,81	4,4	43	3
JRS Liquidity, kr	1 058,19	0,00	0,6	5	
JRS Trend, kr	1 165,78	-1,19	7,2	25	3
JRS Wealth, kr	112,31	-0,35	1,4	11	1
www.lancelot.se					
Avalon, kr	13 957,30		1,7		
Camelot, kr	23 839,08		14,5	57	4
Ector, kr	31,47	-0,22	2,7	24	3
Global Select, kr	10 522,94		-1,1		
PersGlfA, €					
	15,94	-0,10	33,8	121	4
www.persiangulffund.com					
Kapitalförvaltning i rörelse					
Mobilis Aktiv, kr	107,34	-0,65	5,2	21	3
Mobilis Fokus, kr	103,50	-0,88	8,1	37	1
Mobilis Mix R, kr	100,28	-0,31			
Mobilis Potential R, kr	100,96	-0,72			
Mobilis Stabil R, kr	98,63	-0,01			
AktivRänta, kr	111,00	0,02	3,0	11	
Genesis RC, kr	103,26	0,15	2,6		
StrategiBalans, kr	131,74	-0,69	9,2	30	
StrategiNyaMarkn, kr	99,66	-0,78	9,7	6	
StrategiOff, kr	150,83	-1,03	12,4	47	
StrategiSv/Värl, kr	136,81	-1,11	8,1	36	
StrategiTrygghet, kr	116,67	-0,37	6,3	16	
StrategiVärlden, kr	137,56	-1,01	11,7	35	
SvenskaAktier, kr	243,18	-1,40	6,9	67	4
Em Mkts, kr	237,63	-0,21	10,8	40	4
Europa, kr	142,35	-1,14	2,1	67	4
Fastighet I, kr	145,04	-0,46	11,4	48	
Finland, kr	6 161,10	-0,75	1,9	59	4
Global, kr	166,62	-0,90	11,8	60	3
Maritim, kr	837,21	-1,80	-10,9	20	
Norden, kr	1 749,23	-1,23	7,8	51	2
Norge, kr	2 372,10	-3,14	9,6	30	1
Offshore, kr	243,46	-3,74	-3,9	19	3
Sverige, kr	2 537,45	-0,91	-0,5	85	3

FOND	NAV	SEN	ÄNDR	ÄNDR	RAT
FOND	KURS	ÄNDR	31/12	3 ÅR	1-5
SF EmgMktsEq B, \$	161,14	-0,10	13,5	49	5
SF EmMktsEq Fp, kr	1 701,56	0,28	12,0		
SF EmMktsEq I, kr	1 702,10	-0,16	11,7		
SF EuropEq B, €	310,09	-0,77	6,3	62	4
SF EuropEq Ip, kr	3 195,57	-0,72	4,0		
SF LSEmMktEq B, \$	113,09		12,9		
SF LSEmMktEq I, kr	1 139,95		1,2		
SF LSEuropEq B, €	122,49		7,1		
SF NoAmericaEq B, \$	208,88	-1,02	13,1	64	3
www.rhepa.com • o8-459 88 80					
Healthcare ICL, €	304,03		26,8	154	4
seb.se/fonder					
SEBStratDefC, kr	112,20	-0,04	4,5	13	
StratBalans Acc, kr	133,00	-0,18	6,0	19	
StratMöjligh Acc, kr	142,79	-0,39	8,1	27	
Strattillvxt Acc, kr	160,98	-0,58	9,2	35	
www.simplicity.se					
Afrika, kr	113,59	-0,69	15,7	35	3
Asien, kr	92,63	-0,34	8,2	29	3
Företagsobli., kr	115,70	-0,03	2,9		
Gl.Corp.Bond, kr	112,34	0,00	3,7		
Indien, kr	192,43	0,03	39,2	25	2
Kina, kr	99,68	-0,73	10,6	30	3
Likviditet, kr	108,15	0,00</			

Börstempen

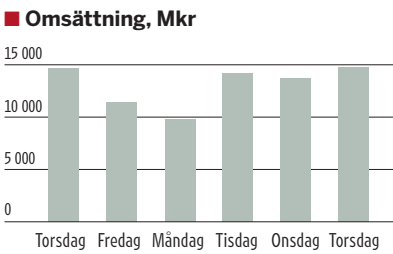
ANTAL BOLAG SOM STIGER, SJUNKER RESP OFÖRÄN.

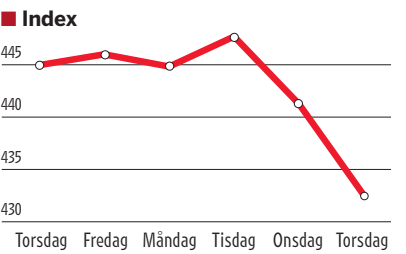
Torsdag 2 oktober

Omsättning aktier, Mkr	14 591	OMXS	-2,0%
Omsättning Stora bolag, Mkr	13 693		
Omsättning Medelstora bolag, Mkr	794		
Omsättning Mindre bolag, Mkr	104		
Börsvärde, miljarder kr	5 052,1		
Förändring börsvärde, mdr	-104,2		
Antal bolag:	Upp: 37	Ned: 244	

OMXS omsättning, 1 vecka

OMXS index, 1 vecka

Elekta gick mot börsströmmen

Stockholmsbörsen tog markant fart nedåt på torsdagen och samtliga sektorer målades i rött.

Finansmarknaderna verkade inte riktigt nöjda med de besked som ECB-chefen Martio Draghi kom med vid pressträffen efter sitt väntade räntebesked och Europabörsernas nedgångar utökades på eftermiddagen.

Mario Draghi var sparsam med detaljer om ECB:s kommande program för tillgångsköp och kom inte med några nya besked i frågan om eventuella köp av statsobligationer.

Fortsatt oro för den globala tillväxten präglade också finansmarknaderna, efter att onsdagens inköpschefsindex överraskade på nedsidan i flera länder.

Kinnevik pressades av besviskelser vid börsentrén för delägda Zalando och på torsdagen även Rocket Internet.

Vid stängning hade **OMXS30-index** backat med 2,0 procent till nivån 1354. Aktier för 14,8 miljarder kronor omsattes på Stockholmsbörsen. På övriga större Europabörser var utvecklingen liknande och USA:s aktiemarknader fortsatte nedåt i den inledande handeln.

Bland aktierna inom OMXS30 intog **Kinnevik** sistaplatsen. B-aktien föll ytterligare 8,2 procent. På torsdagen var det dags för Rocket Internet, som ägs till cirka 14 procent av Kinnevik, på Frankfurtbörsen.

Zalando, som slutade onsdagens handel i nivå med teckningskursen 21,50 euro, backade cirka 12 procent på torsdagen.

Dagen bjöd på sjunkande råvarupriser, vilket avspeglade sig i börskurserna. Råvarurelaterade aktier var även på torsdagen under press på Europas börser och var sämsta sektor tillsam-

KINNEVIK I GÅR
-8,2%
I ÅR -27,4%

SSAB I GÅR
-5,3%
I ÅR +12,1%

ELEKTA I GÅR
+1,0%
I ÅR -27,6%

mans med bankerna. **SSAB:s** aktier hade ännu en tung dag och A-aktien gick ned ytterligare drygt 5 procent.

På onsdagen, då ståltillverkaren hade kapitalmarknadsdag, föll aktien nästan 6 procent.

Sjunkande oljepris, brentoljan var ned över 2 procent, pressade oljeaktierna. **Africa Oil** låg högt upp på förlorarlistan, och tappade 8,7 procent. Exane BNP Paribas bedömer att Africa Oil kommer att göra en riktad nyemission om runt 250 miljoner dollar i det fjärde kvartalet.

Lundin Petroleum föll 3,4 procent och **Enquest** med 4,7 procent.

Storbankerna var ned med mellan 1,2 procent (**Handelsbanken A**) och 2,3 procent (**SEB A**).

Elekta gick mot strömmen och B-aktien drogs upp 1 procent. Stråltterapi-bolagets vd Niklas Savander har köpt drygt 14 000 aktier och han kommer

antagligen att öka sitt innehav framöver, sa han till nyhetsbyrån Direkt.

På plussidan fanns också **Fingerprint Cards**, där B-aktien steg drygt 5 procent. Japanska Fujitsu har annonserat två nya produkter med Fingerprint Cards swipesensorteknologi, meddelade Fingerprint.

På Aktietorget rasade **Mr Greens** aktie 19 procent. Nätkasinot riskerar skatte-tillägg på 100 miljoner kronor, men bestrider skatteskyldigheten.

Bromstillverkaren **Haldex** höll kapitalmarknadsdag och bjöd på nya mål. Enligt analytiker framkom inget negativt under dagen, men aktien klarade inte att hålla emot i den allmänna börsnedgången och sjönk drygt 4 procent.

Skidturismbolaget **Skistars** bokningsläge på logi inför kommande säsong är 5 procent bättre än föregående år, framkom vid bokslutsrapporten. Skistars B-aktie slutade oförändrat. (Direkt)

STORA BOLAG Börsvärde över en miljard euro

VINNAREÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
ELEKTA B	+1,0%
AUTOLIV SDB	+0,1%
RATOS A	+0,0%

BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDRING % UNDER 2014 PÅ 20 DAGAR	P/E- TAL	UTDELNING, KR SENAST 2014	PROG 2014	DIREKT- AVKAST- NING %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG
450 363,4	-12	-12	*19	6	6,85	1,8	51773 AAK
176,3 146,7	-8	-2	*19	5,11	5,3	3,4	358830 ABB
66,8 28,2	-49	-35	neg				7197 AFRICA OIL CORP.
187 144,7	-9	-7	*20	3,75	4,06	2,6	63002 ALFA LAVAL
377,9 285,2	+6	+1	*20	5,7	6,26	1,8	133732 ASSA ABLOY B
540 320,8	+30	-5	*34	18,98	19,35	3,9	627845 ASTRAZENECA
215 169,6	+10	-3	*19	5,5	5,96	2,9	242111 ATLAS COPCO A
195,8 154,8	+9	-4	*19	5,5	5,96	2,9	242111 ATLAS COPCO B
112,1 84,4	+15	-4	12	3,05			13455 ATRIUM LJUNGBE B
746,5 542	+13	-8	*20	13,95*	13,74	2,1	68873 AUTOLIV SDB
378 305	+14	+6	*17	15	16,36	4,7	19240 AXFOOD
250,8 188,4	-10	-4	*25	5,5	6,6	3,1	13948 AXIS
107 63	+23	-2	*16	2,25	2,62	2,7	20822 BILLERUDKORSNÄS
119,7 87,5	+12	-2	*19	1,75	1,97	1,8	30223 BOLIDEN
122,6 90,5	+7	+6	10	4,25			18405 CASTELLUM B
66,7 51	-2	-2					10802 COM HEM HOLDING
210 155,1	+7	+2	*25	6,5	6,42	3,9	56440 ELECTROLUX A
207 133,2	+8	+1	*25	6,5	6,42	3,9	56440 ELECTROLUX B
104,9 69,7	-28	-9	*22	2	2,3	2,7	27277 ELEKTA B
16,5 12,1	-16	-12	8	0			9752 ENQUEST PLC
90 50	+14	+3	*22	3	3,25	3,9	294976 ERICSSON A
94,5 75	+14	+3	*22	3	3,25	3,9	294976 ERICSSON B
98,5 70,5	+15	-4	10	3			14670 FABEGE
237,3 160,3	-18	-3	*22	4,15	4,1	2,5	42827 GETINGE B
315,5 261	-3	-4	*24	9,5	9,92	3,5	477323 H&M B
341,8 272,9	+6	+1	*13	11,5	15,47	4,8	212189 HANDELSBANKEN A
336,1 260,2	+5	+0	*13	11,5	15,47	4,8	212189 HANDELSBANKEN B
239,9 176,6	+9	-2	*22	2,81	3,03	1,4	79254 HEXAGON B
654 430	+17	-4	21	9			19379 HEXPOL B
248 200,2	-10	-4	*16	9	10	4,5	18019 HOLMEN A
249,4 200,6	-9	-5	*16	9	10	4,5	18019 HOLMEN B
99,4 79,8	+2	-6	10	2,75			18476 HUFVUDSTADEN A
185 175	+9	-5	19	2,75			18476 HUFVUDSTADEN C
56,8 36,4	+26	-8	*20	1,5	1,65	3,2	28131 HUSQVARNA B
56,6 36,4	+26	-7	*20	1,5	1,65	3,2	28131 HUSQVARNA A
242,5 190,4	+13	-3	*17	8	9,16	4,2	45821 ICA GRUPPEN
146,5 122,4	-2	-5	4	5,5			52486 INDUSTRIVÄRDEN A
137,7 114,5	-1	-4	4	5,5			52486 INDUSTRIVÄRDEN C

FÖRLORAREÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
KINNEVIK A	-8,8%
AFRICA OIL CORP.	-8,7%
KINNEVIK B	-8,2%

ÄNDRING BETAL- KURS, KR	SENAST BETALT	KÖP	SLUTKURS SÄLJ	BETALT HÖGST LÄGST	OMSÄTTA ANTAL AKTIER
-7,9	364,2	363,5	364,2	372,1	363,4
-3,6	156,9	156,9	157	160	156,8
-2,7	28,4	28,4	28,6	31	28,2
-2,7	150,2	150,2	150,4	153,7	150,2
-7,5	360,6	360,6	360,7	370,3	360,6
-1,3	497,5	497,5	497,6	511,5	497,5
-5,2	196,9	196,9	197	201,5	196,9
-4,7	178,2	178,2	178,3	182,8	178,2
-2,1	101	101	101,1	103,1	101
-1	670	670	669,5	678	664
-3,3	366,7	366,4	366,7	370,6	366
-1,2	200,8	200,8	201	203	198,2
-0,7	100	100	100,1	102	99,5
-3,2	110,5	110,5	110,6	113,7	110,3
-1,9	107	107	107,1	110,5	106,5
-0,1	52	52	52,1	51,5	51,5
-3,4	185	184	185,4	190,5	185
-4,2	182,7	182,7	182,8	188,6	182,4
0,7	71,2	71,2	71,2	74,5	70,5
-0,6	12,2	12,1	12,2	12,8	12,1
-0,9	85	84,6	85,2	86,4	85
-1,15	89,2	89,2	89,3	91,1	89,2
-0,95	88,7	88,7	88,7	89,7	87,7
-1,2	179,7	179,7	179,8	184,1	179,7
-6,1	288,4	288,4	288,6	295,1	288,4
-4	333,8	333,8	333,9	338,8	333,8
-4,8	317,2	317,2	317,5	322,2	317,2
-4,9	222,6	222,6	222,7	227	222,6
-5,5	563	563	563,5	569,5	560,5
-5,5	211	211	213,3	212,2	211
-3,4	212,6	212,6	212,8	217,4	212,5
-1,4	87,5	87,5	87,5	88,8	87,5
-2,23	48,7	48,5	48,6	50,8	48,6
-2,29	48,8	48,8	48,8	51	48,7
-6,2	227,8	227,7	227,8	234	226,9
-2,1	128,6	128,6	128,7	131,9	128,4
-2,4	121,4	121,4	121,5	124,7	121,2

STORA BOLAG Börsvärde över en miljard euro

VINNAREÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
FINGERPRINT CARD	+5,1%
NGEX RESOURCES	+1,3%
VICTORIA PARK PR	+1,0%

FÖRLORAREÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
CAVOTEC SA	-7,9%
PROFFICE B	-6,3%
B&B TOOLS B	-6,3%

BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDRING % UNDER 2014 PÅ 20 DAGAR	P/E- TAL	UTDELNING, KR SENAST 2014	PROG 2014	DIREKT- AVKAST- NING %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG
81,5 27,5	-59	-16	neg	0			2128 ACTIVE BIOTECH
132 90,2	-10	-8	20	3			6479 ADDTECH B
9,3 3,8	-41	+11	neg	0			673 AEROCRINE B
311,5 130	-32	-13	42	0			3052 ARCAM
284 181	+13	-7	35	8			6800 AVANZA BANK HOLD
168 84	+13	-7	17	3,5			3796 B&B TOOLS B
38,5 22,8	-19	neg	9	0			843 BACTIGUARD HOL B
100 52	+31	-9	9	0			14955 BALDER B
364 325	+5	-1	35	20			4855 BALDER PREF
210,5 160,5	+0	+0	18	8			6000 BEIJER ALMA B
159 115	+1	+3	26	4,75			11495 BEIJER REF AB B
271,5 178	+21	+4	*15	0	11,3	4,8	4706 BETSSON B
224,5 134	+14	+1	16	6			2710 BIOGAIA B
254 157,5	-38	-10	44	7			864 BLACK EARTH SDB
7,5 3,9	-36	+3	neg				3920 BLACKPEARL R SDB
18,7 11,1	-5	-10	-99	0			2077 BUFAB HOLDING
68,5 48,1	-1	19					2335 BURE EQUITY
31,6 23,7	+18	+1	13	1			2891 BYGGMAX GROUP
59,8 44,3	-2	-10	16	2,3			2468 CATENA
115 92,8	-4	-4	10	2			1736 CAVOTEC SA
39 21,8	-30	-11	17	0,36			2145 CDON GROUP
33 21,1	-33	-13	neg	0			7211 CLAS OHLSON B
152,5 97	+0	-10	4,5	5,33	4,2		6003 CLOETTA
24,5 18,3	+7	-10	*23	0	0,23	1,1	3604 CONCENTRIC
101,5 64	+12	-9	*16	2,75	2,96	3,3	1746 COREM PROPERTY G
27 18	+15	-6	6	0,7			3905 COREM PROPE PREF
178 145	+17	+1	43	10			4171 CREADES A
190 133	+11	-7	4	0			3905 DIÖS FASTIGHETER
61,2 39,2	+15	-5	12	2,3			4171 DUNI
111 67,2	+7	-4	16	4			1377 EAST CAPITAL EXP
68 45,8	-26	-9	7	0			

miljard euro

	FÖRLÖRAREÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
	CAVOTEC SA	-7,9% 22,10
	PROFFICE B	-6,3% 20,70
	B&B TOOLS B	-6,3% 133,50

Mest omsatta Tio dagars vinnare/förlorare

Bolag	MKR	VINNARE	FÖRLORARE		
Kinnevik B	1 173,6	Fingerprint Ca B	+39,1%	Endomines	-43,8%
Volvo B	1 157,6	Net Insight B	+15,8%	Africa Oil Corp.	-24,4%
H&M B	1 124,6	Rörvik Timber B	+15,0%	Karolinska Devel	-18,3%
Atlas Copco A	945,6	Nobia	+11,4%	Cavotec SA	-18,1%
Nordea Bank	828,9	Stockwik Förvalt	+8,7%	PA Resources	-17,9%
Handelsbanken A	810,4	Vitrolife	+8,3%	Kinnevik B	-17,3%

Så läser du tabellerna

Tabellerna avser handeln under föregående börsdag om ej annat anges.

HANDELSPLATSER:

Kolumnerna för "Ändring betalkurs", "Senast betalt", "Slutkurs", "Betalt" och "Omsatta antal aktier" avser även handelsplatserna Chi-X och Burgundy.

P/E-tal: SME Direkt svarar för prognoserna för drygt 90 bolag, markerat med * i p/e-talskolumnen. För dessa är p/e-talet kurs dividerat med prognostiserad vinst per aktie för räkenskapsåret 2014, efter schablonskatt. För övriga bolag beräknas p/e-talet på vinst för de senaste 12 månaderna

enligt kvartalsrapporter. SME Direkts prognoser är ett genomsnitt av ett tjugotal fondkommissionärs- och bankanalytikers bedömning.

UTDELNING: Senaste är utdelning för 2013. Värde markerat med * avser föreslagna utdelning. Prognos 2014 är prognostiserad

utdelning för räkenskapsåret 2014.

DIREKTAVKASTNING: Prognostiserad utdelning delat med aktiekursen.

BÖRSVÄRDE: Räknat på antalet noterade och onoterade aktier, angett vid det mest omsatta aktieslaget.

VINNARE & FÖRLORARE: Bolag som haft handel under dagen och någon av de senaste fem börsdagarna. Tio dagars vinnare och förlorare har haft handel minst två dagar under perioden.

Källa: Millistream, Bearbetning: EBI

MEDELSTORA BOLAG Börsvärde mellan 150 miljoner och en miljard euro																			
66,6	10,2	-79	-47	*13	0	0	0,0	1055	ENIRO	-0,29	10,2	10,2	10,2	10,7	10,2	717258			
526	365	-19	-15	*13	48,00*	48,00*	11,6		ENIRO AB PREF	-5	413	412	413	418,5	413	1567			
151,5	59,3	+90	-4	30	7,25			5493	FAGERHULT	-1,5	142,5	142,5	142,8	145	141,5	598			
104,5	70	+18	-6	17	3,1			4795	FAST PARTNER	-0,5	86,5	86,2	86,5	86,5	86,5	280			
390	328	+8	-2	72	5				FAST PARTNE PREF	-0,5	367	364	367	367,5	363	6499			
405	300	-8	-8	22				4174	FENIX OUTDOOR B	-2	315	316	319	317	314	2178			
79,2	25,5	-28	-15	neg	0			2198	FINGERPRINT CA B	1,9	38,8	38,7	38,8	39,7	38	1057466			
43,7	33,3	-8	-13	*12	1	1,27	3,3	2784	GUNNEBO	-0,3	36,7	36,7	36,9	37,4	36,6	46508			
94,8	46,7	+35	-9	*27	2	2,23	2,5	3570	HALDEX	-3,5	80,8	80,8	81	84,8	80	161966			
87,2	71	+13	+0	19	1,2			3488	HEBA B	-0,5	84,5	84	85	84,5	84,5	600000			
120	96,2	+1	+1	15	0			7311	HEMFOSA FASTIGH	-1,75	111,2	111,2	112	113	110,8	215066			
41,5	34,1	-10	-1	*16	2,6	2,6	7,2	1873	HIG INTERNATIONAL	-1,4	35,5	35,5	36	36,8	35,5	55326			
249,5	129	+48	+0	35	3,5				IFS A	0	220	218,5	220	221	217	10717			
252	137	+43	+0	38	3,5			5494	IFS B	-3	220	218,5	220	221	217	10717			
319,5	240	+0	-9	*18	7,05	8,11	2,7	10720	INDUTRADE	-2	63	62,2	63	64,5	62,2	475852			
69,8	61,5	+24	24					3652	INVIDO	-2	63	62,2	63	64,5	62,2	475852			
154	63,5	+39	+1	27	3			4060	ITAB SHOP CONC B	-2,25	119,8	119	119,8	120	117	2189			
43,4	34,9	-2	-3	*18	0	1,07	2,9	2776	KAPPAHL	-0,9	37	36,9	37	37,7	36,4	117383			
37,2	26,8	+18	-6	9	1,5			5613	KLOVERN	-0,8	33,7	33,8	33,8	34,6	33,7	308917			
173,5	145,2	+6	-7	43	10				KLOVERN PREF	-3	159,5	159	159,5	162,5	158,5	78610			
52,1	40,3	+7	-2	7	1,25			7899	KUNGSLEDEN	0	43,4	43,3	43,4	43,6	42,7	1598094			
162	102,5	+0	-16	-17	4			2723	LAGERCRANTZ GR B	-3	117,5	117,5	119	119	117,2	6396			
83,7	55,6	-5	-10	*15	0	1,54	2,3	4730	LINDAB INTERNATI	-1,2	60,1	60,1	60,1	61,1	60	141674			
217,5	137,5	+35	-2	*18	5	5,76	2,8	15508	LOOMIS B	2	206	206	206,5	208,5	205	122109			
18,4	6,3	+33	-13	-12	0,12			5118	LUCARA DIAMOND C	-0,45	13,6	13,6	13,6	14,1	13,6	444519			
151	77,8	+50	-1	neg	0			3954	MEDIVIR B	-0,75	126,5	126,2	126,5	130,5	125,8	158169			
221	148	-22	-5	*16	7	7,42	4,6	5529	MEKOMOMEN	-1,5	154	153	154	157	153	49851			
216	140,8	-21	+1	25	4			1757	NEDERMAN HOLDING	-6	150	150	157	159,5	150	2895			
197	113	+41	+0	*32	0	3,55	2,0	7483	NET ENTERTAINM B	-3,5	187,5	186,5	187,5	191,5	187	49619			
47,3	30,5	-1	-6	*12	1	1,26	3,4	2169	NEW WAVE B	0,2	32,7	32,6	32,8	33,1	32,1	46627			
15,5	11,4	-6	-6	neg				227	NGEX RESOURCES	0,15	11,7	11,7	11,9	11,8	11,7	18528			
64,5	48,4	+12	+18	*16	1	1,35	2,5	10693	NOBIA	-0,5	61	60,8	61	62	60,2	248240			
175,5	106	+8	-8	13	8			4157	NOLATO B	-4,5	158	158	161	165	158	24506			
35,9	22,6	+4	-6	20	0,85			4726	NORDNET B	-0,6	27	27	27,2	27,5	26,7	978860			
109,4	65,6	+8	-4	17	4			2016	OEM INTERNATIO B	-0,25	87	87	88,5	88,5	87	266			
15	7,6	-24	-4	47	0,06			2835	OPUS GROUP	0,05	11,2	11,2	11,2	11,2	11	323801			
183,5	90,8	-25	-9	neg	0			4205	OREXO	-2,5	122,5	122,8	123	127	122,5	63538			
32,5	26,5	+10	+0	8	0,6			2853	PLATZER FASTIG B	-0,1	29,8	29,5	29,8	30	29,5	12117			
28,3	20,7	-21	-16	14	0,6			1422	PROFFICE B	-1,4	20,7	20,7	21,3	21,9	20,7	65047			
129	81	+7	+7					4407	RECIPHARM	0	118,5	117	118,5	120,5	115,2	42772			
47	30,7	-16	-21	22	0			5458	REZIDOR HOTEL GR	-0,5	31,3	31,3	31,5	32,6	30,7	270588			
43,2	24,3	+38	-1	8	0,55				SAGAX A	-0,9	37,1	36,1	37,5	37,9	37,1	1206			
42,5	22	+46	+0	8	0,55			5622	SAGAX B	-1	35,3	34,6	35,3	35,5	34,7	38742			
35,9	30,3	+10	-1	8	2				SAGAX PREF	-0,1	34,6	34,5	34,6	34,8	34,5	45617			
94,2	62	-4	-11	-17	1,95			6500	SANITEC	-1,25	65	64,8	65	66,5	65	596548			
25,5	10,9	-27	+5	*99	0	0	0,0	4032	SAS	-0,5	12	12	12,1	12,6	11,9	351707			
540	37,9	+6	+99	12,5					SAS PREF	-6	413	412	413	419	402,5	17365			
54,2	44,3	-2	-2					3110	SCANDI STANDARD	-1	51	50,5	51	52	50,5	59766			
115	62,2	+20	+3	55	0			3438	SECTRA B	-0,75	92,2	92	92,8	93,5	92,2	5863			
33,9	14	+51	-18	neg				6929	SEMAFO INC.	-0,01	25,4	25,4	25,6	25,8	25,1	61430			
92,5	76	+1	-3	23	2,5			3165	SKISTAR B	0	80,2	80,2	80,8	81,8	80,2	24281			
124,5	80	+3	-2	*18	3,25	3,38	3,2		SWECO A		98	104,5							
122,5	80,5	-6	-5	*18	3,25	3,38	3,2	9219	SWECO B	-0,25	99,8	99	99,8	99,8	99	4927			
24	18	-7	-6	66	0,2			1267	SWEDOL B	-0,3	19,8	19,7	20	20	19,7	2605			
136,8	95	-28	-10	21	3			4966	SYSTEMAIR	-2,5	95,5	95	96	97,5	95	7496			
92,5	59,2	+25	-1	12	0			2995	TETHYS OIL	-1,75	84,2	84,2	84,8	85,2	84	658295			
121,8	54,5	-52	-16	12	6,5			1514	TRANSMODE AB	-2	54,5	54,5	55	56,2	54,5	192445			
40,2	32	-4	+8	15	0,5			1771	TRIBONA	0,1	36,4	36	36,4	37	36	265475			
37,1	23,4	+22	-1	*10	12,04	14,08	4,0	10080	UNIBET GROUP	-1	356,5	356,5	357	359	351	95711			
8,2	3,9	-17	-4	1	0				VICTORIA PARK A	-0,25	6,3	6,2	6,3	6,5	6,2	73384			
7,5	5,3	-5	-5	1				1274	VICTORIA PARK B	-0,25	6,2	6,2	6,2	6,3	6,2	573150			
31,4	271,5	+6	+0	33	20,00*	20,00*	6,5		VICTORIA PA PREF	3	309	305	308,5	309	305	1353			
59	40,2	-18	-16	2	0			3958	VOSTOK NAFTA SDB	-1	44	43,7	44	44,7	43,1	150385			
139	101,8	+3	-6	9	4			9165	WHLBORGS FASTIG	-3	119,2	119,2	120	123	119,2	62920			
130,2	96,2	-7	-12	*15	6,5	3,61	3,2	8212	AF B	-2,5	105	104,8	105	107,2	104	82395			
180,6	104,6	+33	+2	4				3557	ÖRESUND	0,5	156,5	156,5	157	157,5	154,5	7493			

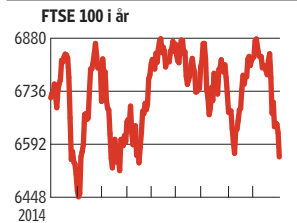
MINDRE BOLAG Börsvärde under 150 miljoner

VINNAREÄNDRING PROCENT				SENAST BETALT, KR				FÖRLORAREÄNDRING PROCENT				SENAST BETALT, KR			
↑	PROBI	+6,8%			47,00			↓	OPCON	-11,3%			0,70		
	GEVEKO B	+5,2%			3,50				BERGS TIMBER B	-11,0%			2,60		
	PREVAS B	+5,1%			20,60				MULTIQ INTERNATI	-7,1%			0,70		

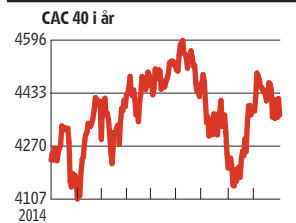
BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDRING % UNDER 12 DAGAR	P/E- TAL	UTDELNING, KUR	DIREKT- AVKAST- NING %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG	ÄNDRING BETAL- KURS, KR	SENAST BETALT	SLUTKURS KÖP SÄLJ	HÖGST	BETALT LÄGST	OMSÄTTA ANTAL AKTIER	
15,6	11,2	-15	-3	16	1	1169	-0,25	11,2	11,2	11,3	11,4	11,2	135637
48,8	34	+7	-2	19	2,25	1255	-0,2	41,7	40,2	41,6	42	41,6	966
3,2	1,8	-23	-3	37	0	224	-0,11	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9	71921
28,8	19,5	+1	-12	12	1	557	-0,7	21,9	21,9	22,3	22,1	21,1	20545
1,4	0,2	-27	-48	neg	0	103	-0,01	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	29068175
8,9	4,3	+31	+11	neg	0,04	509	0,25	7,3	7,3	7,5	7,5	7,3	2463
27,2	16,8	-21	-10	20	0	565	-0,1	16,9	16,9	17,2	17,5	16,9	109794
0,9	0,6	-33	-14	neg	0	248	-0,01	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	104994
29,5	18,5	-23	+0	17	1,5	225	0,1	19,9	19,4	19,8	19,9	19,1	18028
14	8,2	-16	-12	*51	0	624	-0,25	8,3	8,2	8,3	8,4	8,2	114915
72,5	52	-19	-5	24	1,25	1049	1,25	55	54	55	55	53	4164
3,5	1,9	+13	-9	neg	0	289	-0,32	2,6	2,6	2,6	2,9	2,5	280467
88,2	78			1		1222	-1	79	79	80	80,8	78,2	10475
4,6	2,4	-4	+9	neg	0	345	-0,09	3,1	3,1	3,1	3,1	3	145342
12,3	9,6	+9	+7	18	0,6	709	-0,25	10,9	10,8	10,8	11,2	10,8	19264
31,4	20,1	-20	-7	27		578	-0,8	23	22,8	23,4	24	22,9	47200
1,9	1,1	-27	-8	neg	0	172	-0,03	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	3600
59	34,1	-2	-6	neg	0,5	202	0,5	43	43	44,9	45,5	42,8	4588
69	46	-21	+1	18	1,75	870	0,4	46,8	46,4	46,8	47	46,4	711
86,5	40,7	+26	-8	15	2	1331	0	63,2	62,2	63,2	63,2	60,5	112864
31,6	12,2	+95	+15	38	0,5	716	-1	30	29,9	30	30,6	29,7	73513
15,9	10,8	+7	-10	neg	0	597	-0,05	12,5	12,2	12,5	12,5	12,1	6300
60	16,3	+158	-2	>99	0,4	551	-2	50,5	50,2	50,5	52	50,2	27194
35,1	18,5	-15	+19	86	0	293	-0,4	25,7	24,8	25,7	26	25,3	1798
3	2,3	+4	-6	*10	0	457	-0,05	2,5	2,5	2,5	2,6	2,5	203601
24,4	18,3	+2	+10	15	1,1	159	-0,5	23	23	23,2	23,5	23	6735
150	105	+10	-1	23	4,5	1101	-1	126	125,5	127,8	126,2	126	235
55	26,3	-36	-6	9	1,5	598	-0,5	28,2	28	28,2	28,7	27,6	65833
12,7	9,3	-9	-1	neg	0,4	73	0	10	10	10,1	10	9,8	8093
48,3	20,3	+37	-16	11	0,8	864	-0,5	32,6	32,6	33,2	33	32,3	4882
93	54,5	-2	-3	12	4,5	374	-1,75	72	71	72	73,8	71,8	2116
82,5	55,5	+21	+1	13	2	434	-0,5	71,8	72	73,8	73	71,8	708
5,3	1,1	-72	-52	neg	0	99	-0,05	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1	336277
66	48,2	+6	-2	15	3	963	0	57,5	57	57,5	57,5	55	16121
84,5	41,5	-37	-22	neg	0	330	-1,5	41,5	41,5	42	43,1	41,5	12791
5,5	3	-12	-5	neg	0	1146	-0,07	3,4	3,4	3,4	3,6	3,4	156921
43,8	38,1	+0	-3	22	2,5	713	0	42	41	42	42	41	3449
1,5	1,1	-2	-4	42	0	130	-0,05	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	18950
6,8	4,8	+3	-5	19	0	286	-0,1	5,7	5,5	5,7	5,8	5,6	128496
47	22,8	-16	-4	neg	0	238	-1	27	26,8	27	28	27	17749
4,4	1,8	+70	+5	neg	0	59	0,17	3,5	3,3	3,5	3,5	3,1	19665
6,5	4,8	-1	-6	neg	0	337	0	5,1	5	5,2	5,2	5	12248
22,3	16,7	+17	+6	10	1,5	265	0,6	20,7	19,6	20,7	20,7	19,6	5104
7,1	3,1	+38	+3	neg	0	494	0,05	5,2	5	5,2	5,3	5	17579
169	121	+9	+2	27	2,25	1684	2,75	148,8	146	148,8	150	148,5	920
75	37,9	+71	+0	26	0	859	-0,75	68	66,5	68	68,8	68	12040
0,2	0,1	-56	-11	neg	0	50	0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	1953409
53,5	31,2	-25	-15	2	6,65	139	-0,4	31,5	31,2	31,5	32	31,2	10242
136	104,2	-10	-8	14	3,5	940	0,25	104,5	104,5	107,8	104,5	104,5	1000
1,1	0,4	+51	+15	neg	0	636	0,04	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	7671225
34,1	12,2	-60	-30	3	0	595	-0,15	12,2	12,2	12,4	12,6	12,2	120103
74	50,5	-12	-13	18	3,25	929	-2,5	50,5	50,5	53	55,2	50,5	24560
38,8	21	+56	-4	28	1	308	0	36,5	36,5	37	37,1	36,5	10690
120	58,2	+14	+0	15	6	798	-0,25	99,8	99,8	100,5	100	99,8	1652
17	11	+19	-1	40	0,1	289	-0,4	15,5	15,5	15,9	15,8	15,1	28200
69	24,1	+19	-8	15	1		0	33,1	33,1	37	33,1	33,1	6
39,3	23,5	+7	+3	14	1	705	-0,5	31	29,8	31	31,1	31	6844
23,2	15,4	-2	-3	neg	0				16,5	17,8			
22,9	14,2	-3	-2	neg	0	409	0,1	16,7	16,5	16,9	16,7	16,6	9545
36,9	25,5	+3	+5	neg	0	452	-0,4	32,4	32,4	32,8	33	32,4	46131
35	15,2	+37	-4	18	0,39	1117	-0,4	31,5	31,5	31,6	33,1	31,4	87133

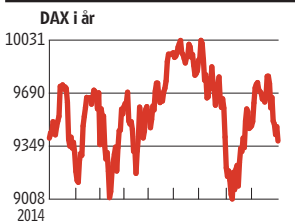
London -4,5%

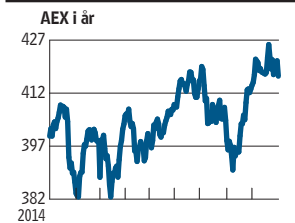
Paris -1,2%

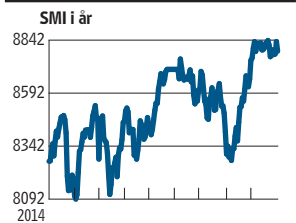
Frankfurt -3,7%

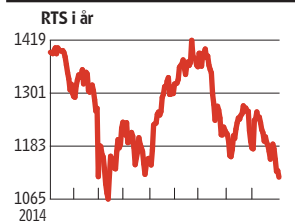
Amsterdam +1,1%

Zürich +6,3%

Moskva -24,1%

Tabellnyckel: Alla kurser i lokal valuta (euro i EMU-länder, USD i Ryssland). Alla förändringar i procent

Franska Total föll

De europeiska börserna noterade under torsdagens handel de största nedgångarna sedan mars i år, när investerarna oroade sig för att ECB:s stimulansprogram inte kommer att vara nog för att driva på regionens tillväxt och inflation.

”Draghi tog inte fram de stora kanonerna. Sentimentet var redan viktat mot nedsidan efter ekonomiska data och nu vi ser en ökad risk för deflationstryck. Marknaderna tycks tolka Draghis ord negativt, som att han inte ger det stöd som nu behövs”, kommenterade Peter Garnry, aktiestrateg vid Saxo Bank, i en intervju med Bloomberg News.

ECB lämnade som väntat styrräntan oförändrad på torsdagen, och centralbankschefen Mario Draghi meddelade därefter att man kommer att inleda ett två år långt stimulansprogram med obligations- och värdepappersköp. Någon storlek på köpen upp-gavs emellertid inte.

Euro Stoxx 50 stängde ned 2,7 procent, medan det bredare Bloomberg Europe 500 sjönk 2,4 procent. Energisektorn gick svagast, när flera oljebolag tappade tillsammans med ett fortsatt fallande oljepris. **Franska Total** var en av förlorarna med minus 5 procent.

(Direkt)

NEW YORK
DOW JONES: 16710,8
ÄNDRING I ÅR: 0,8

	SENAST BETALT	1 DAG IDAG	ÄNDR I ÅR	HITTILLS I ÅR
S&P 500	1929,23	-0,90	4,40	
3M	137,95	-0,90	-1,60	
ABBOTT LABORATORIE	40,99	-0,50	6,90	
ADVANCED MICRO DEV	3,29	-1,60	-14,90	
AGILENT TECHNOLOGI	55,31	-1,60	-3,30	
ALCOA	14,91	-5,10	40,20	
ALIBABA	85,77	-0,40		
ALLSTATE CORP	60,86	0,10	11,60	
AMERICAN EXPRESS	85,11	-0,80	-6,20	
AMERICAN INTERNATI	51,73	-2,30	1,30	
AT&T	34,90	-0,20	-0,70	
AUTOLIV	92,66	0,70	0,90	
AVON PRODUCTS	11,74	-2,20	-31,80	
BANK OF AMERICA	16,65	-1,00	6,90	
BARRICK GOLD	14,54	-1,40	-17,50	
BAXTER INTERNATIONAL	70,82	-1,00	1,80	
BEST BUY	31,80	-2,50	-20,30	
BOEING CO.	123,93	-0,60	-9,20	
BOSTON SCIENTIFIC	11,70	-0,90	-2,70	
BRISTOL-MYERS SQUI	50,07	-0,90	-5,80	
BRUNSWICK	40,99	-0,10	-11,00	
CATERPILLAR	96,19	-1,50	5,90	
CHEVRON	116,27	-1,20	-6,90	
CITIGROUP	50,75	-0,70	-2,60	
CLEAR CHANNEL OUTD	6,57	-1,20	-35,20	
COCA-COLA CO	42,64	-0,20	3,20	
COLGATE-PALMOLIVE	64,53	-0,60	-1,00	
COMPUTER SCIENCES	58,05	-1,60	3,90	
CONOCOPHILLIPS	73,45	-2,10	4,00	
CORNING	18,39	-2,20	3,20	
DISNEY	84,71	-3,20	10,90	
DOW CHEMICAL	49,27	-2,30	11,00	
DUPONT PONT	69,74	-1,00	7,30	
EATON CORPORATION	60,56	-3,40	-20,40	
EL PASO	28,75	-2,60	8,20	
ELI LILLY	64,39	-1,10	26,30	
EMC	28,15	-1,00	11,90	
EXXON MOBIL	92,08	-0,80	-9,00	
FEDEX	156,74	-0,90	9,00	
FORD MOTOR CO.	14,51	-0,60	-6,00	
FOREST LABORATORIE	99,00	-0,80	64,90	
GAP	41,52	0,00	6,20	
GENERAL DYNAMICS	120,74	-2,90	26,40	
GENERAL ELECTRIC	25,03	-0,50	-10,70	
HALLIBURTON	59,92	-4,10	18,10	
HARLEY-DAVIDSON	57,61	-0,10	-16,80	
HARRIS	64,93	-2,20	-7,00	
HEWLETT-PACKARD	33,96	-1,70	21,40	
HOME DEPOT	91,14	0,10	10,70	
HONEYWELL INTERNAT	90,31	-0,50	-1,20	
IBM	186,30	-1,50	-0,70	
INGERSOLL-RAND	54,52	-1,80	-11,50	
INTERNATIONAL PAPE	46,66	-1,20	-4,80	
JOHNSON & JOHNSON	103,37	-0,90	12,90	
KIMBERLY-CLARK	106,70	0,00	2,10	
KROGER	51,30	-0,60	29,80	
LOCKHEED MARTIN	175,79	-1,20	18,20	
MARSH & MCLENNAN	51,47	-0,50	6,40	
MC DONALDS	94,11	-0,10	-3,00	
MERCK & CO	58,36	-0,60	16,60	
MORGANSTANLEY	109,54	-1,10	-6,00	
MORGAN STANLEY	33,81	-0,40	7,80	
NABORS INDUSTRIES	20,58	-7,20	21,10	
NATIONSTAR MORTGAG	32,65	-1,90	-11,70	
NEWMONT MINING	22,98	-0,10	-0,20	
NIKE	86,88	-0,90	10,50	
NOKIA	8,12	-1,00	0,10	
NORFOLK SOUTHER	109,00	0,30	17,40	
OCCIDENTAL PETROLE	93,31	-1,00	-1,90	
PARKER HANNIFIN	110,31	-1,20	-14,20	
PEPSICO	92,37	-0,30	11,40	
PFIZER	28,89	-0,90	-5,70	

SVENSKA AKTIER I NEW YORK

DOLLARKURS:	7,19	USD	SENAST BETALT	1 SEK	I STOCKHOLM	DIFFERENS MOT STHLM	OMSAFT ANTAL ADR
ABB		21,7	156,04		156,9	-0,86	920789
ASTRAZENECA		69	496,18		497,5	-1,32	670134
AUTOLIV		92,66	666,32		670	-3,68	284780
ERICSSON		12,39	89,1		89,25	-0,15	1951246

LONDON

FTSE 100: 6446,4
ÄNDRING I ÅR: -4,5

	SENAST BETALT	1 DAG IDAG	ÄNDR I ÅR	HITTILLS I ÅR
FTSE AIM	737,72	-0,80	-13,30	
FTSE TECHMARK 100	3237,59	-1,80	1,30	
FTSE 350	3501,70	-1,60	-4,70	
3I GROUP PLC	366,90	-2,70	-4,70	
AFREN PLC	108,00	-1,30	-36,20	
ALLIANCE TRUST PLC	442,20	-1,30	-1,80	
ARM HOLDINGS PLC	876,00	-1,30	-20,30	
ASTRAZENECA	4279,50	-1,90	19,70	
AUTONOMY	2551,00	0,10	69,50	
AVIVA PLC	506,00	-1,60	12,50	
BAE SYSTEMS PLC	453,80	-2,00	4,30	
BARCLAYS PLC	220,80	-2,90	-18,80	
BG GROUP PLC	1053,50	-3,60	-18,80	
BHP BILLITON PLC	1667,00	-1,40	-10,80	
BP PLC	440,10	-2,80	-9,80	
BRITISH AMERICAN T	3495,00	-0,70	6,70	
BRITISH LAND CO PL	687,50	-0,40	9,30	
BRITISH SKY BROADC	875,00	-0,70	3,70	
BT GROUP PLC	373,80	-1,50	-1,50	
CABLE & WIRELESS C	45,80	-1,40	-18,60	
CAIRN ENERGY PLC	171,50	-0,10	-36,40	
CARNIVAL PLC	2343,00	-3,00	-6,30	
CENTAMIN PLC	57,90	-5,10	30,00	
CENTRICA PLC	301,90	-1,30	-13,20	
DIAGEO PLC	1759,00	-0,10	-12,00	
EASVJET PLC	1371,00	-1,80	-10,70	
GAZPROM OAO	6,84	-2,40	23,70	
GKN PLC	305,30	-2,00	-18,20	
GLAXOSMITHKLINE PL	1403,50	-0,70	-12,90	
HAYS PLC	115,00	-0,60	-11,40	
HIBU PLC	0,17	-22,70	-47,70	
HOWDEN JOINERY GRO	324,60	-3,10	-5,90	
HSBC HOLDINGS PLC	613,90	-1,10	-7,30	
INCHEAPE PLC	641,95	-0,30	4,50	
INVENSYS PLC	509,50	0,40	0,20	
J SAINSBURY PLC	224,80	-3,90	-38,40	
KINGFISHER PLC	314,70	-1,30	-18,20	
LADBROKES PLC	123,00	-2,10	-31,20	
LAND SECURITIES GR	1018,00	-1,50	5,70	
LEGAL & GENERAL GR	224,50	-1,40	0,80	
LYDDY BANKING GRO	75,20	-2,00	-4,70	
LONDON STOCK EXCHA	1821,00	-2,10	5,10	
MAN GROUP PLC	113,30	-4,10	33,30	
MARKS & SPENCER GR	388,80	-2,50	-10,10	
MISYS PLC	349,70	0,00	50,50	
NEXT PLC	6455,00	-1,80	18,40	
OLD MUTUAL	177,60	-1,60	-6,10	
PEARSON PLC	1204,00	-3,00	-10,20	
PRUDENTIAL PLC	1343,50	-1,00	0,30	
PSION PLC	87,75	-1,30	100,00	
RECKITT BENCKISER	5225,00	-1,50	9,00	
REED ELSEVIER PLC	970,00	-0,90	7,90	
RENTOKIL INITIAL P	115,40	-0,50	-0,30	
REXAM PLC	473,50	-2,10	-10,70	
RIO TINTO PLC	2988,00	-1,10	-12,40	
ROLLS-ROYCE HOLDIN	938,00	-0,60	-26,40	
ROYAL BANK OF SCOT	358,80	-2,70	6,10	
SHELL B	2364,50	-2,20	3,70	
SHELL A	29,98	-1,10	15,70	
SABMILLER PLC	3338,00	-1,30	7,60	
SAGE GROUP PLC/THE	355,20	-1,70	-12,00	
SCHROEDER PLC	2334,00	-2,90	-10,20	
SECURITIES TRUST O	135,25	-2,10	-6,90	
SEVERN TRENT PLC	3814,00	-2,10	6,40	
SMITH & NEPHEW PLC	1003,00	-2,20	16,50	
STANDARD CHARTERED	1113,50	-2,00	-18,10	
TATE & LYLE PLC	585,50	0,10	-27,60	
TESCO PLC	178,20	-1,10	-46,70	
TOTTENHAM HOTSPUR	39,25	0,00	-0,60	
UNILEVER PLC	2522,00	-1,00	1,60	
VODAFONE GROUP PLC	200,60	-1,60	-15,40	
WHITBREAD PLC	4061,00	-1,90	8,30	
WOLSELEY PLC	3211,00	-1,00	-6,20	

MILANO

FTSE MIB: 19894,9
ÄNDRING I ÅR: 4,9

	SENAST BETALT	1 DAG IDAG	ÄNDR I ÅR	HITTILLS I ÅR
AZA SPA	0,76	-3,70	-11,40	
ANSALDO STS SPA	8,85	-1,20	12,80	
ASSICURAZIONI GENE	15,97	-3,20	-6,60	
ATLANTIA SPA	18,74	-3,70	15,20	
AUTOGIRILL SPA	6,09	-3,40	-0,70	
BANCA MONTE DEI PA	0,99	-4,30	469,60	
BANCA POPOLARE DI	0,62	-4,00	38,20	
BANCO POPOLARE SC	11,07	-6,20	694,10	
BENETTON GROUP SPA	4,59	0,00	55,40	
BUZZI UNICEM SPA	10,47	-3,40	-20,40	
DAVIDE CAMPARI-MIL	5,51	-1,20	-9,40	
DIASORIN SPA	29,45	-1,10	-13,40	
ENEL SPA	3,99	-3,90	25,70	
ENI SPA	17,92	-4,00	2,30	
FIAT SPA	7,32	-1,70	23,10	
FINMECCANICA SPA	7,15	-5,90	29,60	
INTESA SANPAOLO SP	2,27	-5,70	26,30	
LUXOTTICA GROUP SP	40,00	-2,50	2,90	
MEDIASET SPA	2,86	-4,10	-17,20	
MEDIOBANCA SPA	6,64	-3,90	4,40	
PARMALAT SPA	2,50	0,00	1,00	
PIRELLI & C. SPA	10,53	-2,90	-16,30	
PRYSMIAN SPA	13,94	-3,10	-25,50	
SAFILIO GROUP SPA	10,59	-0,20	-37,80	
SAIPEM SPA	15,58	-3,60	0,30	
SNAI SPA	1,62	-0,80	16,90	
SNAM SPA	4,18	-3,60	3,00	
STMICROELECTRONICS	6,00	-1,20	4,00	
TELECOM ITALIA SPA	0,87	-2,80	20,10	
TENARIS SA	17,01	-4,60	7,20	
TENARIS SA	16,98	-4,60	6,90	
TERNA RETE ELETTRI	3,86	-2,60	5,90	
TOD'S SPA	75,40	-3,10	-37,80	
UNICREDIT SPA	6,00	-4,80	11,50	
UNIONE DI BANCHE I	6,27	-5,10	27,20	

PARIS

CAC 40: 4242,7
ÄNDRING I ÅR: -1,2

	SENAST BETALT	1 DAG IDAG	ÄNDR I ÅR	HITTILLS I ÅR
ACCOR SA	34,05	-2,10	-0,70	
AIR FRANCE-KLM	6,88	-3,10	-9,30	
AIR LIQUIDE SA	93,38	-2,10	-9,20	
AIRBUS GROUP N.V	47,87	-2,50	-14,20	
ALCATEL-LUCENT	2,34	-3,10	-28,10	
ALSTOM SA	26,57	-1,20	0,30	
AUTOROUTE PARIS RH	42,63			
AXA SA	18,89	-2,50	-6,60	
BNP PARIBAS SA	50,53	-3,50	-10,80	
BOUYGUES SA	24,90	-1,70	-9,20	
BUREAU VERITAS SA	17,13	-2,00	-19,40	
CAP GEMINI SA	54,89	-1,80	11,70	
CARREFOUR SA	23,20	-2,30	-19,50	
CASINO GUICHARD PE	81,66	-2,60	-2,50	
CHRISTIAN DIOR	130,80	-0,50	-4,80	
CIE DE ST-GOBAIN	34,53	-4,60	-13,60	
CIE GENERALE DES E	72,25	-2,40	-6,50	
CREDIT AGRICOLE SA	11,39	-3,40	22,50	
DANONE SA	51,59	-1,20	-1,40	
ELECTRICITE DE FRA	25,25	-2,80	-1,70	
ESSILOR INTERNATIO	84,71	-1,90	9,60	
KERING	150,85	-2,40	-1,80	
L'OREAL SA	122,55	-1,70	-4,00	
LAFARGE SA	55,11	-1,80	1,20	
LAGARDERE SCA	21,07	-1,40	-22,00	
LVHM MOET HENNESSY	125,90	-1,10	-5,10	
ORANGE	11,13	-2,50	23,70	
PERNOD RICARD SA	87,45	-2,20	5,60	
PEUGEOT SA	10,02	-0,70	6,20	

AKTIEOPTIONER

Noterde vid Stockholmsbörsen. Endast optioner handlade under dagen.

LÖSEN	KÖP	SÄLJ	BET	SENAST HÖGST LÄGST	SENAST HÖGST LÄGST	VOL ACK.	ÖPPEN BALANS
ABB OKT 14							
C155	0,61	0,66		0,68 0,68	0,68	2000 0	
C160	0,8	1		1,55 1,75	1,25	310 1815	
P150	1,25	1,5		1,15 1,2	0,95	440 1650	
P160	4	4,25		3,25 3,25	2,45	80 1749	
DEC 14							
P140	0,55	0,9		0,7 0,7	0,7	100 824	
JAN 15							
P140	0,95	1,15		0,9 0,95	0,9	154 1175	
ALFA LAVAL OKT 14							
P150	2	2,3		1,85 1,85	1,25	110 943	
DEC 14							
C160	1,55	1,95		2,3 2,3	1,85	220 1088	
ASTRAZENECA OKT 14							
C585	2,4			0,9 0,9	0,9	300 480	
ATLAS COPCO A OKT 14							
C200	1,8	2,2		2,35 3,25	2,35	1194 192	
C205	0,55	0,85		0,9 1,2	0,9	140 1128	
P190	1,05	1,45		1 1	0,8	200 160	
P195	2,35	2,95		2,15 2,3	2,05	415 7709	
P200	4,5	5,5		4,5 4,5	4,5	163 3906	
NOV 14							
C205	2,65	3,15		3,25 3,25	3,25	104 1393	
P195	1,4	1,85		1,75 1,85	1,75	190 4195	
P195	5	5,5		4,75 4,75	4,75	100 265	
DEC 14							
C205	3,8	4,5		4,25 4,25	4,25	104 30	
C210	2,4	2,9		2,75 2,85	2,6	266 2475	
MAR 15							
P180	4,25	5,25		4,1 4,1	4,1	1000 10	
P190	7,25	8,5		7,4 7,4	7,4	1000 7124	
AUTOLIV SDB NOV 14							
C690	9,75	10,75		11,5 11,5	11,25	110 187	
BOLIDEN OKT 14							
C117,5	0,2	0,4		0,55 0,6	0,4	280 2849	
P112,5	3,25	3,4		3,1 3,1	1,9	719 9604	
NOV 14							
C115	2,05	2,35		2,89 2,9	2,89	2000 5605	
DEC 14							
P100	1,4	1,65		1,55 1,55	1	198 2940	
P107,5	3,5	3,8		3,65 3,65	3,05	168 0	
P110	4,25	5		4,75 4,75	4	445 742	
ELECTROLUX B OKT 14							
C195	0,4	0,5		0,4 1	0,4	235 602	
NOV 14							
C210	0,6	0,8		0,7 0,7	0,7	200 620	
DEC 14							
C205	1,6	1,85		2,45 2,45	2,45	1300 3013	
P190	12,25	13		9,5 9,5	9,5	1300 1492	
ELEKTAB NOV 14							
C770,3	0,45	1,1		1,35 1,35	1,35	300 0	
DEC 14							
C74,54	1,75	2,4		3,35 3,35	3,35	100 930	
ERICSSON B OKT 14							
C90	0,85	1,05		1,1 1,6	1,1	265 5673	
P90	1,5	1,7		1,35 1,35	0,9	293 471	
NOV 14							
P90	3,05	3,3		2,65 2,65	2,65	1515 3725	
DEC 14							
C80	9,75	10,25		10,25 10,25	10,25	81 21240	
MAR 15							
P85	2,85	3,1		2,8 2,8	2,8	200 440	
DEC 15							
C100	3,05	4,25		4 4	4	200 155	
GETINGE B DEC 14							
P175	5,5	6		5,5 5,5	5,5	100 170	
H&M B OKT 14							
C290	3,1	3,45		5,25 5,25	5	190 490	
C305	0,15	0,35		0,35 0,35	0,3	102 3220	
C310	0,2	0,3		0,2 0,2	0,2	349 7501	
P290	4,25	5		4,25 4,25	2,8	120 731	
P295	7,25	8,5		5 5	5	80 756	
P305	15,5	17,5		14,5 14,5	13,5	95 968	
NOV 14							
C300	2,3	2,65		2,75 3,25	2,75	160 620	
P300	13,25	14		12 12,25	11,25	152 2147	
DEC 14							
P250	0,7	1,1		0,7 0,7	0,65	700 6246	
P285	6,5	7		5,25 5,25	5,25	175 11190	
P300	14,75	15,5		12,75 12,75	12,5	225 2368	
JAN 15							
C310	2,5	2,9		2,85 3,15	2,8	100 6442	
P310	3,4	3,65		3,5 3,5	3,5	100 1887	

LÖSEN	KÖP	SÄLJ	BET	SENAST HÖGST LÄGST	SENAST HÖGST LÄGST	VOL ACK.	ÖPPEN BALANS
HANDELSBANKEN A OKT 14							
P330	2,2	2,75		2,3 2,3	1,6	160 561	
JAN 15							
P305,23	2,15	2,6		1,75 2,2	1,75	120 668	
MAR 15							
P320	7,5	8,75		7,75 7,75	7	100 160	
JUN 15							
C350	7,5	8,75		8,5 9,75	8,5	520 4300	
P230	1,1	1,45		1,1 1,1	1,1	164 50	
HOLMEN B OKT 14							
P210	14	16,5		14,25 15	13,5	80 30	
HUSQVARNA B OKT 14							
C53	0,55	0,8		0,85 0,85	0,85	100 0	
JAN 15							
C60	0,04	0,25		0,25 0,25	0,25	100 290	
P42	0,4	0,6		0,4 0,4	0,4	100 40	
INVESTOR B OKT 14							
C240	6,5	7,25		10,5 10,5	10,5	151 137	
C245	3,1	3,8		6,75 6,75	6,75	100 1780	
C260	0,02	0,4		0,3 0,4	0,3	104 1357	
C265	0,25	0,2		0,2 0,2	0,2	160 1015	
KINNEVIK B OKT 14							
C260	0,3	0,45		0,45 0,45	0,4	98 352	
P230	15,25	17,75		7,25 7,25	7,25	350 350	
NOV 14							
C260	0,85	1,45		3 3,5	2,8	230 63	
P210	8,5	9,75		9 9	9	334	
DEC 14							
C270	0,8	1,4		1,3 2	1,3	100 2793	
P210	10	12,5		8,5 8,5	6	85 305	
JUN 15							
P190	12,5	15		11,25 11,25	7,25	80 50	
LUNDIN PETROLEUM OKT 14							
C117,5	1,4	1,6		1,65 1,65	1,65	300 0	
C120	0,9	0,95		0,9 1,5	0,85	340 1850	
C122,5	0,4	0,65		0,65 0,65	0,45	116 10	
C125	0,3	0,45		0,5 0,5	0,35	356 780	
C132,5	0,03	0,3		0,1 0,1	0,08	125 2250	
P110	0,6	0,95		0,5 0,55	0,35	145 40	
P125	9,5	10,25		8,5 8,5	7,75	210 1124	
P127,5	11,25	12,75		12,25 12,25	12	110 460	
P135	19	20,25		18,5 18,5	18,5	150 394	
P140	23,25	25,5		23,5 23,5	23,5	125 290	
NOV 14							
C125	1	1,25		1,25 1,25	1,25	85 370	
C130	0,5	0,65		0,65 0,65	0,6	170 1266	
C132,5	0,35	0,5		0,45 0,45	0,4	140 1970	
P115	3,5	4		3,5 3,5	2,55	295 315	
P120	6,5	7		5,5 6,75	5,5	100 110	
DEC 14							
C120	2,8	3,15		3,55 3,85	3,55	110 185	
P115	4,25	4,75		4,25 4,25	3,6	270 130	
P120	7,25	7,75		6,5 6,5	6,5	1450 5492	
P145	28,75	30,5		28,5 28,5	28,5	100 430	
JAN 15							
C120	3,4	3,75		3,65 4,25	3,65	160 120	
C130	1,1	1,35		1,45 1,45	1,45	100 130	
C140	0,35	0,55		0,5 0,5	0,5	120 414	
P150	7,75	8,25		7,25 7,25	7,25	200 390	
NOKIA CORPORATION OKT 14							
C58	1,8	2,1		2,15 2,15	2,15	256 1316	
NOV 14							
C60	2,2	2,5		2,3 2,3	2,3	100 530	
MAR 15							
C70	0,85	1,3		1,35 1,35	1,3	500 0	
NORDEA BANK OKT 14							
P90	0,8	1,3		0,85 0,85	0,35	565 6429	
P92,5	1,95	2,75		2,25 2,25	1,05	238 1555	
DEC 14							
C92,5	2	2,65		2,5 3,4	2,5	160 200	
C97,5	0,5	1,05		1,4 1,4	1,4	200 1632	
P92,5	3,85	4,5		2,75 2,75	2,75	400 750	
P95	5	6,25		4,9 4,9	4,9	120 1820	
JAN 15							
C90	3,6	4,5		5,25 5,25	5,25	160 7593	
P80	0,6	1,05		0,7 0,7	0,5	90 8796	
P90	3	3,6		2,6 2,6	2,2	540 6165	
SANDVIK OKT 14							
C80	0,75	1		1,15 1,15	1,15	100 170	
NOV 14							
C82,5	1,05	1,3		1,3 1,3	1,3	100 3330	
P77,5	1,7	2,05		1,7 1,8	1,5	200 3303	
DEC 14							
C87,5	0,5	0,65		0,5 0,5	0,5	110 13625	
P75	1,45	1,65		1,3 1,4	1,3	1000 487	

LÖSEN	KÖP	SÄLJ	BET	SENAST HÖGST	LÄGST	VOL ACK.	ÖPPEN BALANS
P80 JAN 15	3,45	3,7		3,5 3,5	3,15	1040	53504
P80 MAR 15	3,75	4,25		3,6 3,6	3,6	230	3275
C90	0,8	1,3				1000	4130
C95	0,45	0,8	0,65	0,65	0,65	500	500
P70	1,25	1,6		1,4	1,4	10000	133
P90	11	12,75		12	12	400	8514
JUN 15							
P70	2,9	3,5		2,95	2,95	300	8860
SEP 15							
C90	2,05	2,35	2,35	2,35	2,35	170	160
SCA B OKT 14					H:171	168 B:168	V:16,28
P165	0,9	1,15		0,6 0,7	0,6	110	310
SEB A OKT 14					H:95 L:93 B:93	V:15,95	
C97,5	0,11	0,14		0,14 0,14	0,14	5500	0
P90	0,3	0,5		0,35 0,35	0,35	226	1734
P92,5	0,95	1,2	0,65	0,65	0,4	155	1679
P95	2,25	2,7		2,1 2,1	2,1	100	530
P97,5	4	5	4,25	4,25	4	150	190
NOV 14							
P87,5	0,55	0,85		0,6 0,6	0,35	90	760
P90	1,05	1,3	1,05	1,05	0,6	121	4086
DEC 14							
C102,5	0,25	0,7		0,55 0,55	0,55	89	120
P85	0,6	0,8		0,55 0,55	0,4	130	1943
MAR 15							
C90	0,7	0,9		1,1 1,1	1,1	99	150
P70	0,15	0,9		0,4 0,4	0,35	300	30
SECURITAS B DEC 14					H:80 L:78 B:78	V:17,12	
C82,5	0,8	1	1,25	1,25	1,25	250	2322
SKANSKA B OKT 14					H:148 L:145 B:145	V:16,08	
P142,5	0,95	1,2		0,7 0,75	0,5	220	210
P145	1,9	2,15	1,45	1,45	1,45	92	130
NOV 14							
C150	1,4	1,6	1,6	1,6	1,6	100	637
SKF B OKT 14					H:149 L:146 B:147	V:15,17	
C150	1,55	1,85				157	358
NOV 14							
C150	2,7	3		3 2,8	3	90	10
C165	1,25	1,55		1,8 2	1,8	100	2297
P150	0,5	0,95	0,95	0,95	0,7	4610	3573
P150	5,75	6,5	5	5	5	130	75
DEC 14							
C190	0,2	0,15	0,15	0,15	0,15	1500	3620
MAR 15							

BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDR 2014 %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG	ÄNDR BETALD KR	SENAST BETALT	SLUTKURS KÖP SÄLJ	BETALT* HÖGST LÄGST	OMSATT* ANTAL AKTIER
NGM EQUITY								
2,30	1,25	3	31 AIK FOTBOLL COELI PRIV P2	-0,05	1,40	1,40 253,00	1,57	1,40 1,40 375
12,00	6,50	-34	194 CROWN ENERGY	-0,20	6,90	6,05 6,90	7,10	6,50 44667
4,00	2,50	-12	176 GLYCOREX TR B	-0,08	2,90	2,82 2,90	3,00	2,85 55995
18,90	8,70	-22	76 GUIDELINE GEO	0,20	10,10	9,40 10,10	10,10	9,40 4985
1,40	0,35	-26	23 LIFEASSAYS B	0,02	0,59	0,51 0,59	0,60	0,51 16380
148,00	110,00	-12	237 NGS GROUP	-1,50	111,50	110,00 111,50	112,00	110,00 2300
12,00	4,70	-1	132 OBDUCAT B	-0,90	5,90	5,70 6,25	6,30	5,90 10730
1,34	0,35	-59	57 PAYNOVA	0,00	0,39	0,37 0,39	0,40	0,39 24700
13,50	5,50	-39	118 SOTKAMO SILVE	-0,35	5,70	5,70 5,95	6,00	5,70 1200
14,94	11,76	-5	535 SVERIGES BOST			12,80 13,20		
NGM NORDIC MTF								
1,08	0,52	58	ADVANCED MTF	-0,02	0,70	0,65 0,70	0,70	0,68 30000
0,80	0,13	-24	46 BIOLIGHT	0,00	0,19	0,19 0,20	0,20	0,19 140500
4,26	0,30	-82	7 EXEOTECH MTF	-0,04	0,33	0,33 0,36	0,37	0,33 6279
0,36	0,16	-38	68 FINIT	0,01	0,18	0,17 0,18	0,19	0,17 949000
14,50	8,40	-42	719 FORTNOX	-0,50	12,30	12,20 12,30	12,80	12,10 42041
13,90	4,01	33	14 HYRESFASTIG B	-0,50	13,30	12,80 13,80	13,30	13,30 510
16,50	2,00	-86	4 KILIMANJUA MTF	-0,03	2,00	2,00 2,07	2,00	2,00 148
18,00	51,50	11	1463 KOPPARBERGS B	1,00	71,00	70,00 71,00	71,00	69,00 9188
1,80	0,75	-44	13 LC-TEC			0,70 0,77		
22,26	12,00	10	280 MERTIVA AB	0,20	15,00	14,60 15,00	15,30	14,30 9479
3,28	1,50	-12	11 MVV HOLDING B	0,00	2,10	1,90 2,46	2,10	2,10 16415
0,97	0,29	-45	90 SCANDINAV MTF	0,00	0,32	0,31 0,32	0,32	0,30 459200
OBSERVATIONSLISTAN FOR NGM NORDIC MTF								
0,16	0,03	-28	17 FREEZEMOVE MTF	-0,01	0,04	0,04 0,05	0,05	0,04 105000
0,26	0,01	-73	11 METALLVÄR MTF	0,01	0,03	0,02 0,03	0,03	0,02 20707
AKTIEFÖRTESET								
10,00	2,62	25	175 A1M PHARMA	-0,20	6,05	6,05 6,20	6,25	6,00 30738
5,50	1,00	148	24 ABELCO	-0,78	3,52	3,33 3,90	3,52	3,52 1000
7,23	1,06	-39	19 ACCELERATOR N			1,10 1,19		
9,60	3,50	27	23 AHA WORLD	0,15	3,90	3,90 4,10	4,44	3,90 40765
2,00	0,71	21	78 ALPHAHELIX MO	0,00	1,47	1,47 1,53	1,48	1,40 170000
7,90	3,63	40	40 ALTECO MEDICA	-0,16	3,65	3,57 3,80	4,00	3,65 11945
23,30	11,00	32	AMBIA TRADING	-0,30	17,00	16,80 17,90	18,80	17,00 2949
45,00	21,00	55	257 AMMULD 28 B	-1,10	41,80	41,80 42,00	42,10	41,70 4303
5,00	2,51	-12	17 ANHODE AB	-0,99	3,50	3,52 4,36	3,50	3,50 59
3,00	0,69	77	98 ANGELER GAMING	0,18	1,74	1,55 1,75	1,74	1,50 99368
107,00	65,00	3	1542 AQ GROUP	-2,75	85,50	84,50 85,50	87,00	84,50 8293
53,00	8,00	267	283 ARC AROMA P B	1,20	38,00	37,60 38,70	40,00	37,00 7195
0,20	0,07		9 ARCHELON B			0,10 0,11		
11,14	4,80	-22	154 AROCCELL	0,15	6,55	6,40 6,55	6,90	6,30 42990
11,00	4,55		33 AXON KIDS	-0,20	5,20	5,00 5,25	5,35	5,00 8202
90,50	55,75	24	920 BAHNHOF B	-2,50	85,50	84,00 85,25	87,50	84,00 16603
0,86	0,42	-58	53 BEOWULF M SDB	-0,08	0,25	0,25 0,28	0,31	0,24 1538155
0,78	0,10	2	30 BIOTECH-IGG B	0,00	0,30	0,30 0,31	0,32	0,28 169906
1,35	0,59	-7	50 BOTNIA EXPLOR	0,00	0,64	0,64 0,66	0,64	0,64 41239
7,50	2,70	107	BRAINCOOL	0,15	6,25	6,00 6,25	6,30	6,00 10305
1,15	0,07	-90	4 BUSINESS CONT			0,10 0,12		
3,00	1,20		9 C SECURITY SY	-0,07	1,30	1,30 1,63	1,37	1,30 2000
0,95	0,31	33	6 CAUCASUS OIL	0,14	0,49	0,39 0,50	0,52	0,39 82970
40,50	22,40	-4	384 CHERRY ABS B	-0,40	30,00	30,00 30,40	30,30	29,00 5015
21,50	11,30	-26	223 CLINICAL LA B	-0,20	13,10	13,10 13,15	13,45	13,00 39596
0,26	0,08	-41	14 COMMUNITY ENT	0,00	0,08	0,08 0,09	0,09	0,08 521000
0,21	0,70	-27	32 CONPHARM A	0,10	1,10	0,78	1,10	1,10 8740
1,83	0,41	3	17 CONPHARM B	-0,01	0,74	0,72 0,75	0,74	0,67 40797
0,31	0,08	-8	94 CONSENSUS A B	0,00	0,17	0,10 0,17	0,17	0,17 50330
1,71	0,73	-27	5 CWS COMFORT W			0,55 1,10		
1,25	0,75	-5	63 DEFLAMO B	0,00	1,00	0,97 1,06	1,00	1,00 14000
0,35	0,20		17 DELTA MINER B	-0,01	0,29	0,29 0,29	0,29	0,29 61000
0,40	3,46		27 DENTWARE SCAN	-0,04	4,01	4,00 4,26	4,10	4,01 3000
30,00	8,90		286 DEXTech MEDIC	-2,70	20,20	19,60 20,00	21,80	20,20 2485
4,34	2,68	11	175 EASYFILL B	-0,16	3,60	3,50 3,60	3,96	3,51 1390
9,25	3,62		32 ECOCLIME COMF			5,00 5,15		
5,51	1,06	35	25 ECOMB	0,00	2,50	2,03 2,75	2,50	2,30 3000
5,50	1,50	36	50 ECORUB B	-0,16	2,85	2,85 2,90	3,00	2,85 50614
42,70	30,00	11	251 ELVERKEF VALL	2,10	38,70	38,70 38,70	38,70	38,70 10010
39,90	15,70	-9	49 EMOTRA	0,30	19,00	18,00 19,00	19,20	17,90 8102
6,40	4,50		24 ENVIROLOGIC B			4,50 5,50		
25,80	9,50	-48	253 ENZYMAF MTA	-0,20	10,15	10,15 10,20	10,80	10,10 86710
7,81	3,50	-27	67 EQL PHARMA	-0,29	4,10	4,10 4,25	4,38	4,10 13774
14,75	5,60	88	168 EUROCINE VACC	0,00	12,85	12,30 12,80	13,00	12,35 2982
3,75	3,11	-3	138 EUROCOM CONSU	-0,02	3,33	3,10 3,33	3,33	3,33 2000
1,20	0,26	-18	4 EUROPEAN IN B	0,04	0,55	0,41 0,60	0,55	0,55 22210
1,87	0,34	-44	1 FX INTERNATIO			0,65 0,75		
12,45	3,00	13	54 GENESIS IT			5,50 6,45		
21,00	10,10		71 GREATER THAN	0,75	11,15	10,80 11,20	11,15	10,80 835
1,36	0,20	-78	23 GRIPEN OIL B	0,00	0,22	0,22 0,23	0,23	0,22 272726
3,25	1,75	52	18 GULLBERG & JA	0,35	3,05	2,95 3,05	3,05	3,00 10750
2,65	0,80	128	19 H1 COMMUNIC B			1,80 1,93		
8,60	5,65	8	131 HOMEAID HE B	0,60	7,35	7,30 7,35	7,50	6,95 128166
0,66	0,27	-2	102 HQ	-0,03	0,37	0,37 0,40	0,38	0,37 1478
2,70	0,90	-17	32 IDL BIOTECH B			1,00 1,17		
12,00	7,20	44	IGRENE			4,05 7,45		
7,00	3,13	-34	27 INEV STUDIOS	-0,34	4,03	4,03 4,34	4,40	4,01 22560
0,10	0,01	51	73 INTERFOX RESO	0,00	0,03	0,03 0,04	0,04	0,03 1289299
9,80	1,90	-24	17 JOJKA COMMUNI	-0,01	2,59	2,21 2,60	2,60	2,59 2035
22,00	3,50	0	694 JOSAB INTERNA	0,90	14,60	13,55 14,60	14,65	13,50 39325
25,00	11,75	9	43 KLIK DATA B			14,45 17,20		
8,63	6,47	2	90 LATVIAN FOR B	-0,10	7,10	7,10 7,25	7,10	7,10 17500
39,70	27,00	-19	102 LOVISAGRUVAN			30,00 30,90		
4,50	2,02	-15	6 LUCENT OIL			2,44 3,60		
2,80	0,94	3	32 MASSOLIT ME B	-0,05	1,80	1,75 1,82	1,85	1,80 27759
22,00	10,20	-6	201 MEDFIELD DIAG	-0,15	13,35	13,00 13,35	13,50	13,10 3597
2,57	1,00	-21	71 MEDICPEN	0,02	1,23	1,20 1,23	1,23	1,20 64030
19,00	9,35	53	19 MEROX A			13,55 16,00		
18,90	8,05	37	91 MERIDOX B	-0,20	15,30	14,35 15,20	15,30	14,35 1030
15,00	5,00	149	18 MERIDÄTT	-0,29	2,42	2,42 2,68	2,42	2,42 1030
4,90	1,99	-28	109 MICROPDS MEDI	-0,10	2,90	2,90 3,00	2,90	2,90 329
0,46	0,16	-52	23 MIRIS HOLDING	-0,03	0,18	0,19 0,20	0,20	0,18 35753
1,09	0,17	-40	27 MOBILE LOYALT	-0,04	0,36	0,36 0,39	0,36	0,36 1000
4,25	1,15		16 MORETIME PROF	0,04	1,55	1,50 1,65	1,55	1,50 3700
12,75	5,05	63	6 MOTION DISP	-0,20	7,00	6,70 7,10	7,10	6,70 6858
52,95	29,11	-11	1097 MR GREEN & CO	-2,70	30,60	30,60 30,90	36,60	30,00 543422
1,70	0,15	137	26 NET GAMING EU	-0,04	0,45	0,45 0,48	0,49	0,45 6055

BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDR 2014 %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG	ÄNDR BETALD KR	SENAST BETALT	SLUTKURS KÖP SÄLJ	BETALT* HÖGST LÄGST	OMSATT* ANTAL AKTIER
0,65 0,40	-12	100	NFO DRIVES AB	0,01	0,51	0,47 0,51	0,51 0,48	21105
22,50 8,95	75	167	NORDIC CAMPIN	0,00	19,80	19,40 20,10	19,80 19,80	1480
4,25 1,20	145	33	NOVUS GROUP I	0,00	3,18	3,00 3,19	3,18 2,92	3090
19,70 4,00	105	OPTIFREEZE	-0,50	13,50	13,40 13,50	14,30 12,80	28051	
0,45 0,28	0	43	ORASOLV	-0,01	0,35	0,35 0,36	0,37 0,35	202782
6,50 2,95		37	ORTOMA	-0,30	4,00	3,95 4,00	4,16 3,96	5255
3,00 1,40	23	24	PARANS SOLAR	-0,06	2,15	2,20 2,33	2,39 2,15	22732
12,20 8,15		81	PEPTONIC MEDI	-0,15	10,10	10,00 10,10	10,10 10,10	1150
15,97 5,50	62	174	PHARMALUNDENS	0,05	10,20	9,60 10,15	10,20 9,60	12165
18,28 3,08		35	PHASE HOLOGRA	-0,12	3,58	3,35 3,58	3,70 3,31	13453
0,80 0,35		19	PROMIKBOOK	0,03	0,42	0,42 0,48	0,43 0,40	195050
36,29 9,95	-38	53	PROSTALUND	-0,75	11,00	10,60 11,10	11,10 10,60	12104
3,00 1,60		57	QBKN HOLDING	-0,09	2,30	2,26 2,35	2,43 2,26	47253
70,00 13,30	144	251	RAILCARE GROU	-0,25	57,25	55,50 57,25	57,50 55,00	6425
25,00 7,30	97	244	RECVCYTEC HO B	0,00	18,00	17,90 18,20	19,10 18,00	87955
0,89 0,32	-13	47	RESPIRATORIUS	0,00	0,39	0,38 0,39	0,40 0,36	208000
0,10 0,58	11	54	RLS GLOBAL	-0,26	1,29	1,29 1,31	1,53 1,21	225310
0,22 0,09	-10	31	ROBERT FRIMAN	0,00	0,11	0,10 0,10	0,11 0,10	765880
27,80 4,51	-18	37	SAFE AT SEA	-1,40	15,00	15,00 15,80	17,20 14,60	15582
15,00 5,00		135	SANIONA	-0,05	9,70	9,30 9,70	9,85 9,30	19194
29,00 7,00	-51	49	SENSODETECT	0,00	8,20	7,70 8,05	8,25 7,70	10614
8,30 4,42	-14	78	SENZIME	-0,20	7,10	7,00 7,05	7,10 6,75	2225
12,90 3,51	-43	68	SERSTEC	0,46	4,80	4,75 4,80	5,50 4,50	32980
13,39 7,92	-17	329	SIVERS IMA HO	-0,40	8,90	8,65 8,95	9,30 8,50	23720
14,94 9,88	-15	63	SPAGO NANOMED			11,00 11,45		
1,12 0,20	15	37	STAR VAULT B	0,04	0,78	0,74 0,78	0,78 0,78	8770
4,09 1,84	14	99	SWITCHCORE A	0,05	2,66	2,66 2,95	2,66 2,66	51
2,70 1,78	15		SWITCHCORE B			2,10 2,30		
61,34 18,87	-11	159	SYNTHETICMR			37,40 44,90		
2,18 0,11	27	100	TAURUS ENER B	-0,01	1,33	1,32 1,33	1,36 1,31	322258
5,45 3,40	1	28	TIKSPAC	0,20	4,00	3,80 4,00	4,00 4,00	593
1,62 0,58	-43	15	TRANSFERATO A	-0,02	0,61	0,64 0,75		
1,85 0,52	-52	15	TRANSFERATO B	-0,02	0,61	0,61 0,84	0,61 0,61	100
1,30 0,54	5	19	TRAVEAS A	-0,04	0,65	0,65 0,67	0,68 0,65	800
4,12 0,80	-20	28	TRUE HEADIN B	0,06	0,96	0,96 0,99	1,19 0,96	81740
1,50 0,50	2	13	U.S. ENERGY B	0,15	0,69	0,67 0,70	0,69 0,65	49100
0,74 0,12	-34	11	UNITED MEDIA	0,03	0,33	0,30 0,33	0,33 0,28	10000
2,00 0,26	44	21	VENDORATOR B	-0,12	0,72	0,58 0,68	0,72 0,71	10000
3,23 0,55	205	15	VINDICO SECUR	-0,36	1,69	1,67 1,69	1,96 1,60	23228
10,60 3,94	-51	64	VIVOLINE MEDI			3,95 4,19		
12,00 9,00	-68	24	WIKING MINERA	-0,02	1,77	1,40 1,78	1,79 1,40	19990
39,80 10,36	117	460	WINTRESEARCH	-0,30	29,70	29,00 29,70	30,40 28,80	22280
109,00 8,00	-86	14	WINTERFEL TIM			8,05 10,20		
1,55 0,62	17	7	WRANET GROUP			1,10 1,10		
5,80 3,53	11	51	YIELD LIFE B			3,54 4,08		
22,10 5,75	197	529	ZINZINO B	-0,50	19,00	18,80 19,00	19,30 18,70	45574
OBSERVATIONSLISTAN FÖR AKTIEFÖRTEGET								
0,09 0,01	-80	6	CEFORUB A	0,00	0,01	0,01 0,01	0,01 0,01	1172500
0,50 0,08	-43	7	CHALLENGER B	-0,02	0,15	0,15 0,20	0,17 0,15	131278
7,00 4,12	-15	8	FORSTROM H B			5,00 5,80		
1,06 0,56	-23	3	ODEN CONTROL			0,60 0,80		
FIRST NORTH								
28,00 10,50	-6	220	203 WEB GROUP	-0,55	13,40	13,35 13,40	14,10 13,35	20150
17,40 11,50	18	208	2E GROUP	-0,35	14,45	14,20 14,50	14,65 14,45	10750
10,40 6,35	-25	51	ADVVISE LAB S	0,15	6,75	6,60 6,75	6,75 6,55	1700
16,00 7,55	17	107	ADVENICA	-0,40	8,50	8,25 8,50	9,35 8,50	14730
1,49 0,73	-12	18	AGELLIS GROUP	-0,03	0,84	0,84 0,97	0,85 0,84	20000
190,00 118,00		872	AGES INDUST B	-0,50	128,50	126,00 128,50	128,50 125,50	1270
360,00 329,50			AKELLIS PREF	-1,50	331,00	331,50 332,00	333,00 331,50	132048
140,00 50,75	98	1670	ALM EQUITY	0,50	132,00	131,25 134,50	132,50 131,75	269
134,50 114,00	3		ALM EQUITY P	0,75	120,75	119,00 120,75	121,25 119,00	3348
4,80 2,30	-46	231	AMASTEN HOLD	0,00	2,34	2,30 2,34	2,38 2,30	140764
289,00 258,00			AMASTEN PREF	-1,50	284,00	283,50 284,00	285,00 283,00	3868
4,69 2,81	-3	46	AQERI HOLDING			3,30 3,70		
2,72 3,39	-25	9	ARCTIC GOLD	-0,02	0,40	0,40 0,44	0,44 0,40	31333
10,60 4,65	-42	86	AURIANT MININ	-0,01	4,83	4,65 4,84	4,84 4,70	2718
10,00 6,86	419	409	AVTECH SWED B	-0,15	8,10	8,10 8,25	8,45 8,00	186204
27,80 8,25	49	90	AXICHEN A	-0,55	13,90	13,35 14,45	14,45 13,90	1104
6,50 3,82	9	208	BEPRO ANDRO	0,00	3,85	3,85 3,85	3,85 3,85	700
34,20 11,00		248	BIMROJECT	-1,40	17,00	16,90 17,00	18,40 17,00	18396
0,50 0,35	13	201	BREDAZ	-0,01	0,43	0,43 0,44	0,43 0,43	20000
19,80 4,70	-54	80	BRIGHTER	-0,30	4,70	4,66 4,73	4,96 4,70	54160
1,72 0,88	-28	284	BRIWINGWELL	0,05	1,10	1,10 1,10	1,10 1,10	162667
24,50 14,00	-28	290	C-RAD B	-0,40	14,30	14,30 14,45	14,75 14,30	76556
26,50 12,20	-11	91	CAPERIO HOLDI	-0,30	18,90	18,60 19,00	19,40 18,80	13068
84,50 11,00	-78	326	CASSANDRA OIL	-0,30	11,45	11,35 11,45	11,80 11,25	104837
12,50 4,88	43		CATELLA A			8,90 9,75		
11,70 5,50	27	723	CATELLA B	-0,15	8,85	8,70 8,85	8,90 8,80	16677
5,97 3,57	22	42	CELL IMPACT B	0,28	4,90	4,62 4,90	4,90 4,62	1104
68,00 50,00	5	424	CINNOBER FINA	0,00	64,75	62,75 64,75	66,50 64,50	4139
23,10 13,30		250	CLAVISTER HOL	-0,90	15,30	15,40 15,80	16,50 15,30	26374
3,11 0,65	-60	25	CONFIDENCE IN	-0,01	0,77	0,73 0,77	0,77 0,77	100
7,40 2,10	-54	57	CORTUS ENERGY	-0,25	2,65	2,65 2,79	2,90 2,50	55825
47,20 8,27	112	504	CYBAERO	-0,80	32,90	32,70 32,90	33,90 32,60	42496
110,00 22,00	5	2972	D. CARNEGIE &	-0,50	42,00	42,00 42,40	42,50 40,60	84830
57,00 48,00		359	DDM HOLDING	0,00	50,00	49,00 50,00	50,00 50,00	100
115,00 105,00	-1	555	DELARKA HOLDI	-1,00	111,75	111,75 112,00	112,50 111,75	4724
19,00 13,10	-14	100	DIADROM HOLDI	0,00	13,80	13,10 13,80	13,80 13,70	1708
5,90 2,90	54	95	DIAMYD MEDI B	-0,06	4,80	4,64 4,80	4,80 4,61	22446
67,50 38,50	11	532	DIBS PAYMENT	1,25	55,50	55,25 57,00	58,00 54,00	6167
20,00 9,50	-16	142	DIGNITANA	0,25	12,20	11,75 12,20	12,20 11,60	11450
37,00 20,40	40	377	DISTIT AB	-0,30	30,70	30,00 30,70	31,10 30,00	1750
15,90 4,30	-10	375	DOME ENERGY	0,10	11,00	11,00 11,20	11,60 11,00	50186
10,00 1,27	-85	16	DOXA AB	-0,09	1,47	1,43 1,47	1,50 1,47	11150
3,50 2,76	0	131	DRILLCON	0,19	2,99	2,80 2,92	2,99 2,99	500
2,07 0,69	-47	14	EMPIRE B	-0,01	0,83	0,80 0,84	0,84 0,78	35200
24,40 7,40	-15	702	EOLUS WIND B	-0,20	1,15	1,15 1,15	1,15 1,15	19000
31,70 27,00	-36	276	EOLUS WIND B	-0,20	28,20	28,10 28,60	28,60 28,28	8261
11,50 7,75	-31	26	EOS RUSSIA	-0,30	4,45	4,40 4,50	6,70 6,40	91060
8,45 4,55	14	62	EXINI DIAGNOS	0,30	5,65	5,35 5,60	5,65 5,65	1000
117,00 68,00	-33		FERRONOR PREF	1,00	691,00	691,00 691,00	691,00 681,00	42
29,50 11,75	-13	122	FIREFLY		163,00	160,00 20,30		
4,60 3,31	-17	42	GENERIC SWEDE			3,32 3,44		
5,92 3,10	-24	81	GENOVIS	0,00	3,70	3,31 3,70	3,70 3,31	6618
25,10 11,50	67	48	GINGER OIL	-0,30	24,20	23,90 24,50	24,20 24,20	241
12,70 8,75	11	61	GINGER O PREF	0,25	11,95	11,80 11,95	11,95 11,80	785
2,60 1,32	32	172	GÖTENEHUS & B	-0,02	1,98	1,98 2,01	2,01 1,98	44666
32,00 5,99	194	674	HANSA MEDICAL	0,00	26,00	25,50 26,00	26,20 24,90	20328

VINNANDE DUO. Kusinerna Mikael och Johan Walldén startade tillsammans Walldéns Markbetong, årets Gasellvinnare i Gävleborg. På fyra år har de fått verksamheten att ta ordentlig fart bland annat genom produkten L-stöd. FOTO: JACK MIKRUT

Kusinernas affärsidé

Gasellvinnaren bytte trä mot betong i det gamla sågverket

SKÄRPLINGE

För fyra år sedan gick kusinerna Mikael och Johan Walldén samman för att starta Walldén Markbetong. Den ene bidrog med en nedlagd såg och den andre med 30 års erfarenhet av försäljning av marksten.

Det var en lyckad kombination. Sedan starten 2010 har företaget vuxit med 1 402 procent. Det gör dem till Gasellvinnare i Gävleborgs län 2014.

Walldén Markbetong, WMB, tillverkar betongplattor för trädgårdar och offentlig miljö. Marknaden är värd 2 miljarder kronor om året och domineras av två aktörer.

”Våra 30 Mkr är en liten andel. Så visst finns det potential”, säger Johan Walldén.

Affärsidén är att konkurrera med pris och kvalitet.

”Produkterna är kända och ganska enkla. Det handlar om cement, grus och vatten i rätt blandning. Det gäller att göra dem bättre och billigare än alla andra”, säger Johan Walldén.

Kusinernas sikte är inställt på fortsatt tillväxt, nästa steg är att nå 40 Mkr 2015, kanske 100 Mkr om fem år.

Med sig på resan har de WMB:s för-

säljnings- och marknadsansvarige Janne Claesson, som själv har varit vd för S:t Eriks i Uppsala, en av båda jättarna i branschen.

Produkterna har blivit fler

De startade med ett smalt sortiment som har breddats allteftersom vinstmedlen har strömmat in. De har anpassat sig efter marknadens standardsortiment och jobbar mycket på att skapa goda kontakter med arkitekter och kommuner.

”När arkitekterna ritar in saker, till exempel en viss platta på ett torg, då är det den som gäller. Det får man anpassa sig till”, säger Mikael Walldén, vd för det gemensamma bolaget.

Eftersom kunderna vill undvika flera leverantörer har de nya L-stöden varit ett viktigt produktillskott. Just nu står L-stöd i massor uppställda för leverans

till Uppsala, där de ska användas till en ny snabbcykelbana.

Hösten är ett hektiskt skede för försäljning och kontraktsskrivning.

”Det går inte att slappna av, ingenting går av sig självt. Det är bara att nöta på”, säger Mikael Walldén.

Årsrytmen fortsätter med produktion för lager under vintern. Efter att tjälen har gått ur marken startar leveranserna. Stora lagerutrymmen gör att de snabbt kan leverera när till exempel byggvaruhuset behöver fylla på.

Har tagit fram en egen produkt

WMB var också tidigt ute med en egen mönsterskyddad produkt, betongvikter för vatten- och avloppsledningar under vatten.

Företagets sjöledningsvikter har används på den lokala marknaden, i Stor-

Årets Gaseller i Gävleborgs län

PLACERING	FÖRETAG, ORT	BRANSCH	ANTAL ANST. 2013	OMS. 2013, MKR	TILLVÄXT, PROCENT 2010-2013
1	Walldén Markbetong, Skärplinge (säte i Gävle)	Tillverkningsindustri	14	29,5	1402
2	Hewal Fastigheter, Delsbo	Hotell och restaurang	13	25,9	753
3	Ramudden, Valbo	Maskinuthyrning	12	220,2	332
4	Jonsings Gräv och Entreprenad, Kilafors	Byggföretag	11	11,8	308
5	Gefle Ångkök, Gävle	Restaurang	30	25	269
6	AJ El & Industriservice i Söderhamn, Söderhamn	Byggföretag	11	10,6	231
7	Ängabyggen, Bollnäs	Byggföretag	58	130,5	213
8	Wendins Åkeri, Gävle	Transportföretag	11	11,7	193
9	Hudik Friskoleutbildning, Hudiksvall	Utbildning	44	39,1	189
10	Ina Frakt, Söderhamn	Transportföretag	11	15,3	140
11	Gävle Tanktransport, Sandarne	Transportföretag	15	22,4	138
12	Bygg & Montageteknik Per Svedberg, Hudiksvall	Byggföretag	24	48,5	129
13	Generatorhallen, Bergvik	Reklambyrå	12	13,5	122
14	JA-Assistans, Ockelbo	Vård och omsorg	37	19,4	114
15	Hällbo Entreprenad Maskiner, Bollnäs	Byggföretag	19	23,7	109
16	Bygg & Fasad, Bengt Glaas, Valbo	Byggföretag	29	48,6	109
17	Näsviken Schakttjänst, Forsa	Transportföretag	11	15,4	106

Fakta

Walldén Markbetong, WMB

- **Ort:** Skärplinge (företaget har säte i Gävle).
- **Ägare:** Johan Walldén 50 procent, Mikael Walldén 40 procent Christer Walldén 10 procent.
- **Omsättning:** 29,5 Mkr (2013).
- **Resultat efter finansnetto:** 2,36 Mkr.
- **Antal anställda:** 14.

Vad gjorde du för 15 år sedan?

”Då pluggade jag till civilekonom på Högskolan i Gävle”, berättar Johan Walldén.

Johan Walldén.

Fakta

Här blir det Gasellfest

- **Jönköping, 6 oktober.** Jönköping, Kalmar, Kronoberg
- **Umeå, 15 oktober.** Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Väster-norrland
- **Linköping, 21 oktober.** Södermanland, Östergötland
- **Malmö, 5 november.**
- Blekinge, Skåne
- **Örebro, 11 november.** Västmanland, Örebro
- **Göteborg, 25 november.** Halland, Västra Götaland
- **Stockholm, 1 december.** Stockholm, Uppsala, Supergasell, Maraton-gasell

Gasellföretagen har:

- **En omsättning** som överstiger 10 Mkr.
- **Minst tio** anställda.
- **Minst fördubblat** sin omsättning från 2010 till 2013.
- **Ökat sin** omsättning varje år de senaste tre åren.
- **Ett samlat** rörelseresultat för de fyra räkenskapsåren som är positivt.
- **I allt väsentligt** vuxit organiskt, inte genom förvärv eller fusioner.
- **Sunda** finanser.

satt som gjuten

sjön vid Sandviken, i Iggesund söder om Hudiksvall, i Norrtäljetrakten och i Gävleån i Gävle. De håller också vattenledningar på plats på 77 meters djup i Bugnfjorden norr om Trondheim, i Valdemarsvik och vid Stavnäs söder om Stockholm.

Lokalen födde idén

Branschkunskap och existerande lokaler var de två avgörande faktorerna som gjorde att de båda kusinerna under 2009 fick idén till WMB.

”Jag såg möjligheten till en affärsverksamhet i det gamla sågverkets lokaler”, säger Johan Walldén.

Sågverket hade funnits i Johan Walldéns familj ägo sedan 1980-talet. Sedan 2005 var sågen nedlagd. Lokalerna hade under en tid hyst en del annan verksamhet, bland annat emballagetillverkning. Mikael Walldén bidrog med sten-kunskapen:

”Jag har hållit på med sten hela mitt liv, bland annat har jag i 20 år haft en stor

FULL FART. Egna produkter och goda kontakter med kunderna ger företaget framgång.

stenbutik i Gävle där jag har köpt och sålt sten från de företag som vi i dag konkurrerar med. Nu ville jag komma vidare”, säger Mikael Walldén.

Stora investeringar krävdes

Investeringen i moderna maskiner innebar 10–15 Mkr på ett bräde inför starten 2010. Men att lokalerna för att ställa maskinerna i redan fanns bidrog till att hålla nere kostnader.

”Vi är ett litet kompakt företag med en slimmad organisation, det är en stor del av att vi är där vi är i dag”, säger Mikael Walldén.

Er bank och Almi hjälpte till med finansieringen. Vilka var argumenten som fick dem att tro på er?

”En bra affärsidé. Viktigt är också den personliga bankkontakten. Familjen har haft samma bankkontakt länge och banken vet att vi har lyckats relativt bra”, säger Johan Walldén.

Johan Walldén äger 50 procent i bolaget, Mikael Walldén 40 procent och hans far

Christer Walldén 10 procent. Johan Walldéns far, Rolf Walldén, ingår i styrelsen.

Fabriken i Skärplinge ligger perfekt för kunderna i Norrland, Mälardalen och Stockholmsområdet.

Men frakterna är en stor del av konkurrensen i branschen och fabriken har en begränsad kapacitet.

”Ska vi ta södra Sverige så lär vi sätta upp en fabrik lite längre ned, som våra konkurrenter har i dag. Det går vi och funderar på i dag”, säger Mikael Walldén.

MARIE SUNDBERG

marie.sundberg@di.se

08-573 650 84

Vad hände sedan med din Gasell?

Försäljningssuccén med spikmattan satte Stjärndistribution på kartan och företaget blev Gasellvinnare i Gävleborg 2010.

Nu växer det med ett bredare sortiment där spikmattan bara är en av många produkter.

Stjärndistribution i Hofors sysslar med logistik och försäljning av bland annat böcker, musik, rawfood, pokerspel och spikmattor via postorder och e-handel.

Företaget blev Gasell första gången 2009 tack vare att det hade lyckats pricka in pokertrenden genom att starta en pokerbokhandel och sälja pokerspel. Året därpå växte företaget snabbast i sitt län och blev Gasellvinnare i Gävleborg, den här gången tack vare storsäljaren den indiska spikmattan, där Team Shakti lade ut montering och distribution på Stjärndistribution. Bara under 2009 steg omsättningen med 150 procent till 108,7 miljoner kronor. Under hela mätperioden 2006–2009 ökade omsättningen med 628 procent.

Men vad hände sedan?

”Det tog ett tag för mig att inse att jag måste dra i nödbromsen när försäljningen av spikmattan dalade. Det blev några smärtsamma år med personalminskningar för att anpassa företagets kostym till vår nya omsättningsnivå”, säger Peter Boqvist, vd för och ägare av Stjärndistribution.

Omsättningen 2010 var 31,1 Mkr, men ökade till 60,4 Mkr 2013. Förlusten har vänts till vinst och med 26 anställda är företaget på samma nivå som 2009. Och bolaget fortsätter att växa under 2014 enligt Peter Boqvist.

”Det känns tryggare att ha flera ben att stå på än att vara beroende av en enda storsäljande produkt. Många bäckar små har fått omsättningen att öka igen”, säger han.

Fick utrymme för investeringar

Spikmattesuccén förde med sig mycket positivt. Bland annat hade företaget råd att investera i ett nytt modernt höglager och nytt telefonsystem. Dessa investeringar har man fortfarande nytta av betonar Peter Boqvist.

Den största förändringen för honom själv är hur han ser på tillväxt.

”Tidigare var jag fokuserad enbart på tillväxt även om vi fick finansiera den med banklån. Nu är målet att betala av bankskulderna till 2017 och fortsätta att växa med lönsamhet och egna medel”, säger Peter Boqvist.

CAROLINE KIEPELS

caroline.kiepels@di.se, 08-573 652 96

Fakta

Stjärndistribution

- **Ort:** Hofors.
- **Ägare:** Peter Boqvist.
- **Omsättning 2013:** 60,4 Mkr.
- **Resultat:** 25 000 kronor.
- **Antal anställda:** 26.
- **Verksamhet:** Distributör av böcker, cd-skivor, spikmattor med mera.

Jul på Djurgårn'
"Allt känns hemlagat, vässat
och ibland lite vågat!"

"Snabba dig på:)"

08 - 663 87 59
blaporten.com

LÅNGHOLMEN
Wärdshus

Välkomna till vårt hemlagade julbord
21 nov - 21 dec, pris från 495:- till 745:-
Glögg, kaffe och garderob ingår

Bokning: 08-720 85 50
julbord@langholmen.com

Julbord på Stockholms Stadion

STOCKHOLM 1912
med underhållning
signerad
CIRKUS CIRKÖR

Datum
27 nov - 21 dec

Bokning
08-120 577 66

stockholm1912.se
info@stockholm1912.se

Stämningsfullt julbord med mordpjäs:
www.sundbyholms-slott.se/julbordsmord

MORD
på jultomten!

016 - 428400
info@sundbyholms-slott.se

ARTIPELAG

JULBORD

Välkommen till Artipelag för att njuta av
lovordad mat, konst och skärgård i julsrud.
Vi dukar upp julbordet 27/11. Kombinera
gärna med Cirkus Cirkörs succéforeställning
Knitting Peace. Bussar t/r från Vasagatan.
Vår lunchbuffé serveras som
alltid i Buffé & Café Bådan.

BOKA JULBORD: 08-570 130 00
LÄS MER PÅ ARTIPELAG.SE

ARTIPELAG

Sånga
HOTELL & KONFERENS
Säby

JULBORD
29 NOVEMBER - 14 DECEMBER

Julbordet på Sånga-Säby dignar av
traditionella läckerheter och modern
gastronomi i en perfekt mix där utvalda
råvaror från Sveriges bönder spelar
huvudrollen. Allt tillagat med kärlek
och omsorg. Från 550 kr. Välkommen!

www.sanga-saby.se
Bokning på 08-560 480 00, info@sanga-saby.se

East julbord
30 Nov – 23 Dec, från 520 kr
www.east.se 08-611 49 59 Stureplan 13

幸せな休日

SKALDJURJULBORD
PÅ FIRST HOTEL REISEN

28 NOVEMBER - 20 DECEMBER

FÖR MER INFORMATION 08-545 139 91
MAIL: RESTAURANT.REISEN@FIRSTHOTEL.SE

**KONFERENS,
POOLHÄNG OCH
JULFEST**

Eller ett vanligt hederligt julbord.
Vi hjälper till att ordna så att
julfirandet passar er.

Julbord 495 kr (exkl. moms).

CLARION SIGN, STOCKHOLM
08-676 98 20
clarionsign.se • sales.sign@choice.se

Godtaste Julbordet.

Förra året fick vi högsta betyg. I år upprepar vi
succén: Hemlagade & Förfinade rätter i form av
vackert upplagda portionsbitar. Dignande bord
med Dessarter & Sötsaker (i år får vi hjälp av
Per Bäckström, finalist i Årets Konditor 2014).
Välkommen önskar Carina & Peter Nordin.

VILLA GODTHEM

ROSENDALSVÄGEN 9, DJURGÅRDEN. 08-684 238 40
MER INFO OCH BOKNING PÅ WWW.GODTHEM.SE

Beirut Cse

BOKA JULBORD!

Startar 26 november
08-212025. info@beirutcafe.se / www.beirutcafe.se
Sittningar 18-21 och 21.15-01.00

Viltjulbord

All mat lagad från grunden

Unikt ölutbud • Underhållning
Eget mjöd • Medeltida källarvalv
Gamla stan • 495 kr

Maten serveras bordsvis

Medeltidskrogen
Sjätte tunnan
sjattetunnan.se • 08-440 09 19

Julbord från 425 kr/pp.

0140-462 00 | www.badhotellet.com | Tranås

Ta med vänner, släkt och kollegor och upplev årets
julbord i vår anrika miljö på Badhotellet.
Varmt Välkomna!

BADHOTELLET
KURHOTELL MED KONFERENS OCH SPA

Vi sätter guldkant på tillvaron

OCCO

**LIBANESISKT JULBORD
& NYÅRSCATERING**

DROTTNINGTORGET 6 • MALMÖ
+46 (0) 40 220 717 • OCCORESTAURANT.COM

Vill du annonsera under
Julbord?

Kontakta vår säljorganisation
NewsFactory på 08-505 738 05

www.di.se/annons **Dagens Industri**

Restaurang Rökeriets Klassiska Julbord på Fjäderholmarna

28 november till 21 december 2014

Avnjut ett traditionellt svenskt julbord med noga utvalda rätter, tillagade med kärlek och fyllda av smaker från vårt eget rökeri.

Upplev en kort och mysig båttur från Nybrokajen eller Nacka Strand för att komma in i värmen och avnjuta ett oförglömligt julbord.

Bordsbokning: 08-716 50 88 | info@rokeriet-fjaderholmarna.se
www.rokeriet-fjaderholmarna.se

Julbord à la TRATTORIAN

VAD VORE GRÖTEN UTAN TIRAMISU?

Trattorians mest magnifika julbord någonsin förenar det bästa av två världar. I grunden: Klassiska svenska julbordsspecialiteter. Jättebonus: Stort bord med italienska delikatesser. Efter trettio års resor till Italien: Examen på hemmaplan.

Välkommen till Stockholms mest spännande julbord önskar Frugan & Peter.

Norr Mälarstrand. 08-505 244 50
Mer info och bokning på www.trattorian.se

HEMLAGAT JULBORD

HERR JULIUS C/O STRAND HOTEL

595 kr/person 27/11 - 18/12
08-50 66 40 44 info@herrjulius.se

Fiskekrogen

JULBORD AV HÖGSTA KLASS

Varmt välkomna till oss
28 november - 22 december!
LARS AHLSTRÖM MED PERSONAL

Bordsreservation rekommenderas.
Ring 031-10 10 05 • www.fiskekrogen.com

Anrika Stortorgskällaren

Välkommen till vårt klassiska svenska **Julbord** med alla våra hemlagade läckerheter. Avnjut det i våra mysiga valv eller i salarna.

3 sittningar varje dag:

22-30 November
11.30-14.30 295 sek
15.30-18.30 395 sek
19.30-24.00 525 sek

1-22 December
11.30-14.30 395 sek
15.30-18.30 465 sek
19.30-24.00 565 sek

Glögg och kaffe ingår

Varmt välkomna att boka på 08-10 55 33
eller info@stortorgskallaren.se
www.stortorgskallaren.se

MAGISK JULBUFFÉ

Allt det godaste från julen
med magisk underhållning vid borden
och från scenen.

Karlaplan 6 - 08-667 25 00
www.magicbar.se

Hummerfiske

Är du och ditt företag eller sällskap intresserade
av en annorlunda aktivitet i höst?

Vi anordnar paketresor för sällskap mellan 8-26 personer, alla dagar i veckan fr.o.m 25/9-30/11. Genom ett samarbete mellan Restaurang Brygghuset och yrkesfiskaren Björn Södergren, Fiskebäckskil har ni möjlighet att boka en upplevelse utöver det vanliga.

Se filmen om vår aktivitet på www.brygghusetkrog.se
Klicka på fliken "hummerfiske" för program och prisuppgifter.
Privatpersoner kan boka lördagar under oktober.

Välkomna att ringa
0523-222 22
451 78 Fiskebäckskil

www.brygghusetkrog.se

Den 6 november dukar
vi upp vårt populära
alternativ till julbord

- en storslagen skaldjursbuffé

En buffé med bl a
hummer, löjrom, lax
räkor och ostron i alla
former du kan tänka dig
Pris 975:-

NAGLO

Gustav Adolfs Torg i Stockholm
Tel 08-10 27 57
info@naglo.se • www.naglo.com

Di - där annonser blir affärer

Denna annons kostar 1 760:- + moms.

Sättningskostnad tillkommer.

Boka via 08-505 73 805 eller dibokning@newsfactory.se

Wagners Julbord på Sjömagasinet

Vi välkomnar er till vårt klassiska julbord, fyllt med traditionella
läckerheter och efterlängade delikatesser.

Tel 031-775 59 20 • info@sjomagasin.se • www.sjomagasin.se

PANEVINO

Julavsmakningsmeny på italienskt vis.

Serveras mellan 25 nov - 20 dec.

Charkblock

Utvalda charcuterier, Pachinotomater,
kronärtskocka, syrad fänkål
Selected charcuterie, Pachino tomatoes,
artichoke, pickled fennel

Fettucine Panevino

Gödkalvfilé, kalvbuljong, Mascarpone,
tryffelcrème, spenat, parmesan,
Veal fillet, veal stock, Mascarpone,
truffle cream, spinach, parmesan

Sorbetto limone

Citronsorbet
Lemon sorbet

Quaglia

Kalvfyllt vaktel, tryffel, svampmortelli,
svartkål, (cavolo nero), vaktelreduktion
Stuffed quail, veal, truffle, mushroom tortelli,
kale, quail reduction

eller/or

Salmerino

Röding, grönärtskrème, hummerravioli,
spenat, iskrabba
Char, green pea cream, lobster
ravioli, spinach, snow crab

Formaggi

Italienska ostar
Italian cheeses

Pannacotta

Pannacotta, balsamicomarinerade bär
Pannacotta, balsamico marinated berries

TVÅ SITTNINGAR KL. 16.00 & 19.30

kl. 16.00 495:- / vinpaket 495:-

kl. 19.30 595:- / vinpaket 595:-

brännkyrkagatan 93 | www.panevino.se | 08 720 35 50

Vill du annonsera under Julbord?

Kontakta Anna Andersson på 08-505 738 37, Caroline Johansson på 08-505 738 18
eller maila till anna.andersson@newsfactory.se, caroline.johansson@newsfactory.se

Julgalan 2014

SVERIGES STÖRSTA JULSHOW!

ACE WILDER - LENA PHILIPSSON - EBBOT
LASSE BERGHAGEN - MIRIAM BRYANT - TIMBUKTU
PETRA MARKLUND - BO KASPER ORKESTER - DAVID HELLENUS
PETER SETTMAN - DANNY SAUCEDO - ALBIN
E-TYPE - LINDA BENGTZING - ERIK SEGERSTEDT
ROBIN STJERNBERG - BRÖLLE - MOLLY SANDÉN
ALCAZAR - MATTIAS ANDREASSON - HELENA PAPARIZOU
ANDREAS JOHNSON - SHIRLEY CLAMP - KALLE MORAEUS
LISA MISKOVSKY - MARTIN STENMARCK - JUDIT & JUDIT
RYDELL & QUICK - HOFFMAESTRO - SMALARE ÄN THORD
OCH MÅNGA FLER...

BESÖK JULGALAN.SE FÖR ATT SE VILKA ARTISTER SOM KOMMER TILL DIN STAD!

JULBORD MED STORSLAGEN GALASHOW

FRÅN MALMÖ I SÖDER
TILL LULEÅ I NORR

20 STÄDER

40 ARTISTER

50 SHOWER

0771 - 299 000 • www.julgalan.se

Redaktör:
Mattias Bergman
ps@di.se
08-573 650 00

SKÖNT FÖR MILJÖN. Den ekologiska trenden inom hudvård växer sig allt starkare. Med enkel design och naturmaterial vill australiska Aesop, som har öppnat sin första butik i Sverige, signalera det ekologiska fokuset. Franska l'Occitane, med grundaren Olivier Baussan, som omsätter 8 miljarder kronor och är noterat på Hongkongbörsen, har använt naturliga ingredienser i 40 år. FOTO: CLAES-GÖRAN FLINCK

Grönt alltmer skönt

Men ekologisk märkning för hudvård är en djungel

Nu ska vi bli grönnare i ansiktet, när ekologisk hudvård vinner mark.

Men bland alla hudkrämer, schampon och smink av naturliga råvaror som har intagit den svenska skönhetsmarknaden är det inte alltid lätt att hitta rätt.

Provence, böljande lavendelfält och en air av södra Frankrike. När hudvårdsmärket l'Occitane öppnade sina sju butiker på den svenska marknaden förra året var det under naturlig och ekologisk flagg.

”Det var när jag var ung under peak oil på 1970-talet som tankarna på ekologi väcktes hos mig. Jag förstod att våra tillgångar inte är eviga och att vi måste komma tillbaka till det naturliga”, säger Olivier Baussan, grundare av hudvårdsmärket l'Occitane.

Fyrtio år efter att han själv, med hjälp av en destilleringsmaskin, började tillverka och sälja eteriska oljor på marknader i södra Frankrike håller bolaget fast vid sina naturliga ingredienser.

”Vi köper mer än 50 procent av den ekologiska lavendel som tillverkas i Provence och de korsikanska immortelleblommorna i vår nya hudvårdsserie är också ekologiskt odlade. Tack vare att vi är så stora uppköpare, har vi också stora möjligheter att påverka för en hållbarare produktion”, säger Emmanuel Osti, chefsekonom på bolaget.

Omsätter 8 miljarder kronor

Det verkar uppskattas av konsumenterna. Med över 2000 butiker i fler än 90 länder omsätter bolaget, som sedan 2010 är noterat på Hongkongbörsen, årligen

omkring 8 miljarder kronor, varav 3,4 miljarder omsattes i Sverige förra året.

l'Occitane är bara ett exempel på den natur- och ekologitrend som blommat ut på den svenska skönhetsmarknaden. Störst av alla är brittiska Body shop, som länge gått i bräschen för naturlig hudvård. Kanske har företagets ekologiska serie Nutraganics som lanserades 2010 bidragit till den ökade försäljningen. Och för bara tre veckor sedan slog australiensiska Aesop upp portarna till sin första svenska butik i Stockholm. Med enkel design och strama etiketter på sortimentet ska produkterna signalera naturlighet.

”Vissa av våra ingredienser är ekologiska, men det skriver vi aldrig på förpackningen. Det viktiga för oss i valet av råvaror är kvaliteten och effektiviteten”, säger märkets talesperson Suzanne Santos i en intervju i den franska tidskriften l'Express.

Snårig märkning av ekologiskt

Här pekar Suzanne Santos på en viktig nyansskillnad. För trots att vi köpte hudkrämer och smink för närmare 15 miljarder kronor förra året, alltså 11 procent mer än för två år sedan, är det fortfarande en försvinnande liten del som kan kalla sig helt ekologiska. Det beror delvis på att hår- och hudvårdsprodukter regleras annorlunda än livsmedelbranschen. Producenten avgör om och på vilket sätt produkten är ekologisk, snarare än spårbarhet.

I konsumenternas tjänst har en mängd olika märkningar skapats (se faktaruta). För att ytterligare underlätta för kunderna försöker den europeiska kosmetikorganisationen i dagsläget att samla alla märkningar under det gemensamma namnet Cosmos.

Di Fakta

De märker makeup

■ **Soil Association Organic:** brittisk välgörenhetsorganisation som förutom skönhetsprodukter även certifierar ekologisk mat- och textilproduktion.

■ **Ecocert:** fransk-internationell organisation som uppger sig vara den första certifieringen som tar fram standarder för naturlig och organisk kosmetika.

■ **USDA Organic:** amerikanska jordbruksdepartementet ansvarar för den legala användningen av ordet ”organisc” i USA och certifierar producenter.

■ **BDIH:** Bundesverband der Industrie- und Handelsunternehmen, tysk icke vinstdrivande organisation med riktlinjer för tillverkning av bland annat naturkosmetik.

■ **Icea:** Istituto per la Certificazione Etica ed Ambientale, italienskt konsortium som certifierar företag utifrån hur produkterna påverkar bland annat naturliv, konsumenträtt och arbetsrätt.

■ **Cosmos:** samlingsbegrepp för de andra märkningarna, av europeiska kosmetikorganisationen.

Men snårig märkning är inte den enda anledningen till att efterfrågan på rent ekologisk hudvård och smink fortfarande är relativt begränsad.

”En av de stora utmaningarna med naturliga produkter är att skördarna kan variera från år till år och att detta kan påverka kvaliteten, något som det danska makeupmärket Kjøer Weis håller noga koll på för att alltid upprätthålla samma höga kvalitet”, säger Christian Hughes som driver butiken Cow parfymeri.

Leta närproducerat

Den som väljer att gå på den naturliga linjen bör också tänka på att det ur miljöhänsyn är dåligt om den valda produkten har fraktas från andra sidan jorden. Då är det bättre att leta efter något som är närproducerat, tycker Christian Hughes.

Det har till exempel märket Lilla bruket tagit fasta på med sin ekologiska serie tillverkad i Sverige. Men framför allt krävs, enligt honom, ett genomgående ekologitänkande hos konsumenten innan vi ser rusning till helt ekologiska produkter.

”När jag får besök från olika ekologiska makeup- och hudvårdsmärken tar jag alltid med dem till våra mataffärer för att de ska få se vårt skrala utbud av ekologisk mat. För innan vi tänker på vad vi smörjer in oss med måste vi börja tänka på vad vi stoppar i oss”, säger Christian Hughes.

CAROLINE ÅKERLUND

caroline.akerlund@di.se

08-573 654 63

Välgörenhet gjorde gott på jobbet också

Tre yngre entreprenörer stödde fattigdomsbekämpningen genom Hand in Hand. Det visade sig vara utmärkt även på deras vanliga jobb.

Rustan Panday, Robert Hållstrand och Daniel Pilotti bestämde sig 2012 för att göra något inom fattigdomsbekämpning. De valde att samarbeta med organisationen Hand in Hand för att stödja kvinnligt entreprenörskap i Indien.

”Svårt få folk att öppna plånboken”

”Jag ville stötta något som ligger mig varmt om hjärtat och som jag tror ger stor effekt. Hand in Hand har varit väldigt effektiva”, säger Robert Hållstrand, grundare av nattklubbar Rose Club och Fou.

”Du kan följa din investering och se

STÖDER. Daniel Pilotti, Rustan Panday och Robert Hållstrand har via sina företag engagerat sig och de anställda för Hand in Hand i Indien. FOTO: OSKAR OMNE

hur förändringen sker”, säger Rustan Panday, grundare av Mediaplanet och aktiv i Storytel.

”Det har varit svårare än vi trodde att få folk att öppna plånboken. Fördomen om att pengarna inte går fram finns alltid där. Fram till i dag har Hand in Hand sett till att 17 betalda och sponsrade byar har tillkommit”, säger Daniel Pilotti, grundare av Ryska Posten och Ysds.com.

Entreprenörerna har tagit hand om insamlingen och finansiellt stöttat byprojekt i Indien. Rustan Panday har besökt sitt projekt och berättar hur anställda på Mediaplanet engagerar sig.

”Det är den bästa investeringen vi har gjort för vår personal. Folk ringer och mejlar och säger att de vill åka dit och jobba. De är hungriga på information om vad som händer i byn”, säger han.

”Svetsar samman arbetsplatsen”

Även på Ryska Posten är uppslutningen stor och uppges ha gjort teamet mer sammansvetsat och energifyllt:

”Den nya generationen söker mer än ett jobb – de söker också efter socialt engagemang”, säger Daniel Pilotti.

”Vi vill hitta nya ambassadörer som tar över stafettpinnen efter oss”, säger Robert Hållstrand.

På Fotografiska museet i Stockholm, där Hand in Hand höll en inspirationskväll i går, visas samtidigt en utställning med fotografen Magnus Wennmans bilder som synliggör livet i en indisk by som organisationen stöder.

PATRIK KLINGBERT
patrik.klingbert@di.se
08-573 650 00

”Samtidskonsten säljer snabbt”

Frågor till...

Emma Weinerhall

■ ansvarig för konstmässan Affordable art fair, i Frihamnen i Stockholm, där 300–400 konstnärers verk visas och säljs i helgen.

Vad betyder det att inget verk som säljs kostar mer än 50 000 kronor?

”Jag tror att prisnivån spelar en roll i att det blir enkelt att kommunicera, snarare än att den lockar köpare. Att se prislappen på väggen gör att man slipper fråga.”

Vad vill konstköparna på Affordable art fair ha?

”Vi ser att allt fler efterfrågar skulptur snarare än måleri och hänger verken på väggen eller vågar flytta ut dem i rummet. Konst är inte bara en tavla!”

Vad bör mässbesökaren inte missa?

”Jag vill lyfta fram tre duktiga fotogallerier från Stockholm: Linkimage som har mycket etablerade fotokonstnärer som Hans Gedda och Ewa-Marie Rundquist. Sedan två yngre, häftiga gallerier: Tryffelgrisen, som bland annat har kinesiska och ukrainska fotografers verk, och Kamarade som arbetar med svenska, ganska unga fotografer.”

”Fotokonst är otroligt populärt men svårt på grund av att det är så lätt att göra nya tryck – och alla tar ju foton utan att vara konstnärer. Vi kontrollerar gallerierna och jag tycker att man ska fråga dem.”

Hur bedömer du nuläget i konstsektorn?

”Ekonomi i konstbranschen ligger

POPULÄRT. Utställningsfotografi av Synchronodogs från galleri Tryffelgrisen.

tre år efter den övriga konjunkturen. Därför såg vi en botten 2011 och nu är branschen verkligen tillbaka, vilket syns också internationellt. Intresset för samtidskonst blir allt större och verken säljs snabbt.”

MATTIAS BERGMAN

LETAR GULDKORN. Carola Lemne, vd för Svenskt näringsliv. FOTO: JESSICA GOW

Kreativ långbänk om ny företagsbeskrivning

Svenskt näringsliv samlar in nya idéer för hur företagande kan beskrivas. En dygnslång workshop med 23 personer, från studenter till doktorander, gav förslag som ska kunna användas i organisationens kommunikation.

”Vissa deltagare var inne i ett kreativt flow som sträckte sig över hela dygnet. Det var inte många timmars sömn för någon”, säger Carola Lemne, vd för Svenskt näringsliv.

”Vi uppmuntrar teamen att även spara idéerna som de väljer att inte presentera. Ibland kan man hitta guldgrubbor bland post-it-lappar som knycklats ihop och kastats.”

I juryn satt bland annat Di:s politiska redaktör PM Nils-son och Lisa Lindström, vd för Doberman och Camilla Wallander, rektor på reklamskolan Berghs. (Di)

Konkurs för Ängelholm avvärjt i slutsekunden

Fotbollslaget Ängelholm, med lagkapten Björn Westerblad (bilden), har avvärjt det akuta konkurshotet och ska slutföra säsongen i herrfotbollens andra division Superettan. Därmed kommer tabellen inte att räknas om.

Klubben har, enligt SVT, fått in de 2,1 Mkr som behövdes för att lösa akuta skulder. Till vinnarna på beskedet hör Gif Sundsvall och Ljungskile SK, som både skulle ha tappat sex poäng vid en konkurs för Ängelholm. (di.se)

”Vi kan inte konkurrera med de andras prissummer. Men i de här sammanhangen är prestige viktigare än pengarna.”

Lars Bergström, sekreterare i Nobelkommittén för fysik, oroas inte över de nya vetenskapspriser med skyhöga prissummer som bland andra Jurij Milner, Mark Zuckerberg, den taiwanesiske affärsmannen Samuel Yin och IT-entreprenören Sergej Brin har instiftat. (TT)

LÖRDAG

EXTRA HELGLÄSNING I DAGENS INDUSTRI I MORGON

Slottslivet – en egen affär

Dagens industri

Golf: Utslag från New York

Di Sudoku

	5	6	4			9		
4	1							
			9		5			
		8						2
	4		7		3		1	
5						8		
			1	9				
							4	1
		1			8	6	5	

Rutorna ska fyllas i så att varje rad, vågrätt och lodrätt, och varje 3x3-ruta, innehåller siffrorna 1–9 utan att någon siffra förekommer två gånger. Lösningen finns på sista sidan i dagens tidning.

Läs hela
tidningen digitalt
– logga in med
ditt Di-konto

Sudokulösning

2	5	6	4	7	1	9	8	3
4	1	9	8	3	2	7	6	5
3	8	7	9	6	5	1	2	4
1	7	8	5	9	6	4	3	2
9	4	2	7	8	3	5	1	6
5	6	3	2	1	4	8	9	7
6	3	4	1	5	9	2	7	8
8	9	5	6	2	7	3	4	1
7	2	1	3	4	8	6	5	9

FOTO: CORY DELLENBACH

Fotboll med dollardille

Men Green Bay Packers är enda laget med börstillstånd

NEW YORK

Årets liga för amerikansk fotboll innebär nya rekord för en sanslös och skattefri miljonrullning.

Men till skillnad från europeisk fotboll kan klubbarna i NFL inte gå till börsen.

Hösten välkomnas varje år av miljoner amerikaner, eftersom det innebär NFL-säsong.

I år tyngs sporten av en rad privata spelarskandaler, något som inte väntas bromsa intäkterna i ligan som drog in motsvarande 75 miljarder kronor förra säsongen.

Tv-bolagen slåss om sändningsrättigheter för en sport som 205 miljoner amerikaner tittade på vid något tillfälle under i fjol. Intäkterna är dessutom skattebefriade då NFL klassas som en icke vinstdrivande organisation.

Ett nytt schema med tätare matcher borgar för

nya rekordsummer under 2014–2015:

”Jag tycker att det är dumt. Det handlar bara om pengar för NFL. Uppenbarligen, det är det enda den här ligan handlar om, att tjäna pengar”, dundrade Green Bay Packers-spelaren Josh Sitton till tidningen Milwaukee Journal Sentinel, med hänvisning till att kortare vila mellan matcherna tär på kroppen.

Vill också tjäna pengar

”Det är visserligen helt okej. Jag tycker också om att tjäna pengar”, tillade han sedan.

Framgångsrika spelare

KARL FÖR SIN HATT. Clay Matthews i Green Bay Packers iförd den hos fansen populära ost-mössan. FOTO: DJ PHILLIP

belönas frikostigt, med legenden Peyton Manning som det främsta exemplet. Han har på fem år spelat in över 600 miljoner kronor.

Mest av alla tjänar NFL-chefen Roger Goodell, som

förhandlat fram de höga inkomsterna från tv-bolagen. Under 2012 låg hans intäkter på hisnande 318 Mkr, en lönestegring på 50 procent från året innan, och på fem år har han tjänat över 750 Mkr.

Får inte noteras

Trots detta lyser börsen med sin frånvaro. De 32 lag som delar på NFL:s intäkter får nämligen inte vara noterade, till skillnad från lagen i ishockey och basket.

Undantaget är Green Bay Packers från den ost- och mejeriälskande delstaten Wisconsin.

Av gammal hävd tillåts

laget ha aktieägare, och fotbollsfantaster har stått för ägarbasen sedan 1923. Den senaste av fem emissioner skedde 2011, då laget tog in nästan en halv miljard kronor för en renovering av arenan Lambeau Field i staden Green Bay.

Aktierna i frågan får dock inte säljas vidare, ger ingen utdelning, och har liten praktisk betydelse annat än som ett dyrköpt intyg för lojalitet mot laget – som i natt gjorde upp mot Minesotalaget Vikings.

GABRIEL MELLQVIST

gabriel.mellqvist@di.se
+1 203 434 50 68

LÅT FYRHJULSDRIFTEN GÖRA JOBBET.

UNDER 6 BASBELOPP

TECHNOLOGY TO ENJOY

SEAT TRYGGHET*
3 ÅRS
FRI
SERVICE
3 ÅRS
NYBILS-
GARANTI

LEON ST KOMBI BUSINESS EDITION

Det fina med Leon ST Kombi Business Edition är att den är rikligt utrustad trots ett lågt förmånsvärde. En nyhet i vårt Business Edition program är TDI 150 med fyrhjulsdraft. Att leverera så mycket bil under 6 basbelopp är vi väldigt stolta över. Vad sägs om allt det här till exempel: SEAT Sound System / 17" lättmetallfälgar / Navigationssystem med 5,8" pekskärm i färg / Bluetooth / Parkeringssensorer fram och bak / 2-zons klimatanläggning / Regnsensor / Farthållare / Multifunktionsrätt i läder / Armstöd fram och mittarmstöd i baksätet / Kromad takreling / Helljusassistent och Lane Assist / Lastnät m.m. Välkommen in till din lokala SEAT-handlare.

Bilen på bilden kan vara extrautrustad. *Gäller vid SEAT Finansiering. Bränsleförbrukning Leon ST Kombi 4Drive blandad körning 6,8 l/100 km. CO₂-utsläpp 124 g/km. Miljöklass EU6. Förmånsvärde 1.742 kr/mån. Förmånsvärde netto vid 50% marginalskatt. Ordinarie pris Leon ST Business Edition från 262.700 kr, kampanjpris för företag 229.000 kr. Din SEAT-handlare kan berätta mer om villkoren för företag.

FÖLJ OSS PÅ SEAT.SE